



సంపుటి: 72 సంచిక: 53 పుటలు: 52

జాగృతి

కవి 5121 - శ్రీ శార్వరి నిజ ఆశ్చర్యముల శుద్ధ తదియ

వెల: ₹15/-

19-25 అక్టోబర్ 2020

దసరా సందేశాలు

18, 21, 38 పేజీలలో..

గోదారి గోడు



జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్‌తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/14814> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.

72 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక



ప్రతీ ఇంటా బాలుడు శ్రీరాముడు కావాలి
ఆడపిల్ల అమ్మవారై అవనిని పలాలి
ఆ రాముని ఆదర్శం, జగజ్జననీ శక్తి, యుక్తులు
అందరిని ఆవహించి.. దుష్టులను సంహరించి
ధర్మసంస్థాపన చేయాలి..
జాతిని మేల్కొల్పే కార్యం మనమే చేయాలి..

విజయదశమి శుభాకాంక్షలు..



జంగం మధుకర్ రెడ్డి

భాజపా నాయకులు, ఐఎస్సడన్ డివిజన్,
యాకుత్పుర నియోజక వర్గం, తెలంగాణ.



Let the goodness
of this Dusshera
bring more
JOY
to you & your family

Dusshera Wishes
from

SMART MART | INSTANT NEEDS | QUALITY | VALUE PURCHASE

**JOY GENERAL
STORE**



DAILY NEEDS | FRUITS | VEGETABLES | GRAINS | PULSES

" a one stop solution for your daily grocery, fruits & vegetables needs "

MADHAPUR | KONDAPUR | MIYAPUR

Printed & Published by Nagol Sreenivas Reddy on behalf of Jagriti Prakashan Trust and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad -500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
కె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304
డిఆర్ఎస్ సరేంద్ర	సబ్ ఎడిటర్	9441433188

డిజైన్‌ర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అక్షరాలలో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్‌కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాము. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రశీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్‌కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ బ్యాంకు ఖాతాలో నగదు వేసేవారు చార్జీల కింద మరో రూ.50 పంపాలి. ఆన్‌లైన్/చెక్ ద్వారా చెల్లిస్తే చార్జీలు ఉండవు. డబ్బు పంపాక 040-27561453 9959997013, సంబర్ధకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

మార్కెటింగ్, సర్క్యులేషన్, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

కశ్మీర్‌కు పట్టిన చీడ, లోయను దహిస్తున్న పీడ వదలడానికి ఇంకా సమయం పట్టేటట్టే ఉంది. భారత సర్వోన్నత చట్టసభ పార్లమెంట్ ఉభయ సభల ఆమోదంతో అమలులోకి వచ్చిన 370 అధికరణం రద్దు నిర్ణయాన్ని కొట్టిపారేస్తున్నారు కశ్మీర్ నాయకుడు ఫారుక్ అబ్దుల్లా. ఈయన మాజీ ముఖ్యమంత్రి, కేంద్ర మాజీ మంత్రి. ప్రస్తుతం పార్లమెంట్ సభ్యుడు. ఈయన అంటాడు- 370 అధికరణం రద్దును పొరుగు చైనా ఏనాడూ ఆమోదించలేదట. ఆ స్వయం ప్రతిపత్తిని తిరిగి కట్టబెట్టే వరకు మేం ఆగేది లేదని ఆ పొరుగు కుమ్మరిపురుగు ఇప్పటికే చెప్పిందని కూడా గుర్తు చేస్తున్నారు, ముదిమితో మెదడు కుళ్లిన ఈ పెద్దమనిషి. దీనిని బట్టి, భారత రాజ్యాంగం మీద ప్రమాణం చేసి రాజ్యసభలో అడుగుపెట్టిన ఈ రాజకీయవేత్త నైపుణ్యాన్ని వర్ణించడం ఎవరికి సాధ్యం? 370 అధికరణం రద్దును చైనా జీర్ణించుకోలేకపోయినందుకు ఈయన మన చానెళ్లలో వాంతి చేసుకోవడంలో అర్థం ఉందా? ఇంకా, 370 అధికరణం రద్దు తరువాత చైనాకు మనసు పాడైపోయిందని కూడా చెప్పారు. 370, 35ఎ చట్టం మళ్లీ రావాలన్న 'వారి' ప్రజల మనోభీష్టాన్ని అల్లా నెరవేరుస్తాడేమో చూడాలని కూడా అన్నారు. ఇలాంటి సన్నాయి నొక్కుల తరువాత మనసులోని అసలు విషయం, విషం జమిలిగా కక్కేశారు. చైనా సాయంతో తిరిగి వాటిని పునరుద్ధరిస్తాడట.

ఈ ధోరణిని ఏమనాలి? బీజేపీ వ్యాఖ్యానించినట్టు ఈ వాచాలత, నోటి దురుసు 'దేశద్రోహం' కాక మరేమిటి? కశ్మీర్ తమ జాగీరైనట్టు, కుటుంబ ఆస్తి అన్నట్టు, ఇప్పటికీ కశ్మీర్‌కు సుల్తాన్లు, పాదుషాలు తామేనన్నట్టు విగ్రహిగే నాయకులకు ఆ రాష్ట్రంలో లోటు లేదు. అక్కడి సాధారణ ముస్లింలు మాత్రం దారుణమైన పేదరికంలో ఉంటారు. ఓ మూడు కుటుంబాల నాయకులు, హురియత్ కాన్ఫరెన్స్ పేరుతో పాకిస్తాన్‌కూ, ఉగ్రవాదానికి పరోక్ష మద్దతు ఇచ్చే నాయకులు మాత్రం కోట్లకు పడగెత్తుతారు. వీళ్ల బిడ్డలు మన ఇతర నగరాలలో పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగాలలో ఉంటారు. ఇదే మోసం గడచిన ఏడు దశాబ్దాలుగా నిరాఘాటంగానే సాగిపోతోంది. కుంకుమ ఫూలవసం కుక్కమూతి

శాలివాహన 1941 శ్రీ శార్వరి నిజ ఆశ్చర్యముజ శుద్ధ తదియ

లోపలి పేజీలలో...

ముఖపత్ర కథనం
గోదారి గోడు



6లో



పురస్కారం
బాధాతప్త వాస్తవాలకు
అక్షరరూపం

14లో

ధారావాహిక నవల

అంబారి - 20

- ఆత్మ శివప్రసాద్



26లో

జాగృతి

సంపాదక్రియం

పిందెలతో నిండిపోతోంది.

రాజకీయాలలో సుదీర్ఘ అనుభవం కలిగినవారికీ, రాష్ట్రంలోను కేంద్రంలోను కూడా పదవులు నిర్వహించిన వారికీ అంతో ఇంతో ఇంగిత జ్ఞానం ఉంటుందని దేశప్రజలు అనుకోవడం సహజం. దేశ సమగ్రతను కాపాడతామని ప్రమాణం చేసి పొరుగున ఉన్న శత్రుదేశం సాయంతో ఏదో సాధిస్తామని చెప్పే పాపపు మాటలను ఏ మతమూ అంగీకరించదని అంతా అనుకుంటాం. కానీ ఫారుక్ నోటి నుంచి ఎలాంటి మాటలు వచ్చాయి? అవి కూడా ఎలాంటి సందర్భంలో వెలువడినాయి? 370 రద్దుతో కడుపు మండిన చైనా లద్దాఖ్ సరిహద్దులలో

కుంకుమ పూలవనంలో కుక్కమూతి పిందెలు

మాటు వేసిందట. అసలు ఆ అధికరణం రద్దుతో చైనాకు ఏమిటి సంబంధం? ఇదే ప్రశ్న ప్రపంచం నుంచి కూడా వచ్చింది కదా! అలాగే ఆ అంశం మీద మాట్లాడే హక్కు పాకిస్తాన్ కు కూడా లేదని పలు దేశాలు హెచ్చరించడం అవాస్తవం కాదు కదా! అయినా ఇవేం మాటలు? ఇంకా చెప్పాలంటే, కశ్మీరీలకు సమృతం కాకపోతే 370 రద్దు గురించి వారి అండతోనే పోరాడతామని అంటే కాస్త గౌరవం మిగిలేది? కానీ ఈ ఫారుక్ అలా అనలేదు. అనలేదు. కశ్మీరీలు ఇప్పుడు ఈ పిచ్చి సుల్తాన్, వెర్రి పాదుషా వెంట నడవడానికి సిద్ధంగా లేరు కదా! ఆక్రమిత కశ్మీర్ ఎప్పటికీ పాకిస్తాన్ దేననీ, బుర్హన్ వనీ యోధుడనీ

ప్రకటించినప్పుడే ఈ వక్రబుద్ధి ఉన్నాది మీద చర్యలు తీసుకుని ఉండాల్సింది.

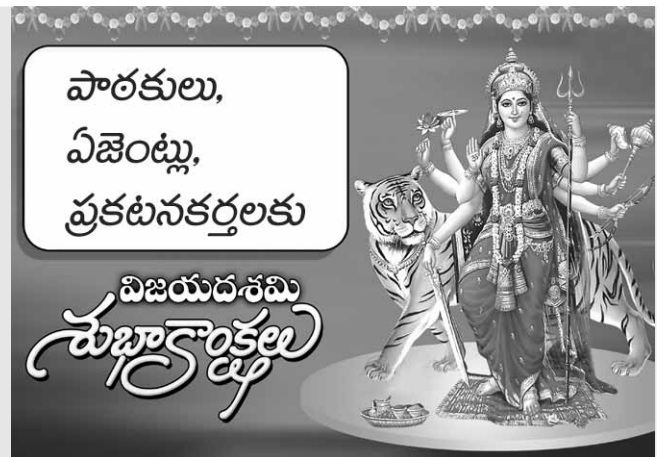
ఈ దేశంలో ముస్లింల నాయకులమని చెప్పుకునే వారి పట్ల, ముస్లింల హక్కులంటే గుడ్డలు చించుకునే ముస్లిమేతర మేధావుల పట్ల సాధారణ ముస్లిం ఒక నిశ్చితాభిప్రాయానికి రావడానికి ఇంకా ఆలస్యం చేయడం తగదని కూడా చెప్పవలసిన సమయమిది. కశ్మీర్ అంశానికి సంబంధించి చైనా సాయం కోరతానని నిస్సిగ్గుగా చెప్పిన ఫారుక్ కు ఆ దేశంలో ముస్లింలు ఏపాటి ఆత్మగౌరవంతో బతుకుతున్నారో తెలియదా? భారతదేశం మీద అక్కసుతోనో, బీజేపీ పట్ల భయంతోనో ఆయన సాటి ముస్లింలను అత్యంత క్రూరమైన వాతావరణంలోకి నెట్టివేయదలుచుకున్నారా? హక్కుల పొడ ఏమాత్రం గిట్టని డ్రాగన్ దేశంలో ఉయ్యిఫుర్ ముస్లింలు ఎలాంటి దుస్థితిలో ఉన్నారో ఫారుక్ వంటి మూర్ఖులకు చెప్పడం అవసరం. ఆ దేశ ముస్లింలకు నమాజ్ చేసుకునే హక్కును కూడా చైనా కాలరాచింది. ఖైదీల వలె కూడా కాదు, బోసులో జంతువులను చూసినట్టే వారిని చూస్తోంది. వారి పిల్లలను వారికి దూరంగా ఉంచుతోంది. స్త్రీల పట్ల కూడా దయలేదు. ఇది ప్రపంచం కూడా వెల్లడించిన వాస్తవం. అలాంటి దేశం సాయం కోసమేనా ఫారుక్ బలబాటం? సాటి కశ్మీరీ ముస్లింలకు సరికొత్త కాన్సెంట్రేషన్ క్యాంపులు తెరిపించడమేనా ఆయన ఉద్దేశం?

హిందువులకు అనుకూలంగా వస్తున్న తీర్పులతో మతోన్మాద ముస్లిం నాయకులు నానాటికీ విచక్షణా జ్ఞానాన్ని కూడా కోల్పోతున్నారు. అయోధ్య వివాదాస్పద కట్టడం మీద సీబీఐ ప్రత్యేక కోర్టు తీర్పు, షాహిద్ బాగ్ నిరసన ఆమోదయోగ్యం కాదంటూ, పోలీసులు అలాంటి వాటిని చూస్తూ ఊరుకుని ఉండవలసింది కాదంటూ వచ్చిన తీర్పు వీరిలో ఉన్నాడాన్ని మళ్లీ బయట పెట్టిందాయి. ఈ చర్యలతోనే వీరికి మెజారిటీ హిందువులతో సయోధ్య, భారత రాజ్యాంగం పట్ల విధేయత ఏపాటిదో నానాటికీ ప్రశ్నార్థకమవుతున్నది. కాబట్టి తన ఆత్మగౌరవం కాపాడేది భారతదేశమా? పాకిస్తానా? చైనాయా? సాధారణ ముస్లిం సొంతంగా ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాలి. ★

19 అక్టోబర్ 2020, సోమవారం

అసతో మా సద్గమయ తమసో మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మయ అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

నోబెల్ పరించిన వేళ....	- 16
‘విజయాల’ పండుగకు విజయభవ.. (ప్రత్యేక వ్యాసం)	- 18
శక్తిశాలి సమాజాన్ని నిర్మించాలి	- 21
వార్తా విశేషాలు	- 23
కొత్త యాత్ర.. పాత కథలు (అంధ్రప్రదేశ్)	- 24
ఎల్ఆర్ఎస్ తెచ్చిన కష్టాలు! (తెలంగాణ)	- 30
శక్తి స్వరూపిణి ఆవాహన (ప్రత్యేక వ్యాసం)	- 38
చరిత్రంతా చేతులు మారడమే! (అంతర్జాతీయం)	- 40
అందరి ఆశలు 2021 పైనే! (సినిమా)	- 42
బాలజాగృతి	- 44
రికార్డుల మొనగాళ్లు.. (క్రీడ)	- 47
వారఫలాలు	- 48
పదరసం-293	- 49



కథ

మనం గెలిచాం!

- పూర్ణిమ





శ్రీ కుసుమ హరనాథ
ప్రేమ మంచరము, హైదరాబాద్
శ్రీ ఆదిపరాశక్తి సాయి
ఎడ్మండ్ కేషన్ ల్ సెంటర్,
పోర్ట్ ల్యాండ్, యు.ఎస్.ఏ.
బాచరాజు రఘువీర్, స్వాతి,
రాఘస్వి - పోర్ట్ ల్యాండ్, యు.ఎస్.ఏ.
తరపున హిందూ బంధువులందరికి

విజయదశమి ఘట్టాకాంక్షలు



శ్రీ కుసుమహరనాథులు, ఆదిపరాశక్తి దేవి,
శ్రీమాన్ వంగీపురం నర్సింహాచార్యులుగారు,
పూజ్యశ్రీ లక్ష్మీకాంతరావుబాబాగార్ల ఆశీస్సులతో అందరు సుఖసంతోషాలతో,
ఆయురారోగ్యాలతో ఉండాలని కోరుతూ...
బాచరాజు విజయలక్ష్మి, సుధాకరరావు
మరియు కుటుంబ సభ్యులు, హైదరాబాద్



హిందూ బంధువులకు

విజయదశమి ఘట్టాకాంక్షలతో..



AMRUTHA



Children's hospital



R.T.C. Bus Stand Back Side, R.B. Nagar, Shamshabad, Ranga Reddy Dist. T.S. - 501218.
Contact : 08413-222967 | 78939 00706 | Email: amruthachildrenshospital7@gmail.com



24 HOURS EMERGENCY SERVICES AVAILABLE



* Note : 2Free Visits in 7days

VARALAXMI HATCHERIES

Plot # 121, Vasudevareddy Nagar, Attapur,
Hyderabad - 500 030. T.S.



VENCOBB



విద్యాదాయినీ సరస్వతీ..
ధనరూపేణ మహాలక్ష్మీ
శక్తి స్వరూపిణి జగదాంబ..
ముగ్గురమ్ములు కలిసి
మీ ఇంట వెలిసి
అందరికీ విద్యా,ధనం, శక్తి
ప్రసాదించాలని కోరుకుంటూ..

విజయదశమి
శుభాకాంక్షలతో..



Managing Director : **K.S. Reddy**

Cell : 98499 90090 | Office : 040-24001910 | 040-24018137

E-mail : varalaxmihatcheries@gmail.com

భారతీయతలో నది అంటే ఒక జల ప్రవాహం కాదు. అదొక సాంస్కృతిక ధార. ధార్మికతకు ఆలవాలం. కాబట్టే మనకు నది అంటే శరీరాన్నే కాదు, మనసునీ క్షాళన చేసే పవిత్ర గంగ. పుట్టి భూమ్మీద పడినవారికి కన్నతల్లి క్షీరమిచ్చి ప్రాణం పోస్తే, నదీమతల్లి నీరమిచ్చి మళ్ళీ మట్టిలో కలిసిదాకా పోషిస్తుంది. సమస్తజీవులకీ, నదికీ ఉన్న బంధం ఎంతో మార్మికమైనది. భారతీయుల బంధం ఆధ్యాత్మికమైనది కూడా. నది లేకుంటే మానవ మనుగడే లేదు. నాగరికత లేదు. కానీ నదుల పట్ల భారతీయత అందించిన సందేశాన్ని ఇప్పుడు మనం సరిగా అర్థం చేసుకో గలుగు తున్నామా? నదులను పవిత్రమైన విగా భావించగలుగు తున్నామా? వాటికి ఆపాదించిన పవిత్రత వెనుక ఉన్న ఆంతర్యాన్ని గ్రహించగలుగు తున్నామా? అసలు రేపటి తరాల కోసం ఈ నదులను క్షేమంగా ఉంచగలమా? గంగ, యమున, గోదావరి, కృష్ణ... ఏ జీవనదిని చూసినా ఇదే భావం కలుగుతోంది. కారణం- ఏదో ఒక్క నది అని కాదు, ఏ ప్రాంతంలోని నదిని చూసినా కాలవ్యం కోరలలో విలవిలలాడుతూ కనిపించేదే.

ఈ అక్టోబర్ మొదటివారంలో ఒక ప్రముఖ తెలుగు దినపత్రిక గోదావరి నదిలో తేలిన తెట్టును గురించి ప్రచురించిన వార్త పర్యావరణవేత్తలనే కాదు, సమస్త భారతీయ సమాజాన్ని కలవరపరిచేదే. అక్టోబర్ 5న గోదావరి నదిలో పెద్దపల్లి జిల్లా గోదావరిఖని వద్ద నదికి అడ్డంగా ఆ తెట్టు కనిపించింది. ఇటీవలి భారీ వర్షాల తరువాత కూడా ఈ తెట్టు అలా నది మీద ఇసుకమేటలా స్పష్టంగా కనిపించిందంటే దాని సాంద్రత అర్థమవుతుంది. ఖని వంతెనకు సమీపంలోని కర్మాగారాల నుంచి వచ్చిన వ్యర్థాల కారణంగానే ఇలా తెట్టు కట్టిందని తెలుస్తున్నది. ఆ కాలవ్యపు నురుగ కిలోమీటరు మేర విస్తరించి ఉండడం మరీ కలవరం కలిగించే విషయమే. ఈ ఘాతుకం మీద తెలంగాణ ముఖ్య మంత్రి కె. చంద్రశేఖరరావు తీవ్రంగానే స్పందించి నట్టు అదే పత్రికలో రెండురోజుల తరువాత వచ్చిన వార్తను బట్టి తెలుస్తున్నది. సంతోషం. ఈ ఘోరం మీద విచారణ జరిపించాలంటూ పర్యావరణ శాఖ అధికారులకే కాకుండా, సింగరేణి ఎండికి కూడా వెంటనే ఆదేశాలు జారీ చేశారని ఆ పత్రిక వెల్లడించింది. దీనితో జాయింట్ చీఫ్ పొల్యూషన్ కంట్రోల్ ఇంజనీర్ కూడా వెళ్లి ఆ నురుగను పరిశీలించారట. గోదావరి వంతెన దగ్గర నుంచి ఓసీపీ వరకు నదిలో కలిసే వ్యర్థాల గురించి ఆరా కూడా తీశారట.

నదులు కలుషితం కావడం ఇవాళ ప్రపంచం ఎదుర్కొంటున్న క్లిష్ట సమస్య. భారతదేశానికి సంబంధించి ఇది మరింత ప్రమాదకర సమస్య. ఈ దేశంలో దాదాపు 400 నదులు ఉన్నాయి. అందులో ఎనిమిది మహానదులు. 20 ప్రధాన నదీ పరీవాహక ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అయినా నీటి ఆయోగ్ 2019, జూన్ నివేదిక ప్రకారం 600 మిలియన్ల భారతీయులు తీవ్ర నీటి ఎద్దడిని ఎదుర్కొంటున్నారు. నాలుగింట మూడొంతుల ఆవాసాలకు తాగునీరు అందడం లేదు. కారణం-నదుల పట్ల మనకు రోజురోజుకీ పెరిగి పోతున్న నిర్లక్ష్యం. మన నదులలో అత్యధికం కాలవ్యం బారిన పడినవే. కొద్దికాలం క్రితం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా నీటి ప్రమాణాల సూచీ తయారు చేసినప్పుడు అందులో భారత్ స్థానం 120. అంత దిగజారి పోయాంది మన నీటి పరిస్థితి. సూచీలో ఉన్న మొత్తం దేశాలు 122 అని గమనించి నప్పుడయినా మనం మేల్కొనగలగాలి. దేశ నీటి వనరులలో 70 శాతం కలుషితమైపోయాయి. 2015లో తేల్చిన లెక్కల ప్రకారం కలుషితమైన నదుల జాబితా 121 నుంచి 275కి పెరిగింది. ఈ పతనం 2010 -2015 మధ్య జరిగినదే కూడా. ఈ లెక్క సాక్షాత్తు కేంద్ర కాలవ్య నివారణ బోర్డు ఇచ్చినదే.

దేశంలోని ఎనిమిది గొప్ప నదులలో ఒకటి గోదావరి కలుషితం కావడం ప్రారంభమై చాలా

గోదారి

కాలమైంది. క్షాళన పని మాత్రం మూడు దశాబ్దాల క్రితమే ప్రారంభమైంది. కానీ ఫలితాల గురించి ఎంత తక్కువ చెప్పుకుంటే అంత మంచిది. నదులను కాపాడుకోవలసిన అవసరం ప్రభుత్వాల ప్రాధాన్యంగా భావించడం లేదు. గోదావరి ఖని వద్ద కనిపించిన నురుగతో కూడిన తెట్టు ఇందుకు తాజా ఉదాహరణ. మూడు దశాబ్దాలు గడిచినా నదిని ప్రధానంగా కాలుష్యానికి గురిచేస్తున్న పారిశ్రామిక వ్యర్థాలను ప్రభుత్వాలు ఆపలేకపోయాయి. ఇది పెద్ద వైఫల్యం. గంగానది క్షాళనకు పెద్ద ఎత్తున ప్రయత్నం జరుగు తున్నది. గంగా పరీవాహక ప్రాంతం అంటే భారత సేద్యంలో దాదాపు ఇరవై ఆరు శాతం. ఐదు రాష్ట్రాలు ఈ నది మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. అందుకే ఈ నది క్షాళనకు ఇంతవరకు వందలాది కోట్లు ఖర్చు చేశారు. ఇంకా చేస్తున్నారు. స్వయంగా ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఆ విషయం మీద శ్రద్ధ తీసుకుంటు న్నారు. అయినా ఆ ప్రయత్నం చాలడం లేదని తేలిపోయింది. గంగానది మాత్రమే కాదు, దేశంలోని చాలా నదులు కూడా అదే స్థాయిలో కలుషితమై ఉన్నాయి. వాటిని కూడా రక్షించుకోవాలన్న తపన అదే స్థాయిలో ఉండాలి. ఇలాంటి దశలోనే బాబా రాందేవ్ వంటివారు తమకు చేతనైన రీతిలో గంగ రక్షణకు చర్యలు తీసుకున్నారు. దాదాపు పదిహేను సంవత్సరాల క్రితం ఆయన కాశీ వచ్చి ఘాట్లకు

సమీపంలో ఉన్న పెద్ద పెద్ద ఇనప తూములను తన పరివారంతో, గంగామాత భక్తులతో వచ్చి నిర్మోహ మాటంగా ధ్వంసం చేయించారు. అవన్నీ పరిసరాల లోని కర్మాగారాలు విడుదల చేసిన ప్రాణాంతక వ్యర్థాలను తీసుకొచ్చి ఆ పవిత్ర నదిలో కలిపేవే. దాదాపు 1100 పరిశ్రమల నుంచి విడుదలయ్యే వ్యర్థాలు ఈ మహాన్నత నదిలో చేరిపోతున్నాయి. అంతకు పూర్వమే అక్కడి హరిశ్చంద్ర ఘాట్లో సగం కాలిన మనుషుల శవాలను నదిలోకి నెట్టే పద్ధతిని మానిపించారు. మంచిదే. కానీ కర్మాగారాల వ్యర్థాలను ఆపడం దగ్గర ఎందుకు శ్రద్ధ ఉండదు? భారతదేశంలో గంగానది తరువాత రెండో అతి పొడవైన నది గోదావరి. అందుకే ఈ మహాన్నత జీవనదిని దక్షిణ గంగగా భావిస్తారు. మహారాష్ట్రలోని నాసికా త్రయంబకేశ్వరం వద్ద పశ్చిమ కనుమలలో పుట్టిన ఈ నదీమతల్లి తూర్పుగా 1,465 కిలోమీటర్లు ప్రవహిస్తుంది. మహారాష్ట్ర (48.6 శాతం), తెలంగాణ (18.8 శాతం), ఆంధ్రప్రదేశ్ (4.5 శాతం), చత్తీస్‌గఢ్ (10.9 శాతం), ఒడిశా (5.7 శాతం) రాష్ట్రాలను తడుపుతున్నది. అంటే ఇది కూడా గంగానది వలెనే ఇప్పుడు ఐదు రాష్ట్రాలను తడుపుతూ వెళుతున్నది. చాలా ఉపనదులను కలుపుకుని ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అంతర్వేది వద్ద సాగరంలో సంగమిస్తుంది. గోదావరి నీటితో తడిసే భూభాగం

3,12,812 కిలోమీటర్లు. అంటే దేశ భూభాగంలో పదింటు ఒక వంతు. ఇందులో వార్షిక నీటి వెల్లువ 110 బిలియన్ క్యూబిక్ మీటర్లు. ఈ నీటిలో దాదాపు 50 శాతం వినియోగంలో ఉంది. తన జన్మస్థానమైన మహారాష్ట్ర నుంచి నిజామాబాద్ జిల్లాలోని కందకుర్తి గ్రామం ద్వారా గోదావరి తెలంగాణలో ప్రవేశిస్తుంది. అక్కడ హరిద్ర, మంజీర గోదావరితో కలుస్తుంటాయి. భద్రాచలం మీదుగా పాపికొండలలో నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోకి ప్రవేశిస్తుంది. అక్కడ కిన్నెరసాని, శబరి కలుస్తాయి. అక్కడ నుంచి రాజమహేంద్రవరం చేరి, అపారంగా విస్తరిస్తుంది. ధవళేశ్వరం వద్ద వృద్ధ గౌతమి, వసిష్ట పాయలుగా విడవడుతుంది. అవి మళ్లీ రెండేసి పాయలుగా విడవడి అన్నీ కలసి బంగాళాఖాతంలోని వివిధ చోట్ల కలుస్తాయి. నదీజలాలను కాలుష్యం కాకుండా చూడాలన్న ప్రభుత్వాలు, పర్యావరణ ఉద్యమ సంఘాల ప్రయత్నాలు కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఫలించడం లేదు. కొన్ని దశాబ్దాలుగా సాధ్యం కాని ఆ కార్యాన్ని కరోనా కొన్ని వారాలలో నెరవేర్చింది. కొవిడ్ 19 కారణంగా విధించిన లాక్‌డౌన్‌తో ప్రకృతి వనరులు క్షాళనకు నోచుకున్నాయి. అందులో ప్రధానంగా చెప్పుకోదగినవి నదులే. గోదావరి కూడా లాక్‌డౌన్ కాలంలో కొంత సాంత్యన పొందింది. ఎందుకంటే, పర్యావరణంతో

గోడు

అన్యాయంపై న్యాయం
సాధించిన విజయం,
చెడుపై మంచి పైచేయిగా మారిన సందర్భం
ఇది విజయదశమి పర్వదినం
వరాలనిచ్చే తల్లి సకలసంపదలను
మీకు ప్రసాదించాలని కోరుకుంటూ



విజయదశమి ఘటకాంక్షలతో..



ప్రకాశ్ గౌడ్

రాజేంద్రనగర్ శాసన సభ్యులు,
తెలంగాణ.



నీరటి తన్వీరాజు

జెడ్పీటీసీ, శంషాబాద్, తెలంగాణ.



అహోక్

గుండాల విశ్వనాథ్

ఎన్. శేఖర్

పాటు నదులను కలుషితం చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషించే పరిశ్రమలు అప్పుడు తాత్కాలికంగా మూత పడ్డాయి. అలాగే పుణ్యక్షేత్రాలకు, నదీస్నానాలకు (రవాణా సదుపాయం లేక) వెళ్లే వారి సంఖ్య కూడా గణనీయంగా తగ్గింది. అయితే లాక్డౌన్ దశలవారీగా ఎత్తివేస్తున్న క్రమంలో నది శరవేగంగా కలుషితం కావడం తిరిగి మొదలయింది.

వ్యర్థాలను శుద్ధి చేసే యంత్రాల (సీఈటీపీ)ల ఏర్పాటుతోనే నదికి కాలుష్యం బెడద కొంత తగ్గుతుంది. ఇది మహారాష్ట్రలో ఇప్పటికే ప్రారంభమైంది. 'నదులు కాలుష్య రహితంగా, శుభ్రంగా ఉండగా నేను చూడడం ఇదే (లాక్డౌన్లో) మొదటి సారి. అదైనా ఏప్రిల్ నెలలోను, మే నెల తొలి పక్షంలోనే కనిపించింది. కానీ ఇప్పుడు కాలుష్యం స్థాయి మళ్లీ ఒక దశకు చేరుకుంది. ఎందుకంటే పరిశ్రమలు మళ్లీ వాటి వ్యర్థాలను నదిలోకి వదిలి పెట్టడం ఆరంభించాయి. నాలాల ద్వారా చాలా మురికి నదిలోకి చేరుతోంది' అని పర్యావరణవేత్త, గోదావరి కాలుష్య నివారణ వ్యాజ్యంలో భాగస్వామి రాజేశ్ వండిత్ అన్నారు. ఒక నదిని కాపాడుకోవడం ఎంత కష్టమో లాక్డౌన్ మనకు తెలియ చెప్పింది. కొన్ని కోట్ల మంది గృహ నిర్బంధంలో ఉండాలి. కోట్లాది రూపాయల ఆదాయాన్ని లెక్క చేయకుండా పరిశ్రమలను స్తంభింప చేయాలి. ఒక నదిని కాపాడుకోవడానికి ఇంతటి త్యాగం అవసరమే. ఒక పరిశ్రమ భావి తరాలకు దక్కుతుందనీ, వారి అవసరాలకు కూడా ఉపయోగపడుతుందనీ చెప్పలేం.

నది ఎన్ని తరాల వారికైనా ఆవశ్యకమే. పారిశ్రామికీకరణ అవసరమే.

కానీ నదులనూ, పర్యావరణాన్ని

మురికి...

మన నదులను సర్వ

నాశనం చేసినది మురికే. కేంద్ర

కాలుష్య నియంత్రణ బోర్డు చెబుతున్న

వివరాలు విన్నపొయేటట్లు చేస్తాయి. 2015 ప్రకారం

ఒక్క రోజులో 61,948 మిలియన్ లీటర్ల మురికి ఉత్పత్తి

అవుతున్నది. ఇందులో ప్రాథమిక దశ శుద్ధి కేవలం 38 శాతం మురికికే

జరుగుతున్నది. అంటే ప్రాథమిక దశ శుద్ధి చేయడానికి ఏర్పాటు చేసిన వ్యవస్థ సామర్థ్యం అంతే. కానీ

ఇంతకంటే ఎంతో ఎక్కువగా మురికి మన నదులలోకి వెళుతోంది. అంటే రోజుకి 38,000 వేల

మిలియన్ లీటర్ల మురికి నదులలోకి పంపుతున్నాం.

నదుల శుద్ధి కోసం అసలు ఏమీ జరగడం లేదని చెప్పడం తొందరపాటు. ఆ కార్యక్రమం కోసం సెంటర్స్ నేషనల్ రివర్ కన్స్ట్రక్షన్ ఫ్రాన్స్, అటల్ మిషన్ ఫర్ రిజనల్ రివర్స్, స్టార్ట్ సిటీస్ మిషన్ ప్రోగ్రామ్స్, నమామి గంగ, రివర్ డెవలప్మెంట్ అండ్ గంగా రిజనల్ రివర్స్ వంటి పథకాలు గంగా పరీవాహక ప్రాంతంలో చేపడుతున్నారు. గంగ క్షాళనకు ఇంతవరకు రూ. 7,000 కోట్లు ఖర్చు చేశారు. కానీ ఈ కృషి చాలడం లేదనే ఫలితాలు చెబుతున్నాయి. ఇంత ఖర్చు చేసినా దేశంలో నదుల పరిస్థితి ఏమాత్రం ఆశాజనకంగా లేదు. 275 నదులకు సంబంధించిన 302 పరీవాహక ప్రాంతాలు కలుషితమైపట్టు వెల్లడైంది. ఈ మధ్య వెలువడిన లెక్కల ప్రకారం కాలుష్యం బారిన పడిన పరీవాహక ప్రాంతాలు 302 నుంచి 351కి పెరిగాయి. ఇలా ఎక్కువ కలుషితమైన నదీ పరీవాహక ప్రాంతాలు ఐదు రాష్ట్రాల్లోనే ఉన్నాయి. అవి: మహారాష్ట్ర, అసోం, మధ్యప్రదేశ్, గుజరాత్, పశ్చిమ బెంగాల్.

పణంగా పెట్టి దానిని సాధించుకోవడం విజ్ఞత కాబోదు. నదుల రక్షణను గాలికి వదిలిపెట్టడం నేరం. చరిత్ర క్షమించదు.

ఉత్తర భారతంలో గంగ క్షాళనకు జరిగిన, జరుగుతున్న స్థాయిలో కాకున్నా, గోదావరి పరిరక్షణకు కూడా కొంత ప్రయత్నం జరగకపోలేదు. గంగతో అక్కడి ఆధ్యాత్మిక వాతావరణం ముడిపడి ఉన్న విధంగా ఇక్కడ గోదావరితో అలాంటి అనుబంధం కానరాదు. గంగ పరిరక్షణ కోసం అక్కడ కొందరు సాధువులు ప్రాణత్యాగం చేశారు. నిజానికి ఇలాంటి పరిస్థితి ఏ నది విషయంలోనూ జరగరాదు. నదిని పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడం తమ గురుతర బాధ్యత అని ప్రతి తరంలో ప్రతి భారతీయుడు భావించుకోవలసి ఉంది. ఇక్కడ ఆధ్యాత్మిక, మత, మనో భావాలకు అతీతంగా ఆలోచించినా అభ్యంతరం లేదు. ఒక పెద్ద పరిశ్రమ వల్ల పదివేల కుటుంబాలు బతుకుతాయి. అంతే సంఖ్యలో పరోక్షంగా ఆధారపడి బతుకుతాయి. కానీ కొన్ని వేల గ్రామాలు, కొన్ని లక్షల ఎకరాల సాగు ఒక్క నది మీద ఆధారపడి ఉంటాయి. ఇందులోని వాస్తవికతను గుర్తించకుండా పరిశ్రమలకు పెద్ద పీట వేయడం, వాటికి నదులను కలుషితం చేసే హక్కు ఇవ్వవచ్చునన్న ధోరణి ప్రభుత్వాలలో కనిపించడం బొత్తిగా అవాంఛనీయం.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో నదుల కాలుష్యం గురించి 2019, జూలై చివరన లోక్సభలో చిన్నపాటి చర్చ జరిగింది. గడచిన కొన్నేళ్లుగా నదులు కాలుష్యం బారిన పడడం అనే ప్రక్రియ అప్రతిహతంగా సాగిపోతూనే

ఉందని పర్యావరణ, అటవీశాఖల మంత్రి బాబుల్ సుప్రీయో చెప్పారు. ఆంధ్రప్రదేశ్కు సంబంధించి పెద్ద ఎత్తున కలుషితమైపోతున్న ఐదు నదీ పరీవాహక ప్రాంతాలను కేంద్ర కాలుష్య నియంత్రణ సంస్థ (సీపీసీబీ) గుర్తించిన సంగతిని కూడా మంత్రి చెప్పారు. అందులో గోదావరి కూడా (రాయన్పేట నుంచి రాజమండ్రి వరకు ఉన్న పరీవాహక ప్రాంతంలో జరిగిపోతున్న కాలుష్యం గురించి) ఉంది (మిగిలినవి కృష్ణ-అమరావతి నుంచి హంసలదీవి, కుందు-నంద్యాల నుంచి మద్యూరు, తుంగభద్ర-మంత్రాలయం నుంచి భావాపురం, నాగావళి-తోటపల్లితో కలిపి). వైఎస్ఆర్సీపీ సభ్యుడు లావు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు లేవనెత్తిన అంశం మీద ఈ వివరాలు కేంద్రమంత్రి తెలియచేశారు. నదుల క్షాళన కార్యక్రమం కోసం ఆ సంవత్సరం వివిధ రాష్ట్రాలకుగాను రూ. 196 కోట్లు కేటాయించిన (ఆ ఆర్థిక సంవత్సరం వరకు) సంగతిని కూడా మంత్రి సభ్యుల దృష్టికి తెచ్చారు.

గోదావరిలో కాలుష్యం భయపెట్టే రీతిలో ఉన్నమాట ఎప్పుడో రుజువైంది. ఇప్పుడు తెలంగాణ, ఆంధ్ర, మహారాష్ట్ర నదీ కలుషితం కావడానికి ఎంత కారణమో ఒకసారి చూద్దాం. తెలంగాణలో పట్టణ ప్రాంత మురికి ఉత్పత్తి రోజుకు 1,671 మిలియన్ లీటర్లు. ఇందులో శుద్ధి అవుతున్నది రోజుకు 685.8 మిలియన్ లీటర్లు. కలుషిత పరీవాహక

ప్రాంతాలు 7. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అయితే రోజుకు పట్టణ ప్రాంతాలలో ఉత్పత్తి అవుతున్న మురికి 2,871 మిలియన్ లీటర్లు. శుద్ధి అవుతున్నది 247.27 మిలియన్ లీటర్లు. కలుషిత పరీవాహక ప్రాంతాలు 6. ఇక మహారాష్ట్ర- రోజుకు విడుదలయ్యే పట్టణ ప్రాంత మురికి 8,143 మిలియన్ లీటర్లు. శుద్ధి అయ్యేది 5,160.36 మిలియన్ లీటర్లు. కలుషిత పరీవాహక ప్రాంతాలు 49. ఇన్నీ కలుషిత పరీవాహక ప్రాంతాలు దేశంలో మరే రాష్ట్రంలోను, ఏ నది పరీవాహక ప్రాంతంలోను కూడా లేవు.

పారిశ్రామిక వ్యర్థాలు ఈ జీవనది ఉనికికే ప్రమాదకరంగా పరిణమించాయని పర్యావరణవేత్తలు ఏనాటి నుంచో ఘోషిస్తున్నారు. చాలా నదులతో పాటు గోదావరి శుద్ధి కార్యక్రమం కూడా 1991లోనే రూ. 34.19 కోట్లతో ఆరంభమైంది. కానీ ఫలితాల విషయంలో ఒక్క అడుగు కూడా ముందుకు పడలేదు. ఈ నదితీరంలో ఉన్న అదిలాబాద్, కరీంనగర్, వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాలలోని కర్మాగారాల నుంచి ఈ నదిలోకి చేరుతున్న వ్యర్థాలే దీనికి పెద్ద బెడదగా తయారయ్యాయి. నది రక్షణ ప్రణాళికలను అమలు చేయవలసిన స్థానిక సంస్థల మధ్య సయోధ్య లేదు. ఒక అధ్యయనం ప్రకారం భద్రాచలం జిల్లా నుంచి వెళుతున్న వ్యర్థాల వల్లనే నదికి పెద్ద గండం పొంచి ఉంది. ఈ కాలుష్యం ఇలాగే కొనసాగితే పుణ్యక్షేత్రమైన భద్రాచలం, ఈ పట్టణానికి చుట్టు పక్కల ఉన్న యాభయే వరకు గ్రామాలు తాగునీటి విషయంలో తీవ్ర పరిణామాలను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుందని నిపుణులు ఏనాడో హెచ్చరించారు కూడా.

పారిశ్రామిక వ్యర్థాలు ఈ జీవనది ఉనికికే ప్రమాదకరంగా పరిణమించాయని పర్యావరణవేత్తలు ఏనాటి నుంచో ఘోషిస్తున్నారు. చాలా నదులతో పాటు గోదావరి శుద్ధి కార్యక్రమం కూడా 1991లోనే రూ. 34.19 కోట్లతో ఆరంభమైంది. కానీ ఫలితాల విషయంలో ఒక్క అడుగు కూడా ముందుకు పడలేదు. ఈ నదితీరంలో ఉన్న అదిలాబాద్, కరీంనగర్, వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాలలోని కర్మాగారాల నుంచి ఈ నదిలోకి చేరుతున్న వ్యర్థాలే దీనికి పెద్ద బెడదగా తయారయ్యాయి.

పారిశ్రామిక వ్యర్థాలు, మురికి శుద్ధి చేయకుండా నిరంతరాయంగా నదిలోకి వదిలిపెడుతున్న ఫలితం ఇప్పటికీ కనిపిస్తున్నది. ఇందుకు నిపుణులు ఐటీసీఎస్ పీడీ ప్లాంట్ ను ఉదాహరణగా చూపు తున్నారు. ఇది బూర్గంపహాడ్ మండలం సారపాకలో ఉంది. దీని నుంచి వ్యర్థాలు గోదావరిలోనే నాగినేని ప్రోలు రెడ్డిపాలెం వద్ద కలుస్తాయి. భద్రాచలం పట్టణంలోని గృహ వ్యర్థాలు కూడా నదిలోకి పంపిస్తున్నారు. వీటికి ప్రాథమిక దశ ఫిల్టరింగ్ లేదా, శుద్ధి చేసే పని చేపట్టడం లేదు.

యాభయే ఏళ్ల క్రితం గోదావరి నీరు తాగడానికి ఉపయోగించుకొనేవారు. కానీ ఇవాళ ఆ నీరే తాగడానికి కాదు కదా, స్నానానికి కూడా పనికి రాకుండా పోయిందని నిపుణులు చెబుతున్నారు. సాగు నీరే, తాగు అవసరాలకు ఈ నదీజలాలను ఉపయో

గించుకుంటున్నవారు ఇప్పటికీ ఉన్నారు. తీరంలో ఉన్న ప్రజలకు ఇది తప్పేది కాదు. అయితే వారు కొన్ని రుగ్మతల బారినపడక తప్పడం లేదు. కొన్ని రకాల చేపలు, జలచరాలు అంతరించి పోయే దశకు చేరుకున్నాయి. నదిలో చేరిపోతున్న రసాయనిక వ్యర్థాలు ఇందుకు కారణమని పర్యావరణవేత్తలు చెబుతున్నారు. మొదట ఈ నదిని పారిశ్రామిక వ్యర్థాల నుంచి కాపాడవలసి ఉంది. భద్రాచలం ప్రాంత వాసులు కూడా నదిలో చేరుతున్న పారిశ్రామిక వ్యర్థాల గురించి ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. నదిలో కాలుష్యం స్థాయి తీవ్రంగా పెరిగిపోయింది. దీనిని అదుపు చేయాలని కూడా వారంతా ఏనాటి నుంచో చెబుతున్నారు.

పరిశ్రమలు నదీజలాలను అవసరాల మేరకు ఉపయోగించుకుంటున్నాయి. కానీ వ్యర్థాలను మాత్రం

కాలుష్యం వెనుక...

ప్రపంచ బ్యాంక్ ఇచ్చిన ఒక నివేదిక ప్రకారం భారతదేశంలో 195 మిలియన్ హెక్టార్ల సాగు నేల ఉంది. ఆ నివేదిక పేరు 'ఇన్స్ట్రస్ అండ్ ప్రైయారిటీస్ ఫర్ అగ్రికల్చర్'. ఆ సాగు భూమిలో దాదాపు 63 శాతం అంటే 125 మిలియన్ హెక్టార్లు వర్షాధార భూమి. మిగిలిన 37 శాతం, అంటే 70 మిలియన్ హెక్టార్లు నీటి పారుదల సౌకర్యంతోనే సాగు అవుతున్నాయి. ఈ నీటి వనరులన్నీ నదుల నుంచే అని వేరే చెప్పక్కర్లేదు. రైతులతో పాటు, మత్స్యకారులకే కాకుండా అనేక రకాలుగా నదులు మనుషులకు ఉపాధిని సమకూరుస్తున్నాయి. ప్రాణికోటి నదుల ఆసరాతో జీవన సాగిస్తున్నది. అసలు నదులు లేని మానవ జీవితాన్ని ఊహించలేం. మన దేశంలో అలాంటి నదులు కూడా కలుషితమవుతున్నాయి. దీనికి అనేక కారణాలు చెబుతున్నారు. ఇందులో ప్రధాన కారణం గృహాల నుంచి వెలువడే వ్యర్థాలు, మురికి.

ఎరువులు, రసాయనాలు మితిమీరి వాడడం. కొన్ని మూఢ నమ్మకాలు కూడా ఇందులో తోడవుతున్నాయి. వనరుల వినియోగం పేరుతో చమురు సహజవాయువు తవ్వకాలు జరుపుతున్నారు. ఇవి సాధారణంగా నదీ పరీవాహక ప్రాంతాలలో జరుగుతూ ఉంటాయి. కానీ నదుల రక్షణకు అవసరమైన చర్యలను చమురు, వాయువు తవ్వకం జరిపేవారు తీసుకోవడం లేదు. తీసుకున్నవి కూడా చాలడం లేదు. అలాగే కర్మాగారాల నుంచి వచ్చే రసాయనిక వ్యర్థాలు నదులకు అపారమైన హాని చేస్తున్నాయి. పెరిగిన జనాభా, పరిశుభ్రత పట్ల స్పృహలేని జనం నదులను కలుషితం చేస్తున్నారు. ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాలతో మనుషులు నదులను దారుణంగా పాడు చేస్తున్నారు.

బట్టలు ఉతకడం, మురికినీరును నదిలోకి పంపడం కూడా ప్రమాదకరంగా పరిణమించాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నదుల గట్లను పాయఖానాలుగా ఉపయోగించడం కూడా కనిపిస్తుంది. అక్రమంగా సాగిపోతున్న ఇసుక తవ్వకాలు కూడా నదుల పరిశుభ్రతను, నిజానికి ఉనికిని ప్రశ్నార్థకం చేస్తున్నాయి.

శుద్ధి చేయకుండా నదిలోకి విడిచిపెట్టి ఆ నదినే ధ్వంసం చేస్తున్నాయి. అంటే వ్యర్థాలను విసర్జించవలసి వచ్చినప్పుడు పాటించవలసిన కనీస నియమాలకు అవి నీళ్ళొదిలిపెట్టాయి. హైదరాబాద్ ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు కూడా ఈ ప్రమాదకర విధానాన్ని యథేచ్ఛగా సాగిస్తున్నాయి. అయినప్పటికీ వాటి మీద చర్యలు లేవు. శుద్ధి చేయని వ్యర్థాలను విసర్జించేటప్పుడు పాటించాలంటూ న్యాయస్థానాలు ఇచ్చిన ఆదేశాలను కూడా అవి గౌరవించడం లేదు. ఇక ప్రైవేటు కర్మాగారాల సంగతి చెప్పేదేముంది? వ్యర్థాలను నదిలోకి పంపదలుచుకుంటే మొదట వాటిని శుద్ధి చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ సంవత్సరం జనవరిలో బొంబాయి హైకోర్టు ఒక కీలక నిర్ణయమే తీసుకుంది. నాలాల ద్వారా నదిలోకి వ్యర్థాలను శుద్ధి చేయకుండా పంపే మహారాష్ట్ర ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ పరిధిలోని పరిశ్రమల మీద చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా ఆదేశించింది. మహారాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండలికి ఈ మేరకు ఆదేశాలు వెళ్లాయి. పవిత్రస్నానాల కోసం దిగిన వారు ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. చర్మరోగాలు వస్తున్నట్లు వారి నుంచి ఫిర్యాదులు వస్తున్నాయి. ఇక ఈ నీరు తాగితే వ్యాధుల బారిన పడక తప్పించుకోవడం సాధ్యమే కాదు. రసాయనిక వ్యర్థాల శాతం నదిలో రోజు రోజుకీ పెరిగిపోతోందని భద్రాచలవాసులు చెబుతారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రాజమహేంద్రవరం వద్ద కూడా నదిని కలుషితం చేసే పని విస్తృతంగానే సాగుతున్నది. మరపడవలు మరొక తీవ్రమైన బెడద. అంతర్వేదిలో సాగరంలో సంగమించే ముందు ఉండే సఖినేటిపల్లి-నరసాపురం రేవు వరకు అనేక రేవులలో మరపడవలు ప్రవేశపెట్టారు. అవి విడిచిపెట్టే చమురు ఆయా ప్రాంతాలలో తెట్టు కట్టి ఉంటుంది.

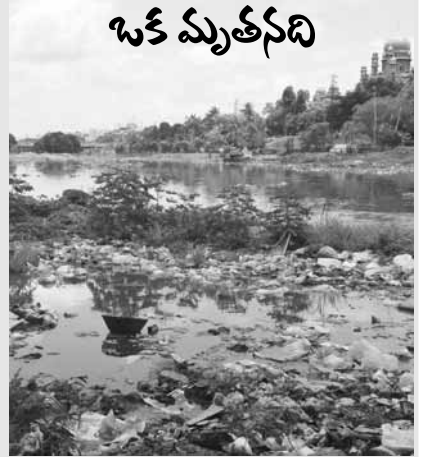
నదుల కాలుష్యం సమస్యను రాజకీయం చేసే ప్రబుద్ధులు కూడా దేశంలో చాలామంది ఉన్నారు. కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు హిందూ వ్యతిరేక ప్రచారానికి కూడా ఈ అంశాన్ని ఉపయోగించుకోవాలని చూస్తున్నాయి. 2015 నాటి గోదావరి పుష్కరాల వల్ల గోదావరి కలుషితమైపోయిందంటూ మహారాష్ట్ర హైకోర్టులో ఒక పిటిషన్ దాఖలైంది. దీని మీద కోర్టు కాలుష్యం నివారణకు చర్యలు తీసుకోవలసిందని నాడు ఉన్న ఫర్మిస్ ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించి కూడా. 12 ఏళ్లకు ఒకసారి జరిగే పుష్కరాల వల్ల గోదావరి కలుషితమైందని ఆరోపించడం కచ్చితంగా తెంపరితనమే. రోజువారీ నదిలోకి వచ్చి పడుతున్న గృహ వ్యర్థాలు, పారిశ్రామిక వ్యర్థాల సంగతి ఏమిటి? 12 సంవత్సరాలకు ఒకసారి జరిగే కుంభమేళాతో నది కలుషితమైపోతోందన్న వారు ఇలాంటి వ్యర్థాల విషయంలో మౌనం దాల్చడం సిగ్గుచేటు. కుంభమేళాలు, పుష్కరాలు వందల ఏళ్ల నుంచి జరుగుతున్నాయి. పారిశ్రామికీకరణ కొన్ని దశాబ్దాల

నాటిది. దేశంలో చాలా నదులకు పుష్కరాలు నామమాత్రంగా జరుగుతాయి. కానీ ఆ నదులు కూడా కలుషితమవుతూనే ఉన్నాయి.

పారిశ్రామికీకరణ, దీని ఆధారంగా జరిగే పట్టణీకరణ నదులను కలుషితం చేస్తూ మానవాళికే ఒక సవాలును విసురుతున్న మాటను కాదనలేం. ఆ రెండింటి వల్ల ప్రజలకు, ముఖ్యంగా భారతీయులకు పరిశుభ్రమైన తాగునీరు ప్రశ్నార్థకమైపోయింది. ఆర్థిక ప్రగతి ఫలితంగా చాలా నదులు మురికిగుంటలుగా మారుస్తున్నారు. ఇవాళ దేశంలోని ఎక్కువ శాతం మునిసిపాలిటీలు నదీజలాలను తమ ప్రజలకు తాగునీటిగా సరఫరా చేయడానికి సిద్ధంగా లేవు. గడవిన ఆరు దశాబ్దాలలో ప్రభుత్వాలే నదులను కలుషితం చేయడానికి అనుమతించాయంటే అతిశయోక్తి కాదు. కానీ నదుల పరిరక్షణ ఒక జాతి అవసరం. మానవాళి అవసరం. అందుకే నదుల పరిరక్షణ అనేది ప్రజా ఉద్యమం కావాలి. ప్రజలు కూడా నదులంటే పండుగలు, పర్వదినాలలో వెళ్లి స్నానం చేసి పూజించడమే కాదు, జీవితకాలం, ప్రతిక్షణం వాటిని పవిత్ర జలాలుగానే పరిగణించాలి. రాష్ట్రాలు జలాల మీద హక్కు కోసమే కాకుండా నది పరిశుభ్రత గురించి కూడా దృష్టి పెట్టాలి.

నిన్నటి నాగరికతా వైభవానికి, రేపటి ఆర్థిక పురోగతికీ మూలం నది. దీనిని నిర్లక్ష్యం చేయడం ఘోర వైఫల్యమే. చరిత్రలో భారతీయ సమాజం తప్పిదాలు, వైఫల్యాలు చాలా కనిపిస్తాయి. ప్రజల మధ్య ఐక్యత లేకపోవడం, దేశీయమైన పరిజ్ఞానం మీద చిన్నచూపు, బానిసబుద్ధి... ఇలాంటివి. ఇవే ఒక జాతిని, దాని గొప్పతనాన్ని ధ్వంసం చేశాయి. ఇప్పుడు నదుల పట్ల ప్రజలు చూపుతున్న నిర్లక్ష్యం కూడా అలాంటి తప్పిదమే. అలాంటి వైఫల్యమే. ★

ఒక మృతసది



ఒక నగరం పరకే, ప్రాంతం పరకే ప్రవహించే నదులు కూడా మనకు ఉన్నాయి. అందులో ముసీ ఒకటి. హైదరాబాద్, పరిసరాలలోనే ప్రవహించే నది ఇది. నిజాం కాలంలో థేమ్స్ నది వలె ఇది వైభవం చాటుకుంది. కానీ ఇప్పుడు ఇదొక మురికిగుంట. చెత్తబుట్ట. 1999 నాటి జెనమ్ వ్యాలీ ప్రాజెక్టు పుణ్యమా అని దీని కాలుష్యం ఎన్నో రెట్లు పెరిగింది. రకరకాల పరిశ్రమలు ఇందుకు కారణం. ఇవే ఈ నదిని అత్యంత కలుషిత నదులలో ఒకటిగా మార్చి మృత సదిగా మార్చాయి. తెలంగాణ రాష్ట్ర కాలుష్య నివారణ సంస్థ అంచనా ప్రకారం ఇందులో కోటిపారమ్ బాక్టీరియా 2007 నుంచి పెరిగిపోతూనే ఉంది. ఇటీవల తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఈ నది క్షాళనకు కృషి ఆరంభించింది.

'జాగృతి-2020' హిస్టోరి సాధారణ ప్రచురణకు సంబంధించిన కార్టూన్



మానవాళి బాధాతప్త వాస్తవాలను చిత్రించిన కవయిత్రి ఆమె. మరణం, బాల్యం, కుటుంబ జీవనమే ఆమె కవితా వస్తువులు. అందుకే ఆమె అక్షరాలు 'చెరువు మీద నిశి కప్పిన రెక్క'ల్లా ఉంటాయి. కాలం పట్ల కవి ఎంత నిర్దిష్టంగా ఉండాలో, కాలం నీడలో మౌనిలా ఎందుకు ఉండాలో కూడా ఆమె చెప్పారు. అన్ట్రస్టెడ్స్ అన్న కవితలో ఇలా అన్నారామె, 'నేను చెబితే వినకు/ నా గుండె పగిలిపోయింది/ దేనినైనా నేను సమ్యక్ దృష్టితో చూడను/ నేనేమిటో నాకు తెలుసు/ ఒక మానసిక వైద్యుడిలా వినడమే నేను నేర్చుకున్నాను'. ఆమె పేరు లూయీస్ గ్లీక్. ఈ ఏటి సాహిత్య నోబెల్ పురస్కారానికి ఎంపికయ్యారు. అయితే ఈ కవయిత్రి అంత అద్భుతమైన కీర్తిని కలిగినవారు మాత్రం కాదు. మరొక విషయం కూడా అకాడెమి ప్రకటించింది. ఆమె కవిత్యం అమెరికా సరిహద్దులను కూడా పెద్దగా దాటలేదు. ఇతర భాషలలోకి అనువాదం కూడా కాలేదు. అయినా 'విశ్వంలో ఒక వైరుక్తిక దివ్య సౌందర్యంతో కూడిన ఉనికితో ఉండే ఆమె నిర్దుష్ట కవితావాణి'కి ఈ నోబెల్ పురస్కారం ఇస్తున్నట్లు స్టేడిష్ అకాడెమి ప్రకటించింది.



లూయీస్ గ్లీక్

గ్లీక్ కవయిత్రిగా ఆవిర్భవించిన తీరు సాధారణంగానే ఉంటుంది. యూదు కుటుంబం నుంచి వచ్చిన బాలల జీవితం ఆకాలానికి ఎంత సంఘర్షణాత్మకమో ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఆ వర్గం పడిన బాధను నమోదు చేయడమే ఆత్మహత్యా సదృశమైపోయేది. అలాంటి మానసిక సంఘర్షణ నుంచి బయటపడడానికి ఎందరో సృజన వైపు మరలారు. గ్లీక్ కూడా అలాంటివారేననిపిస్తుంది.

యుద్ధాలలో, సంఘర్షణలలో ఆకలి కూడా ఆయుధంగా మారిపోకుండా చూసేందుకు కొన్ని దశాబ్దాలుగా పనిచేస్తున్న ప్రపంచ ఆహార పథకానికి (వరల్డ్ ఫుడ్ ప్రోగ్రామ్, డబ్ల్యుఎఫ్పీ) ఈ సంవత్సరం నోబెల్ శాంతి పురస్కారం దిక్కింది. ప్రజల, అందులో చిన్నారుల ఆకలిని యుద్ధానికి ఉపయోగించుకునే అవకాశం రాకుండా డబ్ల్యుఎఫ్పీ తన వంతు సాయ పడుతున్నది. యుద్ధాలు, హింసాత్మక ఘర్షణలతో తల్లిడిల్లుతున్న ప్రాంతాల అన్నార్తులకు, 2019లో ఆరంభమైన కొవిడ్ 19 బాధితులకు ఈ సంస్థ చేసిన సేవలకుగాను నోబెల్ శాంతి పురస్కారం లభించింది.

డబ్ల్యుఎఫ్పీ ప్రపంచంలోనే మానవతా దృక్పథంతో నిర్వహిస్తున్న అతి పెద్ద ఆహార పథకం. 2019 సంవత్సరంలో కూడా 88 దేశాలలోని 100 మిలియన్ల అన్నార్తులకు ఆ సంస్థ సాయపడింది. వీరంతా ఆహార భద్రతకు సుదూరంగా, ఆకలితో ఆలమటిస్తున్నవారే. 2019 సంవత్సరంలో 135 మిలియన్ ప్రజలు యుద్ధాలు, సామూహిక తిరుగుబాట్ల కారణంగా తిండి దొరకని స్థితికి చేరుకున్నారు. ఇంత పెద్ద సంఖ్యలో అన్నార్తులు కనిపించడం చాలా ఏళ్ల

తరువాత మళ్లీ ఇప్పుడే ఈ సంస్థ ఐక్యరాజ్య సమితిలో భాగమే. 2015లో సమితి తన శాశ్వత లక్ష్యాలలో ఒకటిగా ఆకలి నిర్మూలన పథకాన్ని ఎంచుకుంది.

కరోనా వైరస్ కూడా ప్రపంచంలో అన్నార్తుల సంఖ్యను ఇటీవల దారుణంగా పెంచింది. దీనితో పాటు ఎమెన్, కాంగో రిపబ్లిక్, నైజీరియా, దక్షిణ సుడాన్, బుర్కినాఫాసో వంటి దేశాలలో హింసాత్మక సంఘర్షణ, కరోనా కారణంగా ఎందరో పన్నులు ఉండవలసి వచ్చింది. కరోనా నేపథ్యంలో డబ్ల్యుఎఫ్పీ తన సామర్థ్యాన్ని విశేషంగా పెంచుకుంది. మనందరికీ వ్యాక్సిన్ అందే రోజు వరకు ఆహారమే ఈ సంక్షోభానికి సరైన వ్యాక్సిన్ అని ఆ సంస్థ భావించింది.

ఆకలికీ, సంక్షోభానికీ అవినాభావ సంబంధం ఉంటుంది. అదొక విష వలయం. యుద్ధం కావచ్చు లేదా హింసాత్మక సంఘర్షణ కావచ్చు అవి అంతిమంగా ఆహార భద్రత భగ్నం చేయడానికీ, ఆకలిమంటలకీ దారి తీస్తాయి. ఇవి కూడా తిరిగి హింసాత్మక వాతావరణానికి తోడ్పడతాయి. అంటే యుద్ధాలను, సంఘర్షణలను పూర్తిగా నిర్మూలిస్తే తప్ప అన్నార్తులు లేని ప్రపంచం అనే తమ లక్ష్యం

బాధాతప్త వాస్తవాలకు అక్షరరూపం

తండ్రి రాత్రి పూట పడుకునే ముందు చెప్పిన కథలు తనకు భాషా పరంగా ఒక స్పృహను కలిగించాయని అంటారామె. హంగరీ నుంచి వలస వచ్చిన



నెరవేరదని డబ్ల్యుఎఫ్పీ భావిస్తున్నది. 2030 సంవత్సరానికిల్లా ఆకలి లేని ప్రపంచం నిర్మించాలన్నదే ఈ సంస్థ మహోన్నత ఆశయం.

డబ్ల్యుఎఫ్పీ ఐక్యరాజ్య సమితికే చెందిన ఆహార విభాగం. డిసెంబర్ 19, 1961లో దీనిని నెలకొల్పారు. దీని ప్రధాన కేంద్రం రోమ్లో ఉంది. ఎనభయ్యే దేశాలలో దీని కార్యాలయాలు ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం దీనికి డేవిడ్ బీస్లే అధిపతి. 17,000 మంది ఉద్యోగులతో ఇది నడుస్తున్నది. ఏటా సగటున 83 దేశాలలోని 91.4 మిలియన్ అన్నార్తులకు ఈ సంస్థ ఆహారం సరఫరా చేస్తున్నది. 2019 సంవత్సరానికి ఇది ఆదుకుంటున్న అన్నార్తుల సంఖ్య (88 దేశాలలో) 97 మిలియన్లకు చేరుకుంది. ఈ సంస్థ కార్యకలాపాలలో మూడింట రెండు వంతులు సంక్షుభిత దేశాలలోనే జరుగుతున్నాయి. అత్యవసరంగా ఆహారాన్ని అందించడమే కాకుండా, సహాయ పునరావాస కార్యక్రమాలను కూడా ఈ సంస్థ చేపడుతున్నది.

ఈ సంస్థను 1961లో స్థాపించారు. అంతకు ముందు సంవత్సం జరిగిన ఐక్యరాజ్య సమితి ఆహార, వ్యవసాయ సంస్థ (ఎఫ్ఎఫ్ఏ) సమావేశంలో ఇందుకు సంబంధించి రూపకల్పన జరిగింది. అప్పుడు శాంతి

ఇది 20వ శతాబ్దంలో ఆరవ దశకంలో ఆరంభించి నవ్వడికీ అసలు ఈ ఆలోచనకు ఆ శతాబ్దంలో అతి ఘోరమైన రెండో ప్రపంచ యుద్ధమే పురుడు పోసింది. ఆ యుద్ధానంతర దృశ్యం దయనీయమైనది. ఐరోపాలో చాలా భాగాలలో ప్రజలు ఆకలితో అలమటించిపోయారు. పలు దేశాలలో అన్నార్తులు ముఖ్యంగా బాలలు చెత్త కుప్పల మీద పడేసిన ఆహారం కోసం ఎగబడడం కనిపించేది.

కుటుంబమది. తండ్రి రాత్రి గ్లిక్కు, ఆమె సోదరికి తప్పనిసరిగా కథలు చెప్పేవారు. అందులో సెయింట్ జోన్ కథ గ్లిక్కున ఎంతో కదిలించింది. కొన్ని కొన్ని సాధారణ భ్రమల నుంచి తాను ఎలా బయటపడ్డారో కూడా ఆమె చెప్పారు. 1973లో ఆమెకు ఒక కొడుకు పుట్టాడు. అక్కడితో తన జీవితం నాశనమైందని భావించారట. కానీ తరువాత సాగిన రచనలు చూశాకా, తన భాష భావం ఎంతో మెరుగు పడినట్లు తెలుసుకున్నానని ఆమె అంటారు. మాతృత్వమే గ్లిక్ కొత్త ఇతివృత్తాల అన్వేషణకు ఉపకరించింది. అయితే మరణం మీద మమకారం ఆమె కవితలలో తరచూ కనిపిస్తూ ఉంటుంది.

1943లో పుట్టిన ఈ అమెరికా కవయిత్రి 12 కవితా సంకలనాలను వెలువరించారు. మరొక 2 వ్యాస సంకలనాలు కూడా ప్రచురించారు. 2014లో 'ఘెయిత్ ఫుల్ అండ్ వర్చ్యువస్ నైట్' కవితా సంకలనం వాటి ఆఖరిది. ఏల్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఆంగ్లం బోధించే ప్రొఫెసర్ గ్లిక్ ఆరు దశాబ్దాలుగా కవితా వ్యాసంగంలో ఉన్నారు. ఆమెను కన్సెషన్ పోయెట్ గా (తన వ్యక్తిగత జీవితం ఆధారంగా రాసే కవితలు.

తండ్రి గ్లిక్కు, ఆమె సోదరికి తప్పనిసరిగా రాత్రివేళ కథలు చెప్పేవారు. అందులో సెయింట్ జోన్ కథ గ్లిక్కున ఎంతో కదిలించింది. కొన్ని కొన్ని సాధారణ భ్రమల నుంచి తాను ఎలా బయటపడ్డారో కూడా ఆమె చెప్పారు. 1973లో ఆమెకు ఒక కొడుకు పుట్టాడు. అక్కడితో తన జీవితం నాశనమైందని భావించారట. కానీ తరువాత సాగిన రచనలు చూశాకా, తన భాష భావం ఎంతో మెరుగు పడినట్లు తెలుసుకున్నానని ఆమె అంటారు.

ఇది 1950లలో అమెరికాలో జరిగింది, ఈ కవితా ప్రపంచానికి ఉదాహరణ) నిర్ధారించడం తగదనీ, ఆమె విశ్వజనీనతనే ఆకాంక్షించారని విమర్శకులు అంటారు. ఎమిలీ డికిన్సన్ తో ఆమె కవిత్వాన్ని పోల్చడం కూడా సరికాదన్న అభిప్రాయం కూడా ఉంది. ఆమె కవితల్లో స్పష్టతను కోరుకుంటారని కూడా అంటారు. నోబెల్ సాహిత్య పురస్కారం అందుకున్న పదహారవ మహిళ గ్లిక్. హంగరీ యూదుల కుటుంబం నుంచి ఆమె వచ్చారు. చిన్నతనంలో బరువు పెరిగిపోతానేమోనన్న ఒక మానసిక వ్యాధి కారణంగా ఆహారం తినడం మానేసి ఎన్ని ఇక్కట్లకు గురైనదో, ఆ సమస్య నుంచే తాను

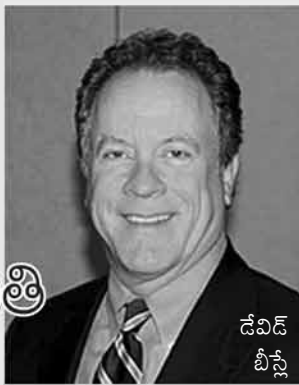
కవితల్లోకి ఎలా ప్రయాణించానో ఆమె పలుసార్లు చెప్పారు.

1968లో గ్లిక్ 'ఫస్ట్ బోర్న్' పేరుతో తన తొలి కవితా సంకలనం విడుదల చేశారు. దీనితోనే ఆమెకు అమెరికా సాహితీ ప్రపంచంలో ఎనలేని ప్రతిష్ట ప్రాప్తించింది. ఇంకా డిసెండ్రింగ్ ఫిగర్, అరారత్ అండ్ ది బ్రయంఫ్ ఆఫ్ అచెల్లీస్ అనే కవితా సంపుటాలు 1985లో వెలువడినాయి.

తను మరణం తరువాత కూడా జీవించి ఉండాలనే కోరుకుంటున్నానని గ్లిక్ ఒక ఇంటర్వ్యూలో చెప్పారు. అంటే తన రచనలు జన్మ నాలుకల మీద ఉండాలన్నదే ఆమె ఆకాంక్ష.



ఆకలి మీద పోరుకు నోబెల్ శాంతి బహుమతి



డేవిడ్ బ్రీస్ట్

కోసం ఆహారం పథకం డైరెక్టర్ గా జార్జ్ మెక్ గవర్న్ ఉన్నారు. మొదట 1963లో సుడాన్ లో ప్రయోగాత్మకంగా ఆహార పథకం ప్రారంభించారు. నిజానికి ఇది 20వ శతాబ్దంలో ఆరవ దశకంలో ఆరంభించినప్పటికీ అసలు ఈ ఆలోచనకు ఆ శతాబ్దంలో అతి ఘోరమైన రెండో ప్రపంచ యుద్ధమే పురుడు పోసింది. ఆ యుద్ధానంతర దృశ్యం దయనీయమైనది. ఐరోపాలో చాలా భాగాలలో ప్రజలు ఆకలితో అలమటించిపోయారు. పలు దేశాలలో అన్నార్తులు ముఖ్యంగా బాలలు చెత్త కుప్పల మీద పడేసిన ఆహారం కోసం ఎగబడడం కనిపించేది. పిల్లలైతే ఆకలికి తట్టుకోలేక ఆహారం కోసం జంతువుల వలనే కుమ్ములాడుకునేవారు. ఏదో ఒకటి, బతికితే చాలు అనుకునే రీతిలో ఏరుకుని తిన్నారు. ప్రపంచంలో చాలా చోట్ల ఇవే హృదయ విదారక దృశ్యాలు కనిపించేవి. ఇదే అంశాన్ని 1948లో జనరల్ ఐసెన్ హోవర్ ఐరాన జనరల్ అసెంబ్లీలో ప్రస్తావించారు.

ఇది ఆయన స్వీయానుభవం కూడా. రెండో ప్రపంచ యుద్ధంలో మిత్రపక్షాల తరపు సేనలకు నాయకత్వం వహించిన ఐసెన్ హోవర్ తరువాత అమెరికా అధ్యక్షునిగా కూడా పనిచేశారు. రెండో ప్రపంచ యుద్ధం బాలలను ఎలాంటి దుస్థితికి తెచ్చిందో ఆయనకు అర్థమైంది. 1960లో ఆయన రెండో సారి అధ్యక్షునిగా ఉన్న సమయంలో మరొకసారి ఈ అంశం గురించి ఐక్యరాజ్య సమితిలో ప్రస్తావించారు. ఆ మరుసటి సంవత్సరమే డబ్ల్యుఎఫ్పీ అమలులోకి వచ్చింది. దీనికి జాన్ ఎఫ్ కెన్నెడీ ప్రోత్సాహం కూడా ఉంది. 1961లో ఏర్పడిన డబ్ల్యుఎఫ్పీ ఆ మరుసటి ఏడాదే అంటే 1962లోనే పెద్ద పరీక్షను ఎదుర్కొన వలసి వచ్చింది. ఉత్తర ఇరాన్ లో భారీ భూకంపం వచ్చింది. 12,000 మంది చనిపోయారు. దీనితో ఆ సంస్థ 1500 టన్నుల గోధుమలు, 270 టన్నుల చక్కెర, 27 టన్నుల తేయాకు పంపించింది. తరువాత ఎన్నో దేశాల ప్రజలను - యుద్ధాల వేళ, కరువు

కాలకాల సమయంలో ఈ సంస్థ ఆదుకున్నది. తన కార్యకలాపాల కోసం ఈ సంస్థ 5,600 ట్రక్కులు, 30 నౌకలు, వంద విమానాలు కలిగి ఉంది. ఏటా ఈ సంస్థ 15 బిలియన్ల రకరకాల రేషన్లు ఆయా దేశాల ప్రజలకు అందిస్తూ ఉంటుంది.

భారతదేశంలో 1963 నుంచి డబ్ల్యుఎఫ్పీ తన కార్యకలాపాలు సాగిస్తున్నది. దేశంలో 21.25 శాతం మంది నేటికీ రోజుకు రెండు డాలర్ల కంటే తక్కువ ఆదాయం (దాదాపు రూ. 150) పొందుతున్న వారే. ఇక్కడ ప్రభుత్వాలు అమలు చేస్తున్న ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను మరింత జవాబుదారితనంతో, సమర్థంగా, పారదర్శకంగా నిర్వహించ దానికి ఆ సంస్థ తన వంతు సాయమందిస్తున్నది. ప్రజా పంపిణీ పథకం కింద దేశంలో 800 మిలియన్ ప్రజలకు గోధుమలు, బియ్యం, చక్కెర, కిరోసిన్ సరఫరా చేస్తారు. ఈ వస్తువులు నిజంగా అవసరమైన వారికి చేర్చడానికి పాటుపడుతూ ఉంటుంది. ఇది ప్రపంచం లోనే అతి పెద్ద పంపిణీ పథకాలలో ఒకటి. దీనిలో ప్రభుత్వానికి సాయపడుతూ, సంస్కరణలు తేవడానికి కూడా ప్రయత్నం చేస్తున్నది.

ఈ సంస్థ మీద కూడా కొన్ని ఆరోపణలు ఉన్నాయి. ఇది ఎక్కువగా అమెరికా ఉత్పత్తులనే కొనుగోలు చేసి ఆ దేశానికి ఆర్థికంగా సాయపడు తున్నదని ఒక విమర్శ. అలాగే ఇది కొన్ని దేశాలకు విదేశీ సాయం మీద విపరీతమైన మమకారాన్ని పెంచుతున్నదని మరొక విమర్శ. ఈ సంస్థకు చెందిన ఉద్యోగులు కూడా తీవ్రమైన ఇక్కట్ల ఎదుర్కొంటున్నారు.



నోబెల్ వరి

ప్రపంచవ్యాప్తంగా పరిశీలిస్తే నోబెల్ ఓ ప్రత్యేక స్థానం, ప్రథమస్థానం. రామన్ మెగసెసే, పులిట్జర్, బుకర్ వంటి అనేక అంతర్జాతీయ బహుమతులు ఉన్నప్పటికీ నోబెల్ తరువాత వాటి స్థానం. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఇది శిఖరస్థాయి బహుమతి. దీనిని అందుకోవాలని నిపుణులు, నిష్ణాతులు, శాస్త్రవేత్తలు అహరహం శ్రమిస్తుంటారు. అకుంఠిత దీక్షతో పని చేస్తుంటారు. యావత్ జీవితకాలాన్ని పణంగా పెట్టి శాస్త్రవేత్తలు పని చేస్తుంటారు. నోబెల్ బహుమతి అందుకుంటే తమ జీవితం చరిత్రార్థమవుతుందని వారు భావిస్తుంటారు. అందువల్లే ఏటా అక్టోబరు మాసం వచ్చేనాటికి బహుమతుల ప్రకటన కోసం అందరూ ఆసక్తిగా ఎదురుచూస్తుంటారు. ఈ ఏడాది వైద్యం, భౌతిక, రసాయనశాస్త్రాలు, సాహిత్యం, శాంతి బహుమతులను ప్రకటించారు. ఆర్థికశాస్త్రంలో విశిష్ట సేవలు అందించిన వారికి కూడా ఈ బహుమతులను అందజేస్తుంటారు.

1901లో శ్రీకారం

నోబెల్ కమిటీ 1901 నుంచి బహుమతులు

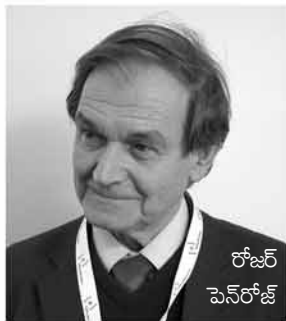
శాస్త్రవేత్తలకు అవార్డు కింద లభించే 11 లక్షల డాలర్లలో సగం మొత్తాన్ని ఒక్క పెన్రోజ్ కు ఇవ్వనున్నారు. పాలపుంత గెలాక్సీ మధ్యభాగంలో ఉన్న భారీ కృష్ణబిలాన్ని గెంజెల్, గెజ్లు కనుగొన్నారు. అవార్డులో మిగిలిన సగం మొత్తాన్ని వీరు ఇద్దరూ పంచుకున్నారు. విశ్వంలో ప్రతి గెలాక్సీలోనూ అత్యంత భారీ కృష్ణ బిలాలు ఉన్నాయి. చిన్నపాటి బ్లాక్ హోల్స్ విశ్వమంతా అక్కడక్కడా వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటికి అపారమైన గురుత్వాకర్షణ శక్తి ఉంటుంది. వాటి నుంచి కాంతి సైతం తప్పించుకోలేదు. వీటలో సూర్యుడికన్నా అనేక రెట్లు ఎక్కువగా ఉండే వదార్థం ఒక నగరం అంత ప్రాంతంలో కుక్కేసి ఉంటుంది. అందువల్ల వీటి సాంద్రత చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఇవి సమీపంలోని భారీ నక్షత్రాలనూ తమ వైపునకు ఆకర్షించి మింగేస్తాయి.

కృష్ణబిలాల ఆవిర్భావం సాధ్యమేనని గణితం సాయంతో పెన్రోజ్ రుజువు చేశారు. ఇందులో భాగంగా విఖ్యాత శాస్త్రవేత్త ఐన్ స్టైన్ సూత్రీకరించిన సాపేక్ష సిద్ధాంతంపై ఆధారపడ్డారు. అంతుచిక్కని ఈ ఆకృతుల ఉనికిపై ఐన్ స్టైన్ కు

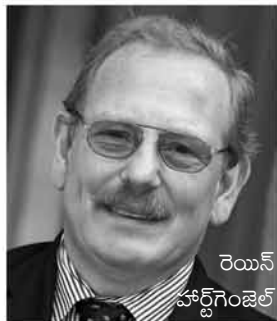
మార్గనిర్దేశనం చేస్తోంది. సూర్యుడితో పోలిస్తే దీని కక్ష్య రాశి 40 లక్షల రెట్లు ఎక్కువ. కానీ ఆ వదార్థం మన సౌర కుటుంబమంత ప్రాంతంలో కుక్కేసి ఉంది. దానిని అత్యంత భారీ కృష్ణబిలంగా గుర్తించారు. ఈ పరిశోధన కోసం గెంజెల్, గెజ్లు అత్యంత శక్తిమంతమైన టెలిస్కోపులను ఉపయోగించారు. దట్టంగా ఉండే వాయు, ధూళి మేఘాలను చీల్చుకుంటూ పరిశోధనలు సాగించే విసాత్మ విధానాలను వారు కనుగొన్నారు. 'ఈ క్రమంలో వారు సరికొత్త పరికరాలను అభివృద్ధి చేశారు. దీర్ఘకాల పరిశోధనకు అంకితమయ్యారు. వారి కృషి కారణంగా అత్యంత భారీ కృష్ణబిలాల ఉనికిపై తిరుగులేని ఆధారాలు లభించాయ'ని నోబెల్ కమిటీ పేర్కొంది.

తొలిసారి ఇద్దరు మహిళలకు..

రసాయనశాస్త్రంలో ఫ్రాన్స్ కు చెందిన ఎమాన్యుయెల్ యెల్లై చార్పెంటియర్, అమెరికా శాస్త్రవేత్త జెన్సిఫర్ ఎ డొడ్జులను ఈ ఏడాది నోబెల్ పురస్కారం వరించింది. రసాయనశాస్త్రంలో ఇద్దరు మహిళలు పురస్కారాన్ని పంచుకోవడం ఇదే ప్రథమం. బహుమతి కింద లభించే 11 లక్షల డాలర్లను విజేతలు ఇద్దరూ సమానంగా పంచుకుంటారు. ప్రాణాంతకమైన క్యాన్సర్ నుంచి రక్షణ కల్పించే దిశగా ఆశలు రేకెత్తిస్తున్న అద్భుత జన్యు సాధనాన్ని వీరు ఆవిష్కరించారు. జంతువులు, మొక్కలు ఇతర సూక్ష్మజీవుల డీఎన్ఎలో అవసరమైన మార్పులను అత్యంత కచ్చితత్వంతో చేయగల 'క్రిస్పర్ కాస్9' సాంకేతికతను వీరు అభివృద్ధి చేశారు. అణుకత్తెర వంటి ఈ సాంకేతికత మనుషుల్లో జన్యు లోపాల కారణంగా వచ్చే వ్యాధులు, మహమ్మారి క్యాన్సర్లను నయం చేసేందుకు భవిష్యత్తులో దోహదపడే అవకాశమంది. ఈ జన్యు సాధనలో అపరిమితమైన శక్తి ఉంది. అది మనందరిపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఈ సాంకేతికత ప్రాథమిక విజ్ఞానశాస్త్రంలో విప్లవాత్మక మార్పులకు శ్రీకారం చుట్టింది.



రోబర్ట్ పెన్రోజ్



రెయిన్ హోల్డ్ గెంజెల్



ఆండ్రెయా గెజ్

ఇవ్వడం ప్రారంభించింది. ఏటా అక్టోబరులో బహుమతుల ప్రకటన వెలువడుతుంది. డిసెంబరు 10న విజేతలకు బహుమతులు అందజేస్తారు. స్వీడన్ కు చెందిన విలియమ్ ఆల్ఫ్రెడ్ నోబెల్ తన పేరుతో వీటిని ఏర్పాటు చేశారు. శాంతి బహుమతిని నార్వే రాజధాని ఓస్లోలో, ఇతర బహుమతులను స్వీడన్ రాజధాని స్టాక్ హోమ్ లో అందజేస్తారు. ఇది ఎప్పటినుంచో సంప్రదాయంగా వస్తుంది. ఇప్పటివరకు పది మంది భారతీయ ప్రముఖులు ఈ ప్రతిష్టాత్మక అవార్డును అందుకుని దేశ కీర్తి పతాకాన్ని విశ్వ వినువీధుల్లో రెపరెపలాడించారు.

కృష్ణబిలాల గుట్టు చేదించినందుకు..

ఈ ఏడాది భౌతికశాస్త్రంలో ఈ ప్రతిష్టాత్మక బహుమతి బ్రిటన్ కు చెందిన రోబర్ట్ పెన్రోజ్, జర్మనీ శాస్త్రవేత్త రెయిన్ హోల్డ్ గెంజెల్, అమెరికాకు చెందిన ఆండ్రెయా గెజ్లను వరించింది. విశ్వంలో అత్యంత నిఘూడ ఆకృతులుగా గుర్తింపు పొందిన కృష్ణబిలాల (బ్లాక్ హోల్స్) గుట్టు చేదించినందుకు గానూ వీరిని నోబెల్ కమిటీ ఎంపిక చేసింది. ఈ ముగ్గురు

అంతగా సమృద్ధం లేదు. అయితే కృష్ణబిలాలు ఏర్పడటాన్ని 1965లోనే పెన్రోజ్ రుజువు చేశారు. వాటిని సమగ్రంగా వివరించారు. 1990 నుంచి గెంజెల్, గెజ్ల సారథ్యంలోని రెండు బృందాలు పాలపుంత గెలాక్సీ మధ్యభాగంలో ధూళితో కూడిన 'సాజిటేరియస్ ఏ' భాగాన్ని పరిశోధించాయి. అక్కడి ప్రకాశవంతమైన నక్షత్రాల గమనాన్ని పటాలతో గుర్తించాయి. వీరి పరిశీలన ప్రకారం... ఆ ప్రాంతంలో అత్యంత భారీ అర్ధశతాబ్దం వస్తువు ఒకటి చుట్టవక్కల గల నక్షత్రాల కక్ష్యలకు

విశ్వంలో ప్రతి గెలాక్సీలోనూ అత్యంత భారీ కృష్ణ బిలాలు ఉన్నాయి. చిన్నపాటి బ్లాక్ హోల్స్ విశ్వమంతా అక్కడక్కడా వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటికి అపారమైన గురుత్వాకర్షణ శక్తి ఉంటుంది. వాటి నుంచి కాంతి సైతం తప్పించుకోలేదు. వీటలో సూర్యుడికన్నా అనేక రెట్లు ఎక్కువగా ఉండే వదార్థం ఒక నగరం అంత ప్రాంతంలో కుక్కేసి ఉంటుంది. అందువల్ల వీటి సాంద్రత చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఇవి సమీపంలోని భారీ నక్షత్రాలనూ తమ వైపునకు ఆకర్షించి మింగేస్తాయి.

చిన వేళ..

అంతేకాకుండా వినూత్నమైన పంటల అవిష్కరణకు కారణమైంది. అత్యంత కీలకమైన వైద్య చికిత్సల అభివృద్ధికి సైతం బాటలు పరిచిందని రసాయన శాస్త్ర నోబెల్ కమిటీ అధినేత క్లాయ్స్ గుస్టాఫ్సన్ వ్యాఖ్యానించారు. ఈ సాంకేతికత మానవాళికి గొప్ప అవకాశాలను కల్పిస్తుంది. దానిని అత్యంత జాగ్రత్తగా వినియోగించు కోవాలని ఆయన అన్నారు.

బ్యాక్టీరియాపై పరిశోధన చేస్తున్నప్పుడు 'ట్రేసర్ ఆర్ఎన్ఎ' అనే అణువును చార్పెంటియర్ కనుగొన్నారు. బ్యాక్టీరియాలోకి ప్రవేశించే వైరస్ ల డీఎన్ఎను గుర్తించడం ద్వారా రోగనిరోధక వ్యవస్థలో ఈ అణువు కీలకంగా పని చేస్తున్నట్లు గుర్తించారు. తరువాత మరో శాస్త్రవేత్త డాడ్నాతో కలిసి 2011లో పరిశోధనలు మొదలు పెట్టారు. ఇద్దరు కలిసి 'ట్రేసర్ ఆర్ఎన్ఎ'ను ప్రయోగశాలలో సృష్టించారు. మొక్కలు,



జ్యోతి బసు డాడ్నా యెల్లె చార్పెంటియర్

జంతువులు, సూక్ష్మజీవుల డీఎన్ఎలపై తేలిగ్గా వినియోగించేందుకు వీలుగా దానిని తీర్చిదిద్దిన ఘనత చార్పెంటియర్, డాడ్నాదే. ప్రపంచవ్యాప్తంగా లక్షల మందిని వేధిస్తున్న సికిల్ సెల్ అమీనియా సహా పలు వ్యాధులకు మెరుగైన చికిత్సలను అభివృద్ధి చేయడంలో ఈ సాంకేతికతను వినియోగించుకోవడంపై శాస్త్రవేత్తలు ఇప్పుడు దృష్టి సారిస్తున్నారు. అత్యున్నతమైన పురస్కారానికి ఎంపికైన విషయం తెలియగానే ఉద్యోగానికి లోనయినట్లు 51 సంవత్సరాల చార్పెంటియర్ వెల్లడించారు. ఇద్దరు మహిళలు పురస్కారానికి ఎంపికవడం వల్ల ముమ్మందు మరికొందరు మహిళలు ఈ రంగం వైపు అడుగులు వేసేందుకు అవకాశం ఉందని ఆమె పేర్కొన్నారు. తాము అభివృద్ధి చేసిన సాంకేతికతను శాస్త్రవేత్తలు మానవాళి ప్రయోజనాలకు, అంతుచిక్కని గుట్టు విప్పేందుకు ఉపయోగిస్తారని ఆశిస్తున్నట్లు 56 సంవత్సరాల డాడ్నా తెలిపారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

మరింత ప్రోత్సాహం అవసరం!

నో బెల్ బహుమతులు పొందడంలో భారత శాస్త్రవేత్తలు

ముందంజలో ఉన్నారు. ఇప్పటివరకు పది మంది భారతీయ ప్రముఖులు

ఈ బహుమతులు అందుకుని అంతర్జాతీయంగా దేశ ప్రతిష్ఠను

ఇనుమడింపజేశారు. ఆయా రంగాల ప్రముఖులు అకుంతిత దీక్ష, కృషి

ఫలితంగా నోబెల్ను దక్కించుకున్నారు. తొలిసారిగా రవీంద్రనాథ్

థాగూర్కు సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతి లభించింది. ఈ బహుమతి

ప్రారంభమైన 12 ఏళ్ల తరువాత, అంటే 1913లో బెంగాల్కు చెందిన

రవీంద్రుడు దీనికి ఎంపికయ్యారు. చంద్రశేఖర వెంకట్రామన్ 1930లో

నోబెల్ను దక్కించుకున్నారు. తమిళనాడులోని తిరుచరాపల్లిలో 1888లో జన్మించిన ఆయన సీవీ

రామన్ గా అందరికీ సుపరిచితడు. భౌతిక శాస్త్రంలో ఈ ప్రతిష్టాత్మక అవార్డును అందుకున్నారు.

నోబెల్కు ఎంపికైన మూడో భారతీయుడు హరగోవింద్ భొరానా. వైద్యరంగంలో చేసిన

అవిష్కరణలను గుర్తించిన కమిటీ 1968లో ఆయనను ఎంపిక చేసింది. 1979లో మదర్ థెరెసా

నోబెల్ శాంతి బహుమతిని అందుకున్నారు. పుట్టుక రీత్యా ఆమె భారతీయరాలు కానప్పటికీ కోల్కతా

కేంద్రంగా అనాథలకు, కుష్టు రోగులకు, నిరాశ్రయులకు ఆమె అందించిన విశేషమైన సేవలను

పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ఆమె అల్బేనియా వాసి. 1983లో సుబ్రమణ్యన్ చంద్రశేఖర్ నోబెల్కు

ఎంపికయ్యారు. తమిళనాడుకు చెందిన ఆయన భౌతికశాస్త్రంలో చేసిన విశేష కృషిని కమిటీ

గుర్తించింది. ఆర్థిక రంగంలో అందించిన సేవలను గుర్తించిన నోబెల్ కమిటీ ప్రముఖ ఆర్థికవేత్త

అమర్త్యసేన్ 1998లో ప్రతిష్టాత్మక పురస్కారానికి ఎంపిక చేసింది. ఆయన ఆర్థిక రంగంలో దిట్ట.

పశ్చిమబెంగాల్లోని శాంతినికేతన్లో 1933లో జన్మించారు. తరువాత సర్ విద్యాధర్ సూరజ్

ప్రసాద్ నైపాల్ 2001లో సాహిత్య రంగంలో చేసిన విశేష సేవలకు నోబెల్ బహుమతికి

ఎంపికయ్యారు. 1932లో ట్రినిటాడ్లో జన్మించారు. ఆయన భారత సంతతికి చెందినవారు. భారత్

నుంచి నైపాల్ కుటుంబం వలసవెళ్లింది. తమిళనాడుకు చెందిన వెంకట్రామన్ రామకృష్ణన్ 2009లో

రసాయన శాస్త్రంలో ఈ పురస్కారానికి ఎంపికయ్యారు. తరువాత కైలాస్ సత్యార్థి, పాకిస్తాన్కు

చెందిన మలాలా యూసఫ్ జామ్ 2014లో సంయుక్తంగా నోబెల్ శాంతి బహుమతికి

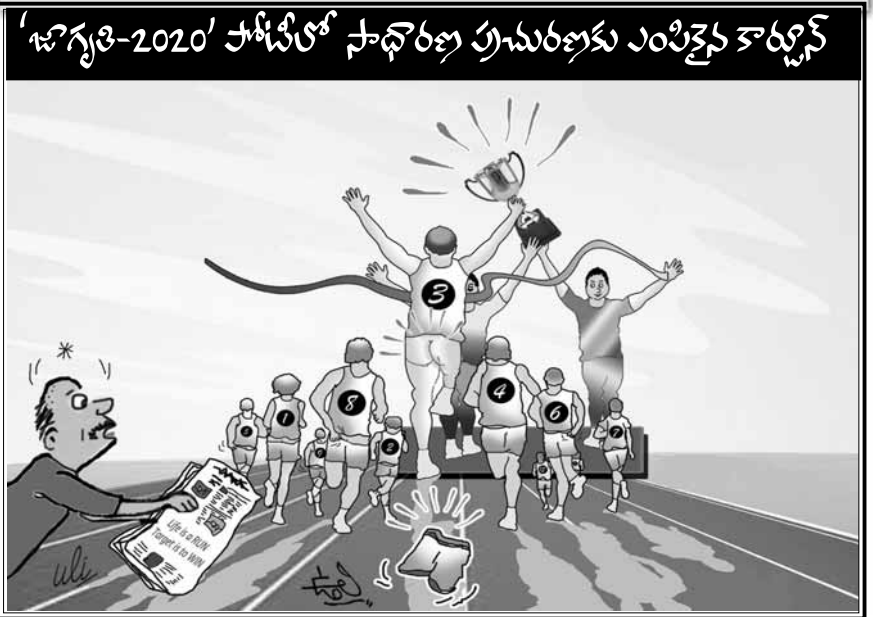
ఎంపికయ్యారు. సత్యార్థి మధ్యప్రదేశ్లోని విదీష్ నగరానికి చెందినవారు. పశ్చిమ బెంగాల్కు చెందిన

అభిజిత్ బెనర్జీ ఆర్థిక రంగంలో అందించిన సేవలకు గుర్తింపుగా నోబెల్ను అందుకున్నారు. బెనర్జీ

బెంగాల్కు చెందినవారు. బెంగాల్, తమిళనాడుకు చెందినవారే ఎక్కువమంది ఎంపిక కావడం

విశేషం. ప్రతిష్టాత్మక బహుమతుల కోసం భారత శాస్త్రవేత్తల ప్రయత్నానికి ప్రభుత్వపరంగా మరింత

ప్రోత్సాహం అవసరం.



దేశవిదేశాలలో దేవీనవరాత్రులు ప్రారంభమయ్యాయి. దేశంలోని అష్టాదశ పీఠాలు సహా అనేక శక్తిక్షేత్రాలలో అమ్మవారి నవరాత్రి ఉత్సవాలు సాగుతున్నాయి. కరోనా మహమ్మారి బెడద నేపథ్యంలో ఆలయాల్లో తగు జాగ్రత్తల మధ్య పూజాదికాలు నిర్వహిస్తున్నారు. నిబంధనల మేరకు భక్తులను అనుమతిస్తున్నారు. నవరాత్రులలో ప్రధాన ఘట్టాలు సరస్వతీపూజ, మహర్నవమి, విజయదశమి, శమీపూజలను ఈ వారంలో జరుపుకుంటున్నారు.

‘సమో దేవ్యై మహాదేవ్యై శివాయై సతతం నమః
నమః ప్రకృత్యై భద్రాయై నియతాః ప్రణతాః స్మతామ్’
దేశంలోని అష్టాదశ పీఠాలు సహా అనేక శక్తిక్షేత్రాలలో అమ్మవారి నవరాత్రి ఉత్సవాలు సాగుతున్నాయి. శరన్నవరాత్రులను పురస్కరించుకొని జగన్మాత ప్రత్యేక పూజలు అందుకుంటున్నారు. ప్రపంచాన్ని పట్టి కుదుపుతున్న కోవిడ్ లక్షణాల నుంచి కాపాడాలన్నది ఈ ఏడాది పూజా ప్రార్థనల్లో ప్రత్యేకం. వాడవాడలా మందపాలు కట్టి అమ్మవారిని అర్పించుకునే ఆనవాయితీపై ‘కరోనా’ తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. తగు జాగ్రత్తల నడుమ నియమ నిబంధనల మేరకు ఆలయాల్లో అమ్మవారి దర్శనానికి అనుమతిస్తున్నారు. టౌడెమ్మ, బతుకమ్మ పండుగలు వీధులకు, ఇళ్లకే పరిమితమయ్యాయి. ఊరూవాడా మహిళలు

ఒక్కచోట చేరి జరుపుకునే ఈ పండుగలు నామమాత్రంగా సాగుతున్నాయి. వచ్చే ఏడాది అంబరాన్నంటేలా నంబరాలు చేసుకునేలా ఆశీర్వాదించాలని ప్రార్థిస్తూ పూజాదికాలు నిర్వహిస్తున్నారు.

సరస్వతీ పూజ

దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణ కోసం అనేక రూపాల్లో అవతరించిన శక్తి స్వరూపిణి జగన్మాత మానవజాతి సకల దోషాలను హరించడమేకాక వారికి జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించ సంకల్పించారు. ఆ క్రమంలోనే సరస్వతీ అవతారంతో అనుగ్రహించారు. అలా శరన్నవరాత్రులలో అతి ముఖ్యమైంది నవమి తిథి మూలానక్షత్రం రోజు. ‘దైవం మంత్రాధీనం’ అంటారు సద్గురువులు. ఆ మంత్రాలకు బీజాలు అక్షరాలు.

‘విజయాల’ పండుగకు

వాటి ఆరాధ్యదేవత సరస్వతీమాత. అనంతమైన అక్షర మహిమతోనే జ్ఞానం వెలుగులు చిమ్ముతుంది. వాక్కు అధిష్ఠాన దేవత సరస్వతీదేవి. అమ్మవారిది మూలానక్షత్రం కనుక ఆనాడు ఆదిశక్తిని విద్యలదేవత ‘సరస్వతీదేవి’గా అలంకరిస్తారు. మాఘమాసంలో వసంత పంచమి నాడు చేసే సరస్వతీ పూజ దుర్గాదేవీ నవరాత్రుల్లోనూ ఒకరోజు చోటు చేసుకోవడం విశేషం. వ్యాసభగవానుడు మహాభారతంలో సరస్వతిని వేదమాతగా అభివర్ణించారు. ఆయన ప్రతిష్ఠించినట్లు చెప్పే బాసరలోని జ్ఞానసరస్వతీ క్షేత్రంలో ఆశ్వయుజ శుద్ధ పాడ్యమి నుంచి నవరాత్రులు నిర్వహిస్తారు. శ్రద్ధాభక్తులతో అర్చిస్తే చదువుల తల్లి ప్రసన్నురాలై జ్ఞానభిక్ష ప్రసాదిస్తుందని విశ్వాసం. ‘విద్వాన్ సర్వత్ర పూజ్యతే’ అనే నానుడికి మూలం వాగ్దేవే అనడం నిర్వివాదాంశం. అందుకు ప్రాథమిక స్థాయిలోనే పునాదిపడాలి. అందుకే బాల్యం నుంచే సరస్వతిని అర్పించాలని సూచిస్తారు. ఆ క్రమంలోనే మూలానక్షత్రం సందర్భంగా పిల్లలతో పాఠశాలల్లో సరస్వతీ పూజ నిర్వహిస్తారు. చదువుకు ప్రతిరూపాలైన పుస్తకాలను అర్చిస్తారు. బడికిబడి పిల్లలకు అక్షరాభ్యాసం కూడా చేపడతారు.

శారదాదేవిని అన్న ధన ప్రదాయినిగా వేదం స్తుతించింది. ఆ తల్లి అనుగ్రహం లేనిదే జ్ఞానవంతులు కాలేరు. ప్రవాహరూపమైన చైతన్యమే భారతి. శుద్ధత్వం ఆమె స్వరూపం. తెల్లదనం ఉట్టిపడే స్వచ్ఛపకరణాలన్నీ ఆ తల్లివే. అందుకే చదువులతల్లిని ‘సర్వశుక్లాం శుద్ధరూపం’ అంటారు. ‘శరదీందు వికాస మందహాసం/స్మరదీందీవర లోచనాభిరామం/ అరవింద సమాన సుందరాస్యాం/ అరవిందాసన సుందరీ ముపాసే’ - శరత్కాల చంద్రుని వలె తెల్లని



వన్నెగల చిరునవ్వు గలది, ప్రకాశించు నల్లకలువల వంటి కన్నులు కలది, పద్యములతో సాటి అయిన అందమైన మోము కలది, పద్మం పీఠంగా గల విధాతకాంతను స్మరిస్తాను అని ఈ శ్లోకం భావం. వీణాపాణి, పుస్తకధారిణి సంగీత సాహిత్యాలకు ఆటపట్టు. ఆమె స్తుతి లేకుండా ఆయా ప్రక్రియలలో ముందుకు పోలేరు. బ్రహ్మ ముఖం వాణి నీవానమని శాస్త్రోక్తి. వేదపురాణేతిహాసాలు ఆమెకు నిలయాలు. వ్యాసభగవానుడి నుంచి ఆధునిక కవులు దాకా ఆమెను అర్చించారు, అర్చిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా బాలలకు దైవభక్తి 'సరస్వతి నమస్తుభ్యం' అనే శ్లోకం నుంచే మొదలవుతుంది. అక్షరాభ్యాసం నుంచే ఆరాధ్యదేవత. పోతనామాత్యుడు 'అమ్మలగన్నయమ్మ ముగురమ్మల మూలపుటమ్మ...' పద్యంలో 'కృపాబ్ధి



విజయీభవ..

ఇచ్చుత మహత్త్వ కవిత్వ పటుత్వ సంపదల్లో అంటూ కృపాసముద్రురాలైన జగన్మాత విద్యాప్రదాయినిగా కవిత్వ సంపద ఇస్తుందని అభివర్ణించారు. మూకకవి తన 'పంచశతి'లో (మూకపంచశతి) కామాక్షి మాతను శారదాంబగా 'విమల పటీకమలకుటీ/పుస్తకరుద్రాక్ష శస్త్రహస్తపుణి/కామాక్షి పద్మలాక్షికవిత విపంచి విఖాసి వైరించీ' - శుభ్రమైన వస్త్రం ధరించి చక్కని రెప్పలు గల కన్నులతో వీణాపాణిగా రాజిల్లే ఓ కామాక్షీదేవీ! నీవు సరస్వతీదేవివి అని స్తుతించాడు. అలాంటి సరస్వతీదేవిని మూలానక్షత్రంనాడు ఆరాధించి ఆమె కరుణకు పాత్రులు కావాలని నకల మానవాళి కోరుకుంటుంది.

మహర్షమమ

దేవీ నవరాత్రులలోని నవమి తిథిని దైర్యానికి, శత్రుసంహారానికి ప్రతీకగా చెబుతారు. చతుర్విధ పురుషార్థాలలో కామాన్ని ప్రకోపిస్తే ఎంతటి వారికైనా పతనం తప్పదని తెలియచెప్పేదే మహిషాసురవధ అని, మహిషాసురమర్ధనం సమస్త ప్రాణకోటికి గుణవర్ధన సందేశమని పెద్దల మాట. పూర్వం నవమి తిథి నాడు, మరునాడు (విజయదశమి) అపరాజితదేవిని పూజించేవారట. ఆమె విజయంతో పాటు మోక్షాన్ని ప్రసాదిస్తుందని విశ్వాసం. 'అపరాజిత' ప్రకృతిని ఆవహించి ఉంటుందని, ఆమెను పూజించడం వల్ల శత్రుభయం పోయి

జీవితం సవ్యంగా సాగుతుందని నమ్మకం. అందుకు మహిషార వధను ఉదాహరణగా చెబుతారు. లోకకంటకుడైన రక్తబీజుడనే రాక్షసుడిని అమ్మవారు నవమి నాడు అంతమొందించారని కథనం. శాంతస్వరూపిణి అయిన మాత శత్రుసంహారంలో రౌద్రరూపం దాలుస్తారనేందుకు ఆ కథ ఉదాహరణ. పురాణం ప్రకారం, రక్తబీజుడు ఘోరతపస్సు చేసి మహిళ చేతిలో తప్ప అజేయుడిగా వరం పొందు తాడు (ముల్లోకాలను జయించే తనను అబల ఏమీ చేయలేదని అతని ధీమా). తన రక్తబిందువులు నేలమీద పడితే అంతే సంఖ్యలో తన లాంటి వారు పుట్టాలని కూడా వరం పొందాడు. అప్పటి నుంచి అతని ఆగడాలు మితిమీరడంతో బాధితులు త్రిమూర్తులను ఆశ్రయించగా ఆ దానవవధ బాధ్యతను అమ్మవారు స్వీకరిస్తారు. అతనిని పెళ్లాడాలను కుంటున్నట్లు కబురు పంపడంతో ఆమె సౌందర్యానికి మైమరచి వెంటనే అంగీకరిస్తాడు. అయితే తనతో యుద్ధం చేసి గెలవాలని షరతు విధించారు అమ్మవారు. అలా ఆ సమరం తొమ్మిది రోజుల పాటు సాగుతుంది. రక్తబిందువులు నుంచి రాక్షసులు

పుట్టుకురావాలన్న అతను పొందిన వరానికి విరుగుడుగా, రక్తబిందువులు నేల రాలకుండా దుర్గాదేవి భూమినే నాలుకగా చేసి అతనిని సంహరిస్తుంది. శత్రుసంహార సమయంలో అమ్మవారు ఉగ్రస్వరూపిణిగా ఉంటారట. 'క్రోధేన కాళీ' అంటారు. 'కాల' అంటే మృత్యువు. శత్రు వినాశన సమయంలో అంత రోషం చూపిన అమ్మవారు, మరునాడు ప్రసన్నత, సుందర దరహాసం, శాంతస్వరూపంతో రాజరాజేశ్వరీదేవిగా దర్శనమిస్తారు.

విజయదశమి

శ్రవణానక్షత్రంతో కూడిన ఆశ్వయుజ శుక్ల దశమినాడే విజయ ముహూర్తం వస్తుందని, ఆ రోజునే క్షీరసాగర మధనం జరిగి అమృతం ఉద్భవించిందని పురాణాలు చెబుతున్నాయి. అనంతర్వాసం (రాక్షసత్వం)పై దైవత్వం, చెడు మీద మంచి సాధించిన రోజు విజయదశమి. దేవాసుర సమరంలో వరాజితులైన దేవతలు శరన్నరాత్రులలో ఇష్ట దేవతలను అర్చించి దశమినాడు విజేయులయ్యారని, నాటి నుంచి అమ్మవారిని పూజించడం ఆనవాయితీగా వస్తోందని పురాణగాథ. రాజుల విజయయాత్రలకు ఈ 'దశమి' ముహూర్తంగా ఉండేదట. దుర్గాదేవికి గల అనేక నామాలలో 'అపరాజిత' (పరాజయం లేనిది) ఒకటి. అన్ని జీవుల్లోనూ అపరాజితాదేవి శక్తి రూపంలో ఉంటుంది. 'యా దేవీ సర్వభూతేషు శక్తిరూపేణ సంస్థితా/నమస్తస్మై నమస్తస్మై నమస్తస్మై నమో నమ:'

దేవీ నవరాత్రులలోని నవమి తిథిని దైర్యానికి, శత్రుసంహారానికి ప్రతీకగా చెబుతారు. చతుర్విధ పురుషార్థాలలో కామాన్ని ప్రకోపిస్తే ఎంతటి వారికైనా పతనం తప్పదని తెలియచెప్పేదే మహిషాసురవధ అని, మహిషాసురమర్ధనం సమస్త ప్రాణకోటికి గుణవర్ధన సందేశమని పెద్దల మాట.

అని అపరాజిత స్తోత్రం చెబుతోంది. ఆమె విజయానికి అధిదేవత. విజయదశమి నాడు ఆమెను ఆరాధిస్తే జయం కలుగుతుందని విశ్వాసం. 'దశమి'నాడు కనకదుర్గమ్మ వారు రాజరాజేశ్వరిదేవిగా భక్తులను అనుగ్రహిస్తారు. ఎడమచేతిలో చెరకుగడ్డ ధరించి, చిరు నవ్వుతో కుడిచేతితో అభయమిస్తూ దర్శన మిస్తారు. జగన్మాత కనకదుర్గమ్మను ఈ అలంకారంలో దర్శిస్తే సకల శుభాలు, విజయాలు సిద్ధిస్తాయని విశ్వాసం. ఆ రోజు సాయం సమయానికి 'విజయకాలం' అని పేరు. విద్యాభ్యాసం ఆరంభం సహా సకల శుభకార్యాలకు దీనిని శుభ సమయంగా భావిస్తారు. అభీష్టాలను నెరవేరుస్తుంది కనుకే విజయదశమి అని వ్యవహరించారు. ఆనాడు ఆయుధపూజ నిర్వహిస్తారు. ఆధునిక కాలంలో వివిధ వృత్తుల పరికరాలు ఈ కోవ కిందికే వస్తాయి. నిత్యజీవితంలో వినియోగించే వస్తువులను శుభ్రపరిచి పూజించడం ఆనవాయితీగా వస్తోంది. వేద పండితులతో వేదపారాయణం చేయించేవారు. దీనినే 'వేదసభ' అంటారు.

శమీపూజ

'శమీ' అంటే 'శమింపజేసేది' అని అర్థం. శమీవృక్షంలో అపరాజితదేవి కొలువై ఉంటుందని విశ్వాసం. క్షీరసాగర మధనంలో ఉద్భవించిన వాటిలో ఇది ఒకటి. శమీవృక్షాన్ని అగ్ని స్వరూపంగా భావించి, యజ్ఞాల సమయంలో నిప్పు రాజేసేందుకు శమీ దారువును ఉపయోగించేవారు. సకల కార్యసిద్ధికి, సర్వత్రా విజయ, క్షేమాల కోసం జమ్మిచెట్టును పూజించడం అనాదిగా వస్తోంది. విజయదశమి నాడు ఈ వృక్షం వద్ద అపరాజితా దేవిని పూజించి 'శమీ శమయతే పాపం శమీ శత్రు వినాశినీ/అర్జునస్య ధనుర్ధారి రామస్య ప్రియవాదినీ' అని ప్రదక్షిణలు చేస్తే శనిదోషాలు తొలగిపోతాయని చెబుతారు. రావణవధకు ముందు శ్రీరామచంద్రుడు అపవరాజిత దేవిని, శమీవృక్షాన్ని అర్పించాడట. అజ్ఞాతవాస కాలంలో పాండవులు ధనుర్బాణాలను శమీవృక్షంపైనే భద్రరపరిచారు. రామరావణ సమరంలో ఈ వృక్షమే రాముడికి విజయాన్ని ప్రసాదించిందని, ఉత్తర గోగ్రహణం సందర్భంగా పార్థుడు జమ్మి చెట్టును

విజయదశమి నాడు ఈ వృక్షం వద్ద అపరాజితా దేవిని పూజించి 'శమీ శమయతే పాపం శమీ శత్రు వినాశినీ/అర్జునస్య ధనుర్ధారి రామస్య ప్రియవాదినీ' అని ప్రదక్షిణలు చేస్తే శనిదోషాలు తొలగి పోతాయని చెబుతారు. రావణవధకు ముందు శ్రీరామచంద్రుడు అపవరాజిత దేవిని, శమీవృక్షాన్ని అర్పించాడట. అజ్ఞాతవాస కాలంలో పాండవులు ధనుర్బాణాలను శమీవృక్షంపైనే భద్రరపరిచారు.

పూజించి, ఆయుధధారియై విజేతగా నిలిచాడని పురాణలు చెబుతున్నాయి. పురాణగాధ ప్రకారం... యుద్ధంలో తెగిపడిన రావణుని తలలు పునరుజ్జీవనం పొందుతుండంతో, దానిని నివారించేందుకు శ్రీరాముడు చేసిన ప్రార్థనతో ఈ వృక్షమే రాముడికి విజయాన్ని ప్రసాదించిందని కథనం. పదవనాడు విజయం సాధించిన రాముడు నిర్వహించిన శమీపూజ భావితరాలకు ఆనవాయితీగా మారింది. ఊరి చివరి జమ్మిచెట్టు వద్ద శుద్ధిచేసి అష్టదశపద్మాకారంలో ముగ్గులు వేసి గణపతి పూజచేస్తారు. జమ్మి ఆకులను పవిత్రంగా భావించి పెద్దలకు ఇచ్చి ఆశీస్సులు పొందడం, బంధుమిత్రులకు, ఆత్మీయులకు ఇచ్చి శుభాకాంక్షలు తెలపడం ఆనవాయితీ. ఈ ఆకులను 'బంగారం' అనే వ్యవహరిస్తారు. తెలంగాణ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఈ సంప్రదాయం ఇప్పటికీ కనిపిస్తుంది.

పాలపిట్ట దర్శనం

దసరా పండుగలో మరో ప్రాధాన్యత గల అంశం. పాలపిట్టను భక్తిప్రపత్తులతో చూస్తారు. పాండవులు వనవాస, అజ్ఞాతవాసాలు ముగించుకొని తిరిగి వస్తుండగా దాని దర్శనమైందని, అప్పటి నుంచి విజయాల వరించాయని జానపద గాథలు ఉన్నాయి. ఈ పండుగనాడు ఆ పక్షి దర్శనం శుభసూచకంగా భావిస్తారు. తెలంగాణ సహా ఒడిశా, కర్ణాటక, బీహార్ ల రాష్ట్రపక్షి పాలపిట్ట కావడం గమనార్హం.



పాలపిట్ట

దేవరగట్టు ఉత్సవం

విజయదశమి పండుగలో భాగంగా వివిధ ప్రాంతాలలో జరుపుకునే ఉత్సవాలలో విలక్షణమైనది ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కర్నూలు జిల్లాలో 'దేవరగట్టు కర్రల సమరం' (దేవరగట్టు ఉత్సవం). దీనినే బిన్న ఉత్సవం అనీ అంటారు. ఆ రోజు రాత్రి కాగడాల కాంతుల్లో దీనిని జరుపుకుంటారు. ప్రచారంలో ఉన్న ఐతిహ్యం ప్రకారం, 'తైతాయుగంలో మణి, మల్లాసురులనే రాక్షసులు మునుల తపస్సుకు భంగం కలిగించడంతో వారు పార్వతీపరమేశ్వరులను శరణుకోరారు. వారికి అభయమిచ్చిన ఆదిదంపతులు రాక్షస సంహారానికి మాల, మల్లేశ్వరులుగా అవతరించారు. అయితే దేవమానవుల వల్ల పొంచిఉన్న ముప్పునుంచి తమను కాపాడవలసిందిగా రాక్షసులు అప్పటికే శివుడిని ఆశ్రయించి వరం పొందారు. దీనితో శివపార్వతులు దేవమానవులుగా కాకుండా భైరవరూపంలో తొమ్మిది రోజులు పోరాడి దానవులను సంహరించారు. భైరవమూర్తులను తమ ఆరాధ్య దైవంగా గుర్తించిన రాక్షసులు, తమకు ముక్తిని ప్రసాదించాలని, విజయదశమి నాడు పిడికెడు మానవ రక్తమైనా సమర్పించేలా చూడాలని వేడుకున్నారు. అప్పటి నుంచి ఈ 'సమరం' సాగుతూ వస్తోందని కథనం. ఆ ప్రాంత చుట్టుపక్కల గ్రామాలు కొత్తపేట, నెరిణికి, నెరిణికి తండా తదితర గ్రామాల వారు ఇనుప వృత్తాలు తొడిగిన కర్రలు చేతబాని 'స్వామి ఉత్సవం' తమదంటే తమదంటూ పరస్పరం అడ్డుకుంటారు. ఈ క్రమంలో తలలు పగిలినా వెనుకంజవేయరు. ఉత్సవ విగ్రహాలను ఊరేగించిన తరువాత ఒక భక్తుడు తొడకోసి పిడికెడు రక్తాన్ని ధారపోసి, అనంతరం ఆలయానికి చేరుకుని భవిష్యవాణి చెబుతారు. ఈ కాలంలో ఇది వింతగా అనిపించినా, 'ఇది ఆచారంగా వస్తున్న ఆరాధనే కానీ ఆటవికం కాదు' అని స్థానికులు చెబుతారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్



దేవరగట్టు ఉత్సవం

శక్తిశాలి సమాజాన్ని నిర్మించాలి

విజయదశమి విజయదినోత్సవం జరుపుకునే రోజు. అధర్వంపై ధర్మం, రాక్షస శక్తిపై దైవీశక్తి. చెడుపై మంచి పోరాడి విజయం పొందిన రోజు. అందుకే అది విజయానికి సంకేతమైన రోజు. ఆనాడు ఏ పని ప్రారంభించినా విజయాన్ని పొందడం ఖాయమని ప్రజల ప్రగాఢ విశ్వాసం. ఆసురీ శక్తితో సంఘర్షణ చేసిన అదిశక్తి కేవలం తన వ్యక్తిగతమైన శక్తి సామర్థ్యాలతో మాత్రమే చేయలేదు. వివిధ దేవీదేవతలు, సజ్జనులు, రుషిమునులు తమ ధార్మిక ఆధ్యాత్మిక, శక్తి యుక్తులు ధారపోస్తే వాటిని స్వీకరించి అదిశక్తి ఒక మహాశక్తిగా అవతరించింది. అంటే సంపూర్ణ సమాజ సంఘటనాశక్తికి ప్రతిరూపం అదిశక్తి. అటువంటి సామూహిక సంఘటనా శక్తి దుర్గముడు, మహిషాసురుడు వంటి రాక్షసులను అంతం చేయగలిగింది. అయినా సమాజ జీవనంలో మహిషాసురుని వంటివారు పుడుతూనే ఉంటారు. వారు అంతం కావల్సిందే. మారణహోమం సృష్టించే తీవ్రవాదం, మహిళలపై మానభంగాలు చేసే మానవవ్యూహాలు, సమాజంలో అల్లకల్లోలం సృష్టించే పాశవిక దుష్టశక్తులను కూడా నిర్మూలించవలసిందే. అది జరగాలంటే సజ్జనశక్తి జాగృతం కావాలి. సంఘటితం కావాలి. అప్పుడే సమాజ సంక్షేమం జరుగుతుంది. దేవీ నవరాత్రి ఉత్సవాలు ఈ సందేశాన్నే అందిస్తుంటాయి. అందుకే గతంలో దేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటం కోసం జాతీయ నాయకులు దుర్గామాత పూజలను వేదికగా చేసుకొని ప్రజా చైతన్యాన్ని సమైక్యతాశక్తిని సాధించారు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించడానికి ఆ శక్తి దోహదపడింది.

ఎన్నో విజయాలతో ముడిపడి ఉన్న విజయ దశమినాడే “విధాయాస్య ధర్మస్య సందర్శణమ్” అనే ఉద్దేశంతో, పరం వైభవన్ నేతు మేతత్ స్వరాష్ట్రమ్ అనే లక్ష్యంతో పూ॥ డాక్టర్ కేశవరామ్ బలిరామ్ హెడ్గేవార్ 1925వ సంవత్సరంలో రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘాన్ని స్థాపించారు. సంపూర్ణ హిందూ సమాజ సంఘటనా శక్తి ఆధారంగా లక్ష్య ప్రాప్తి జరగాలని డాక్టర్ హెడ్గేవార్జీ ఆకాంక్ష. దీనికోసం శాఖా పద్ధతికి రూపకల్పన చేశారు. శాఖ కేంద్రంగా హిందూ సమాజ సంఘటన జరగాలి. ఒక శక్తిమంతమైన సమాజం ఏర్పడాలి. ఒక దేశం, ఒక సమాజం తనను తాను రక్షించుకోవాలంటే శక్తిని ఉపాసించాలి. ప్రపంచంలో అనేక దేశాలు శక్తిని కలిగి ఉన్నందు వలనే శత్రుదేశాల కుయుక్తులను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొంటున్నాయి. గౌరవాన్ని పొందుతున్నాయి. బలం, శక్తి సామర్థ్యాల దృష్ట్యా అవి అగ్రరాజ్యాలుగా గుర్తింపును పొందాయి. శక్తిమంతుడే గౌరవాన్ని పొందుతాడనేది చారిత్రక సత్యం. కాబట్టి నేడు మనం స్వశక్తి భారతదేశాన్ని నిర్మించుకోవాలి. విజయదశమి మనకందించే సందేశమదే.

అనాది కాలం నుండి శక్తిని ఆరాధించడం భారతీయ సంప్రదాయం. ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో నారద సనత్కుమార సంవాదంలో సనత్కుమారుడు నారదునితో విజ్ఞానం కంటే బలం గొప్పది. విజ్ఞానవంతులు నూరుగురున్నా బలవంతుడొక్కడు ఆ నూరుగురిని భయపెడతాడు. బలం ఉన్నవాడు మాత్రమే వేరే శక్తిని కలిగి ఉంటాడు. పిపీలకాది సమస్త సృష్టి బలం వల్లనే నిలిచి ఉంది. కాబట్టి బలాన్ని బ్రహ్మంగా ఉపాసించు. “బలేన లోకస్థిఠతి బలముపాస్య” అని ఉపదేశిస్తాడు. నాయమాత్మా

బలహీనేవ లభ్యః! అంటే బలహీనులకు ఆత్మసాక్షాత్కారం కలగదు అని ముందకోపని షత్తులోని వాక్యం. అందుకే స్వామి వివేకానంద ఆత్మవిస్మృతితో బలహీనపడిన ఈ సమాజాన్ని చైతన్యపరచడానికి ఇనుపకండరాలు, ఉక్కునరాలు, వజ్రతుల్య సంకల్పం కలిగిన యువకులు ఇప్పుడు నా దేశానికవసరమని పిలుపునిచ్చి భారత జాతిలో జవనత్వాలు నింపే ప్రయత్నం చేశారు. డాక్టర్ హెడ్గేవార్ వివేకానందుని పిలుపును స్వీకరించారు. రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘంలో అలాంటి యువకులను నిర్మాణంచేసే ప్రత్యక్ష కార్యచరణ రూపుదిద్దుకొంది. శక్తిశాలి సమాజం నిర్మాణం కాకపోతే జాతికి మనుగడ ఉండదు. సంస్కృతంలో అశ్వనైవ గజం నైవ వ్యాఘ్రం నైవ చ నైవ అజాపుత్రో బలిం దద్యాత్ దేవో దుర్బలఘాతకః॥

అని ఒక సుభాషితం ఉంది. బలి యిచ్చేటప్పుడు గుర్రంను, ఏనుగును, పెద్దపులి వంటి జంతువులను కాకుండా బలహీనమైన మేక పిల్లను ఇస్తుంటారు. అంటే దేవుడు కూడా బలహీనులనే దెబ్బకొడు తుంటాడు. నిత్యవ్యవహారంలో కూడా బలహీనులే బలవంతుల చేతుల్లో బాధితులు అవుతారు. అవమానాల పాలవుతుంటారు. ఇది అందరి అనుభవంలో ఉన్న వాస్తవమే.

మహాభారతంలో భీష్ముడు చేతులు లేనివాటిని చేతులున్న ప్రాణులు, చిన్న జీవులను పెద్ద జీవులు, చిన్న చేపలను పెద్ద చేపలు మ్రింగినట్లుగా బలవంతులు బలహీనులను భక్షిస్తారని చెప్పాడు. ఈ మాత్రు న్యాయాన్ని అటవీన్యాయం అని కూడా అంటారు. ఇది వ్యవహారంలో ఉన్నంతకాలం ఆ వ్యక్తిగాని దేశంగాని బలాన్ని సముపార్జించుకొని శక్తివంతంగా ఉండక తప్పదు. లేకపోతే శరీరం



బలహీనమైనప్పుడు రోగాలు దాడి చేసినట్లుగా, జాతి బలహీనంగా ఉంటే దురాక్రమణకు అవమానాలకు గురవుతుంటారు. రావణుడు బాహుబల సంపన్నుడు కాబట్టే కైలాసపర్వతాన్ని పెక్కించాడు. అతనికంటే బలవంతుడైన వాటి ముందు తలవంచాడు. కృష్ణుడు కంసుడు పంపిన రాక్షసులను, కంసుణ్ణి కూడా శక్తియుక్తులతోనే చంపాడు. శివాజీ అష్టల్ఖాన్‌ను యుక్తితోను, శక్తితోను వధించాడు. అలాగే స్వామి వివేకానంద కూడా తనను అవమానించిన ఇద్దరు పాశ్చాత్యులకు బాహుబలంతోనే బుద్ధి చెప్పాడు.

నేడు భారత్‌లో జరుగుతున్నదే. బలపరాక్రమా లతో, శక్తియుక్తులతో ఉన్నప్పుడు జగద్గురువుగా విరాజిల్లిన జాతి బలహీనమైనప్పుడు దోపిడీలకు, దురాక్రమణలకు, అవమానాలకు గురయింది. పొరుగు దేశాలు కూడా ఎప్పుడూ భారత్ బలహీనం గానే ఉండాలని భారత్‌ను తమ గుప్పెట పెట్టుకొని ఒక ఆట ఆడించాలనే కుయుక్తితోనే ఉంటుంటాయి. ఉంటున్నాయి కూడా. అందుకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలున్నాయి. పాకిస్తాన్ ఏర్పడిన నాటి నుండి భారత్‌లో అశాంతిని సృష్టించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలు కోకొల్లలు. భారత్‌ను ఆక్రమించుకోడానికి చేసిన ప్రయత్నానికి పి.ఓ.కె ప్రత్యక్ష ఉదాహరణ. అంతర్జాతీయ నిబంధనలనుల్లంఘిస్తూ సరిహద్దులలో జరుపుతున్న కాల్పులకు, ఉరి, పూల్కామా దాడులకు దీటుగా జవాబు చెప్తూ తీవ్రవాదుల ఏరివేత చర్యలు చేపట్టి భారత్ దృఢవైఖరి అవలంబించిన కారణంగా నేడు భారత్‌పై దురాక్రమణ దుశ్చర్యలు తగ్గముఖం పట్టాయి.

మరోవైపు కమ్యూనిస్టు చైనా సామ్రాజ్యవాద తత్వంతో భారతదేశాన్ని ఆర్థికంగా, భౌగోళికంగా తమ కబంధ హస్తాల్లో పెట్టుకోవడానికి మొదటి నుండి ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉంది. తడిగుడ్డతో గొంతుకోసే వైఖరి అవలంబిస్తూ 82 లక్షల చదరపు మీటర్ల భూభాగాన్ని 1962లో అన్యాయంగా ఆక్రమించుకొని ఆనాటి నుండి భారతదేశంతో దొంగట ఆడుతూనే ఉంది. చైనా భారత్ సరిహద్దుల వద్ద డోక్లామ్ ప్రదేశం తమదని వాదిస్తూ అలజడి సృష్టించే ప్రయత్నం చేయడం, అలాగే గాల్యాన్‌లోయ వద్ద సైన్యాన్ని దింపి ఎల్‌ఓసీ దాటి ఆక్రమించుకునే దుందుడుకు చర్యలకు పాల్పడటం డ్రాగన్ విస్తరణ కాంక్షకు అద్దం పడుతోంది. ఈ రెండు సందర్భాల్లోను భారతదేశం కూడా సైన్యాన్ని మోహరించి సమర్థ వంతంగా శక్తిని ఉపయోగించి ప్రతిఘటించడంతో డ్రాగన్‌కు తోక ముడవక తప్పలేదు. ఒక శక్తిశాలియైన సమాజం, దేశ లక్షణం ఆ విధంగా ఉంటుంది.

చైనాలో అతిపెద్ద ప్రభుత్వరంగ సంస్థగా ఉన్న హైడ్రోచైనా కార్పొరేషన్ 10 సంవత్సరాల క్రితమే భారత్ భూభాగంలోని అరుణాచల్‌ప్రదేశ్‌లోని కొన్ని ప్రాంతాలను కలుపుకొని తమ ప్రణాళికా పటంలో అధికారికంగా తమ భూభాగంగా చూపించుకున్నారు.

ఒక దేశం ఒక సమాజం సురక్షితంగా ఉండాలంటే ముఖ్యంగా రెండు రకాల శత్రువుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండాలి, 1. బాహ్య శత్రువులు, 2. అంతర్గత శత్రువులు. చైనా పాకిస్తాన్‌లు బాహ్య శత్రువులైతే దేశం లోపల సమస్యలు, విభేదాలు, అలజడులు సృష్టించి అభివృద్ధి నిరోధకులుగా వ్యవహరించడం అంతర్గత శత్రుత్వ లక్షణం.

అరుణాచల్‌ప్రదేశ్‌లో ఆనకట్టలు తామే కట్టడానికి ప్రణాళిక రూపొందించుకుంటున్నారు. పైపెచ్చు అరుణాచల్‌ప్రదేశ్ భారత్ భూభాగం కాదని అది దక్షిణ టిబెట్ అనే వాదనను ముందుకు తీసుకు వస్తోంది. ఇలాంటి దుశ్చర్యలను ప్రతిఘటించి మన దేశ భూభాగాలను సంరక్షించుకోవాలంటే మరింత శక్తిమంతంగా జాతి నిర్మాణం కావాలి. ఇప్పటికే చైనా వస్తువులను బహిష్కరించడం, చైనాకు చెందిన యావ్‌లను నిషేధించడంలోనే చైనాకు మన శక్తి సామర్థ్యాలు తెలిసి వస్తున్నాయి. మరింత శక్తిశాలి సమాజంగా భారత్ రూపొందినప్పుడే దేశాన్ని రక్షించుకోగలం.

ఒక దేశం ఒక సమాజం సురక్షితంగా ఉండాలంటే ముఖ్యంగా రెండు రకాల శత్రువుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండాలి, 1. బాహ్య శత్రువులు, 2. అంతర్గత శత్రువులు. చైనా, పాకిస్తాన్‌లు బాహ్య శత్రువులైతే దేశం లోపల సమస్యలు విభేదాలు, అలజడులు సృష్టించి అభివృద్ధి నిరోధకులుగా వ్యవహరించడం అంతర్గత శత్రుత్వ లక్షణం. ఇది మొదటిదానికంటే పెద్ద ప్రమాదకారి. ఇంటి దొంగను ఈశ్వరుడైనా పట్టలేదని సామెత. వీళ్లు తిన్నింటి వాసాలు లెక్కపెట్టే చందాన వ్యవహరిస్తుంటారు. సమాజంలో వ్యక్తుల మధ్య ఎన్ని రకాల విభేదాలు సృష్టించడానికి అవకాశంముంటుందా అని రంగ్రాస్‌పేషు చేస్తుంటారు. కులవిభేదాలు, మతఘర్షణలతో సమాజంలో అలజడి, అశాంతిని సృష్టిస్తుంటారు.

ప్రతి దేశంలో, పౌరసత్వ చట్టం ఉంటుంది. ఇది ఆ దేశ భద్రతకు దోహదంగా ఉంటుంది. ఇది మన దేశంలో కొందరికి అభ్యంతరకరమైంది. రెచ్చ గొడుతూ, సీఎపి వ్యతిరేక ఉద్యమాల వంటివి చేస్తుండటం, చేయిస్తుండటం దేశభద్రతకు ముప్పు కలిగిస్తుంది. వ్యక్తిగత కలహాలను కులకలహాలుగా, వ్యక్తిగత దాడులను మూకదాడులుగా చిత్రీకరించే కుట్రలు చేస్తున్నారు. ఇటీవల హాట్రాస్‌లో జరిగిన దుస్సంఘటన బాధాకరమైంది. మహిళలపై దాడులు, అత్యాచారాలు, హత్యాచారాలు గర్వించదగినవి. ఇందులో కుల, మత వివక్షలుండకూడదు. మహిళకు అన్యాయం జరుగరాదు. అయితే హాట్రాస్ ఘటనను సాకుగా చేసుకొని సంఘ విద్రోహశక్తులు కుల, మత ఘర్షణలు రెచ్చగొట్టడానికి విద్రోహ సంస్థ పిఎఫ్‌ఐకి

విదేశీ నిధులు రావడం తదితర అంశాలు ప్రజలకు తెలియాలైన అవసరం ఉంది. మీడియా సంస్థల్లో కొన్ని దీనితో కుమ్మక్క కావడం దారుణం. మోసగాళ్ల కుట్రల్లో, వాళ్ల మాటల్లో సామాన్య ప్రజలు పడకూడదు. వాస్తవాన్ని గుర్తించే విజ్ఞతను పాటించాలి. సమైక్యత, సంఘటన బలహీన పడకుండా జాగ్రత్త వహించాలి. వ్యక్తిగతంగా, నష్టపోయినా సమాజం, దేశం నష్టపోకూడదనే దేశభక్తి భావన పెంపొందించు కోవాలి. దేశద్రోహులను తరిమిగొట్టగలిగే శక్తిని సముపార్జించుకోవాలి.

సమాజం శక్తిసంపన్నంగా ఉన్నప్పుడే అవతల వాళ్లు కన్నెత్తి వక్రదృష్టితో చూడకుండా ఉంటారు. వాళ్ల మనస్సుల్లో చెడు ఆలోచనలు కూడా రాకుండా చేస్తుంది. విద్యేషాలు రగిలించకుండా ఉంటారు. విజయదశమినాడు పొలిమేరలకు వెళ్లి సీమాలంఘన చేసి శత్రువుల కదలికలను సమీక్షిస్తూ సరిహద్దుల రక్షణ చేసుకుంటుంటారు. సమాజం కూడా ఎప్పటికప్పుడు అంతర్గతం చేసుకుంటూ తప్పులను సరిదిద్దుకుంటూ, ఆ తప్పులు పునరావృతం కాకుండా జాగ్రత్త వహించాలి. రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘం నిరంతరం సమాజ జాగృతికి ప్రయత్నం చేస్తుంటుంది. శక్తిలో రెండు రకాలుంటాయి. మొదటిది రాక్షస శక్తి, ఇదే పాశవిక శక్తి. అధార్మిక శక్తి. రెండవది దైవీశక్తి దీనినే ధార్మికశక్తి, సాత్విక మహాశక్తి అనవచ్చు. నజ్జన శక్తి శిష్టరక్షణకు దుష్టశిక్షణకు ఉపయోగపడుతుంది. సంఘం “అజయ్యాంచ విశ్వస్య దేవీశ శక్తిం” అనగా ప్రపంచమంతా ఏకమై దాడి చేసినప్పటికీ మేము అజేయులుగా ఉండగలిగే శక్తిని మాకు ప్రసాదించు” అనే శక్తిని నిర్మాణం చేయాలనే ప్రయత్నం చేస్తోంది. ప్రపంచం మీద దండెత్తడానికి శక్తి కావాలని సంఘం కోరుకోవడం లేదు. ఇది సంఘ ప్రత్యేకత. భారతీయుల శక్తి ఉపాసనలో అంతరార్థమిది. ఇప్పటిప్పుడే ప్రపంచం మళ్లీ భారతీయ శక్తిని గుర్తిస్తోంది. సమాజంలో చైతన్యం కలుగుతోంది. కరోనా వైరస్‌ను పారద్రోలడానికి సంఘభావాన్ని తెలియజేయటానికి సంకేతంగా నిర్ణీత సమయానికి ప్రతి ఇంట్లో దీపాలు వెలిగించి గంటలు లేదా చచ్చట్లు కొట్టమని ప్రధానమంత్రి పిలుపునిచ్చినప్పుడు సమాజంలో అనూహ్యమైన స్పందన వచ్చింది. జాతి సమైక్యతకు ఇదొక సంకేతం. అలాగే దేశ సురక్ష- దేశాభివృద్ధి విషయంలో సమాజం సర్వకాల సర్వావస్థలలో సన్నద్ధమయ్యేలా సమాజాన్ని చైతన్య పరచడం రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘం చేస్తున్న పని. శక్తిశాలి సమాజంగా నిర్మాణం చేయాలనే స్ఫూర్తిని విజయదశమి మనకంది స్తోంది. సంఘబీత సమాజ శక్తి నిర్మాణ యజ్ఞంలో మనమందరం సమిధలం కావాలి. అధ్యర్థులం కావాలి. రుత్విక్కులం కావాలి.

వ్యాసకర్త : ఆర్‌ఎస్‌ఎస్ తెలంగాణ ప్రాంత సహకార్యవాహ

సేవాభారతి అభివృద్ధి చేసిన “రక్త సేవా యాప్” ద్వారా కార్యకర్తను, రక్తదాతను, స్వీకర్తని అనుసంధానం చేసి ఎక్కువ మందికి ఉపయోగపడేలా చేశారని రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘ్ సర్ సంఘచాలక్ మోహన్ భాగవత్ అన్నారు. అక్టోబర్ 10న విజయవాడ సమీపంలోని నూతక్కి విజ్ఞాన విహార పాఠశాలలో నిర్వహించిన ఆర్ఎస్ఎస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంత సమావేశాల్లో ఆయన పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన ప్రత్యేక కార్యక్రమంలో మోహన్ భాగవత్ రక్తసేవా యాప్ ను ఆవిష్కరించారు.

సేవాభారతి ప్రాంత సంఘటన కార్యదర్శి పృథ్వీరాజ్ మాట్లాడుతూ రక్త సేవా యాప్ ను గూగుల్ ప్లే స్టోర్ నుంచి డౌన్లోడ్ చేసుకొని ఫోన్ లో ఇన్ స్టాల్ చేసుకుని, వ్యక్తిగత వివరాలతో రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవాలన్నారు. ఆ తర్వాత రక్తం/ ప్లేట్ లెట్స్ / ప్లాస్మా కొరకు అభ్యర్థన చేయవచ్చునని తెలిపారు. అభ్యర్థన చేసిన మూడు గంటల లోపు దాతల నుండి అంగీకార సమాచారం వస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఒకవేళ దాతల నుండి సమాచారం లభించనట్లుయితే కాల్ సెంటర్ 040-4821-4920కి ఫోన్ చేయవచ్చునని అన్నారు. కాల్ సెంటర్ ద్వారా దాతలతో మాట్లాడి

రక్తదాతకూ, స్వీకర్తకూ మధ్య వారధి

రక్తసేవా యాప్ ను ఆవిష్కరించిన మోహన్ భాగవత్



కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న భూపతిరాజు శ్రీనివాసరాజు, మోహన్ భాగవత్, నాగరాజు (ఎడమ నుండి)

రక్తం అందేలా ఏర్పాట్లు చేస్తామని పృథ్వీరాజ్ వివరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఆర్ఎస్ఎస్ దక్షిణమధ్య క్షేత్ర సంఘచాలక్ నాగరాజు, క్షేత్ర సహ సంఘచాలక్ దూసి రామకృష్ణ, క్షేత్ర ప్రచారక్

సుధీర్, ఆంధ్ర ప్రాంత సంఘచాలక్ భూపతిరాజు శ్రీనివాసరాజు, ప్రాంత ప్రచారక్ భరత్, సహ ప్రాంత ప్రచారక్ ఆదిత్య, ప్రాంత కార్యవాహ వేణుగోపాల నాయుడు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

హిందువుల మనోభావాలను రెచ్చగొట్టడమే!



ముస్లింల జెండా, గోడ నిర్మాణం కోసం తెచ్చిన ఇటుకలు

శతాబ్దాలుగా నెల్లూరులో సంక్రాంతి సమయంలో కనుమ తర్వాత రోజున స్థానికులు పెన్నా నదిలోకి వెళ్లి పెద్ద ఎత్తున పండుగ నిర్వహించు కోవడం తరతరాలుగా వస్తున్న ఆచారం. ఈ పండుగను కుల, వర్గ, బీద, ధనిక భావాలకు అతీతంగా హిందువులు ఆనందోత్సాహాల మధ్య జరుపుకుంటారు. స్థానికంగా ఈ పండుగకు “ఏట్లో పండుగ” అని పేరు. అయితే ఏట్లో పండుగ కోసం స్థానిక హిందువులందరూ కలిసిచోటనే ఇస్లాం మతానికి చెందిన జెండాలను పాతారు. ఏదో పూజల కోసమో, మరో అవసరం కోసమో తాత్కాలికంగా ఎవరో ఏర్పాటుచేసి ఉంటారని స్థానికులు భావించారు. కానీ నెమ్మదిగా అక్కడ కొంత స్థలాన్ని ఆక్రమించి గోడ నిర్మించారు. అలాగే మరికొన్ని

నిర్మాణాలు చేపట్టారు. స్థానికులు రెవెన్యూ, మున్సిపల్ అధికారులను సంప్రదించగా ఇలాంటి నిర్మాణాలను చేపట్టడానికి తమ వద్ద ఎవరూ, ఎలాంటి అనుమతులు తీసుకోలేదన్నారు. ఆ స్థలంలో ఎవరూ ఎలాంటి నిర్మాణాలు చేపట్టరాదని, చేపట్టినా అది పూర్తిగా అక్రమ నిర్మాణమేనని స్పష్టం చేశారు. తరతరాలుగా హిందువుల పండగ జరుపుకుంటున్న చోట ఇలాంటి అన్యమత నిర్మాణాలు చేపట్టడం పట్ల స్థానికులు ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఈ చర్యల వల్ల భవిష్యత్తులో అనేక సమస్యలు ఎదురవుతాయి. కనుక ప్రభుత్వ అధికారులు వెంటనే జోక్యం చేసుకుని ఆ నిర్మాణాలను నిలిపివేయాలని స్థానిక ప్రజలు కోరుతున్నారు.

గతంలో నెల్లూరులోని స్వర్ణాల చెరువులో శతా

బ్దాలుగా ఉన్న శివలింగాన్ని వెలికితీసి చెరువు ఒడ్డున ఆలయాన్ని నిర్మిస్తామని అప్పటి అధికార తెదేపా నాయకులు వాగ్దానం చేశారు. అయితే అందుకు వ్యతిరేకంగా ముస్లింలు పెద్ద ఎత్తున ర్యాలీలు చేసి “ఈ స్వర్ణాల చెరువు మూడి. ఇక్కడ దేవాలయం ఎలా నిర్మిస్తారో చూస్తాం” అంటూ ప్రభుత్వానికి తీవ్ర హెచ్చరికలు జారీచేసిన విషయాన్ని మరచిపో రాదని కూడా వారు అధికారులకు గుర్తు చేస్తున్నారు.

పాఠకులకు, ఏజెంట్లకు, ప్రకటనకర్తలకు గమనిక

జాగృతి వార పత్రికలో ప్రచురణార్థం పంపే వార్తలు ఫోటోలు, మిగతా సమాచారం

jagritiweekly@gmail.com కు మాత్రమే పంపాలి.

జాగృతి వారపత్రిక చందాకు సంబంధించిన అన్ని వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.com కు మాత్రమే పంపాలి.

జాగృతి వారపత్రికలో ప్రచురణార్థం పంపే వాణిజ్య ప్రకటనలను jagritiweeklyadvrt@gmail.com కు మాత్రమే పంపాలి.

కొత్త యాత్ర.. పాత

నిజం గడప దాటే సరికి.. అబద్ధం ప్రపంచాన్ని చుట్టి వస్తుందని సామెత. పుకార్ల సంగతయితే వేరే చెప్పనే అక్కర్లేదు. అలాగే.. అర్ధసత్యాలు, ఊహగానాలు, వ్యూహగానాలకు రాజకీయ పాత్రికేయం కూడా తోడైతే పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందో ఊహించుకోవచ్చు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రస్తుతం అదే జరుగుతోంది. ఇదిగో తోక అంటే, అదిగో పులి అన్న విధంగా మీడియా కథనాలు పుంఖానుపుంఖాలుగా పుట్టుకొస్తున్నాయి. నిజానిజాలతో సంబంధం లేకుండా ఇటు ప్రధాన మీడియాలో, అటు సోషల్ మీడియాలో కథనాలు షికార్లు చేస్తున్నాయి. ఈ విధమైన ఎలాంటి ఆధారాలులేని రాతల వలన ఇప్పటికే మీడియాకు విశ్వసనీయత లేకుండా పోయింది. పత్రికలను, మీడియా సంస్థలను రాజకీయ పార్టీల కరపత్రాలు, అనుబంధ సంస్థలుగానే ప్రజలు భావిస్తున్నారు.

మంత్రులను ముఖ్యమంత్రులు, రాష్ట్రాల మంత్రులు కలవడం, వివిధ విషయాల గురించి చర్చించడం సర్వసాధారణం. వీటికి రాజకీయాలతో సంబంధం లేదు. కేసీఆర్, మమతా బెనర్జీ, అరవింద్ కేజ్రీవాల్ సహా బీజేపీయేతర పార్టీల ముఖ్యమంత్రులు ప్రధాని మోదీని కలిసిన సందర్భాలనేకం ఉన్నాయి. సరేంద్ర మోదీ గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలో ప్రధానులతో సమావేశమైన సందర్భాలూ లేకపోలేదు. అలాగే, ప్రధానమంత్రి రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులతోనూ సమావేశమవుతుంటారు. ఇది సమాఖ్య పాలనలో సర్వసాధారణం. అయినా, తెలుగు మీడియా ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి ప్రధాని మోదీని కలిసినది ఎన్టీపీలో చేరేందుకేనంటూ నానా హడావుడి చేసింది.

అదేమంటే, ప్రధానిని కలిసిన తర్వాత జగన్ విలేకరుల సమావేశం పెట్టలేదని, దీని మర్మమేమి?

పొందాయి. కాబట్టి రాజ్యసభలో సంఖ్యాబలం పెంచుకునేందుకు బీజేపీ ప్రాంతీయ పార్టీలతో సయోధ్య యత్నాలు సాగిస్తోందన్న వాదనలో అసలు పస లేదు.

అయినా సరే, ఎప్పుడైతే జగన్ ఢిల్లీ వెళ్తున్నారన్న వార్త బయటకు వచ్చిందో.. ఆ క్షణం నుంచే ఊహగానాలు, వ్యూహగానాలు మొదలయ్యాయి. భూత, భవిష్యత్, వర్తమాన రాజకీయ ముఖచిత్రంపై విచిత్ర విశ్లేషణలు వినిపించాయి. వైసీపీ ఎన్టీపీలో చేరడం వలన ఎవరికి లాభం, ఎంత లాభం, ఎలా లాభం అంటూ చర్చలు సాగించారు. అంతేకాదు.. ఆలు లేదు చూలు లేదు కొడుకు పేరు సోమలింగం అన్నట్లుగా అక్కడ కేంద్రంలో వైసీపీ నుంచి ఎవరు మంత్రులు కాబోతున్నారో, ఇక్కడ బీజేపీ నుంచి ఎవరు ఏ శాఖను చేపట్టబోతున్నారో కూడా చెప్పేసారు. ఇలాంటి కథలు, కథనాలు రావడం ఇదే మొదటిసారి కాదు. అలాగే, ఒక్క వైసీపీ మాత్రమే కాదు, తెలుగుదేశం కూడా ఎన్టీపీలో చేరేందుకు సిద్ధంగా ఉందన్న కథనాలు కూడా అనేకం వచ్చాయి. పనిలో పనిగా వైసీపీ, తెలుగుదేశం పార్టీలు రెండూ ఈ సందర్భంగా పరస్పర ఆరోపణలకు దిగాయి. తాము చేసిన అవినీతిని కప్పిపుచ్చుకోవడానికే ఎన్టీపీలో చేరుతున్నారని ఒకరినొకరు దుమ్మెత్తి పోసుకున్నారు. సరే. అందులో ఎవరికి ఎలాంటి అనుమానాలు లేవు. అవినీతి విషయంలో, ప్రజా ధనాన్ని చంచుకోవడంలో ఇద్దరిలో ఎవరూ తీసిపోరు.

అయితే ఇప్పుడు విషయం అది కాదు. భారతీయ జనతా పార్టీ, ఇప్పటికే ఒకటికే వదిలార్చు ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఒక్క జనసేనతో తప్ప మరే పార్టీతోనూ చేతులు కలిపేది లేదని స్పష్టంచేసింది. పార్టీ రాష్ట్ర, జాతీయ అధ్యక్షులు జేపీ నడ్డా, సోము వీర్రాజు ఈ విషయాన్ని ఎప్పుడో కుండబద్దలు కొట్టారు. ఆ పార్టీ నాయకులు రామ్ మాధవ్, ఎమ్మెల్యే పీవీ మాధవ్ కూడా ప్రస్తుత వైసీపీ ప్రభుత్వం సాగిస్తున్న, గత టీడీపీ ప్రభుత్వం సాగించిన ధర్మవ్యతిరేక కార్యకలాపాలను, ప్రజావ్యతిరేక

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి ఈ నెల మొదటి వారంలో అధికార హోదాలో ఢిల్లీ వెళ్లారు. ప్రధానమంత్రి సరేంద్ర మోదీని కలిశారు. రాష్ట్రం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు, పరిపాలనకు సంబంధించిన ఇతర విషయాలను ప్రధానమంత్రితో ఓ నలభయ్ నిమిషాల పాటు చర్చించారు. వివిధ అంశాలకు సంబంధించి విజ్ఞాపన వ్రత్రాలు సమర్పించారు. ఇదంతా కూడా అందరికీ తెలిసి, బహిరంగంగానే జరిగింది. ఇందులో రహస్యం ఏమీ లేదు. ముఖ్యమంత్రి ప్రత్యేక విమానంలో ఢిల్లీ వెళ్లారు. ముందుగా తీసుకున్న అపాయింట్ మెంట్ ప్రకారమే ప్రధానమంత్రిని, ఇతర మంత్రులను, అధికారులను కలిశారు. నిజానికి, ప్రధానమంత్రిని లేదా కేంద్ర

అని తమకు తామే ప్రశ్నలు వేసుకుని.. పత్రికలు, మీడియా తామే సమాధానాలు కూడా చెప్పుకున్నాయి. ఎన్టీపీలో చేరే విషయమే చర్చించారు కాబట్టే, ముఖ్యమంత్రి ముఖం చాటేశారని విశ్లేషించారు. నిజానికి, ప్రస్తుతం ఎన్టీపీ ప్రభుత్వానికి సంఖ్యా పరంగా అయితే ఇతర పార్టీల మద్దతు అవసరం లోకసభలోనే కాదు, రాజ్యసభలో కూడా లేదు. ముఖ్యంగా, కొన్ని పత్రికలు, కొందరు రాజకీయ మేధావులు విశ్లేషిస్తున్న విధంగా ఇటు వైసీపీని గానీ, అటు టీడీపీని గానీ ప్రసన్నం చేసుకోవలసిన అవసరం అయితే అసలే లేదు. గత నెలలో జరిగిన పార్లమెంట్ సమావేశాలలో ఎన్టీపీ ప్రవేశపెట్టిన కొన్ని కీలక బిల్లులు రాజ్యసభలోనూ సునాయాసంగా ఆమోదం



రాజనాల బాలకృష్ణ

కథలు

విధానాలను ఎప్పటికప్పుడు ఎండగడుతూనే ఉన్నారు. అయినా ఇంకా కొందరు మీడియా ప్రబుద్ధులు అసత్య ప్రచారంతో అనుమానాలను మిగిల్చే ప్రయత్నాలు సాగిస్తున్నారు.

నిజం. సోము వీర్రాజు చెప్పినట్లుగా గడచిన రెండు దశాబ్దాల కాలంలో తెలుగుదేశం, బీజేపీల మధ్య సాగిన శత్రు, మిత్ర సంబంధాలు; పొత్తుల వలన టీడీపీ ప్రయోజనం పొందినంతగా బీజేపీ పొందలేదు. నిజానికి పొత్తుల కారణంగా బీజేపీ నష్టపోయింది. చంద్రబాబు చేసిన మోసానికి బీజేపీ భారీగా నష్టపోయింది. ఎదగవలసి నంతగా, ఎదగగలిగినంతగా ఎదగలేదు. అందుకే, పార్టీ అధ్యక్ష బాధ్యతలు చేపట్టినప్పటి నుంచి సోము వీర్రాజు తెలుగుదేశం పార్టీ లక్ష్యంగా రాజకీయ అస్త్రాలను సంధించారు. అదే సమయంలో అంతర్వేది రథ దహనం విషయంలో వైసీపీ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా రాష్ట్ర స్థాయిలోనే కాదు, జాతీయ స్థాయిలోనూ ఉద్యమాన్ని నిర్మించారు. వైసీపీ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న హిందూవ్యతిరేక విధానాలను, రాష్ట్రంలో సాగుతున్న క్రైస్తవీకరణ కుట్రలను ఎప్పటికప్పుడు

సోము వీర్రాజు చెప్పినట్లుగా గడచిన రెండు దశాబ్దాల కాలంలో తెలుగుదేశం, బీజేపీల మధ్య సాగిన శత్రు, మిత్ర సంబంధాలు; పొత్తుల వలన టీడీపీ ప్రయోజనం పొందినంతగా బీజేపీ ప్రయోజనం పొందలేదు. నిజానికి పొత్తుల కారణంగా బీజేపీ నష్టపోయింది. చంద్రబాబు చేసిన మోసానికి బీజేపీ భారీగా నష్టపోయింది. ఎదగవలసి నంతగా, ఎదగగలిగినంతగా ఎదగలేదు. అందుకే, పార్టీ అధ్యక్ష బాధ్యతలు చేపట్టినప్పటి నుంచి సోము వీర్రాజు తెలుగుదేశం పార్టీ లక్ష్యంగా రాజకీయ అస్త్రాలను సంధించారు.

ఎండగడుతున్నారు.

దీనిని బట్టి చూస్తే.. రాష్ట్రంలో బీజేపీ గతానికి భిన్నంగా ప్రాంతీయ, కుటుంబ పార్టీలకు జాతీయ ప్రత్యామ్నాయంగా ఎదిగే దిశలోనే కదులుతోంది. జాతీయవాదం, ధర్మరక్షణ లక్ష్యంగా ముందుకు సాగుతోంది. రాష్ట్ర రాజకీయాలనే కాదు, జాతీయ స్థాయిలో చోటు చేసుకుంటున్న పరిణామాలను గమించినా బీజేపీ భావసారూప్యత సంబంధాల కంటే భావజాల పునాదుల పటిష్టతకే ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నట్లు స్పష్టమవుతోంది. కాబట్టి కనీసం భావసారూప్యత అయినా లేని వైసీపీని బీజేపీ ఎన్టీపీలోకి ఆహ్వానించడం.. అసలు ఊహాకు కూడా అందని విషయం. అయినా, గతంలో జగన్ ఢిల్లీ వెళ్లి హోం మంత్రి అమిత్ షాను కలిసిన సందర్భంలో

ఇలాగే కొంతకాలం పాటు వైసీపీ ఎన్టీపీలో చేరుతోందన్న ఊహాగానాలు వినిపించాయి. మళ్ళీ ఇప్పుడు అవే కథలు వినిపిస్తున్నాయి.

అలాగే, తెలుగుదేశంతో మళ్ళీ స్నేహం అన్న కథనాలు కూడా కొంత కాలం షికార్లు చేశాయి. ఇప్పటికీ వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి. తిరుపతి లోక్ సభ స్థానానికి త్వరలో జరగనున్న ఉప ఎన్నికలో బీజేపీకి మద్దతు ఇచ్చేందుకు టీడీపీ సిద్ధమైందని, ఆ విధంగా ఎన్టీపీకి దగరయ్యే ప్రయత్నాలు చేస్తోందని కొత్త కథ ప్రచారంలోనికి వచ్చింది. అయితే, రాష్ట్రంలో బీజేపీ దీర్ఘకాల వ్యూహంతో ముందుకు వెళుతుందే గానీ, స్వల్పకాల ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వదని రాజకీయ విశ్లేషకులు భావిస్తున్నారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్



జాగృతి - దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక 2020



పాఠకులు, ఏజెంట్లు, ప్రకటనకర్తలకు మనవి

ప్రతి ఏటా వెలువరించినట్టే జాగృతి ఈ సంవత్సరం కూడా దీపావళి ప్రత్యేక సంచికను అందించబోతున్నది. అంశం - 'ఆత్మనిర్భర భారత్ : నా ఊరు - నా షేర్'.

ఇందులో....

ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఇచ్చిన ఆత్మ నిర్భర భారత్ పిలుపులోని ఆంతర్యాన్ని, ఆశయాన్ని వివరించే వ్యాసాలు ఉంటాయి. ఆత్మ నిర్భర భారత్ ఆలోచనలో కుటీర పరిశ్రమల స్థానం గురించి వ్యాసాలు ఉంటాయి.

వాకాటి పాండురంగరావు స్మారక కథల పోటీకి ఎంపికైన కొన్ని రచనలు, మిమ్మల్ని సరదాగా నవ్వించే వ్యంగ్య చిత్రాలతో గత సంచికల మాదిరిగానే సర్వాంగ సుందరంగా రూపొందిస్తున్నాం.

తెలుగువారికే కాదు, భారతీయులకే కాదు, ప్రపంచంలో పలు దేశాల ప్రజల నోరు ఊరించే మన అద్భుత తినుబండారాలను అందించే గ్రామాలను, సమూహాలను పరిచయం చేసే వ్యాసాలుంటాయి. ఈ సంచికను కూడా ఆదరిస్తారని ఆశిస్తున్నాం. **09-15 నవంబర్ 2020 సంచిక** గా ఇది దాదాపు 100 పేజీలతో వెలువడుతుంది. **వెల రూ.30/-** ఈ సంచికను చందాదారులకు విధిగా పంపిస్తాం.

అదనపు కాపీలు కావాలనుకునే పాఠకులు, ఏజెంట్లు **నవంబర్ 05** లోగా జాగృతి కార్యాలయంలో 9959997013 నంబరుకు ఫోన్ చేసి సంప్రదించవచ్చు. 10 నుంచి 25 కాపీలు ఆర్డరు చేసిన వారికి 25 శాతం, 26 నుంచి 99 కాపీలు ఆర్డరు పెట్టుకున్న వారికి 30 శాతం, 100 ఆ పైన 33 శాతం డిస్కాంట్ లభిస్తుంది. పైకం ముందుగా చెల్లించినవారికే కాపీలు పంపుతాము. ఆర్డరు చేయనివారికి కాపీలు పంపలేము. పైకం నగదు రూపంలో లేదా జాగృతి కార్యాలయం చిరునామాకు ఎంబ చేయవచ్చు. బ్యాంకు ఖాతాకు ఆన్లైన్ ద్వారా కూడా పంపవచ్చు.



బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు : A/c Name & No. : Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch.
IFSC : UTIB0002157, PAN No. AAATJ3829L

20వ భాగం



మనక వెలుతురు -
గుడిలో వెలుగుతున్న దీపం -
చూరుకున్న అంచలమీద ఏమో
నెంబర్లు కన్పించాయ్ -
"1656" అని కనిపించింది.

అప్పుడు కట్టిందా?

ఎన్ని తరాలు ఈ గుడిని కాపాడుకొంటూ
వచ్చాయ్!

పట్టాభిరామయ్య పక్కనే ఉన్నట్టుగా ఆయనతో
కలిసిన సందర్భంలోని మాటలు గుర్తొచ్చాయి -

"నాగరికతలో సంస్కృతి పరంగా మనిషిని ఉ
న్నతీకరించే దేవాలయాలే... ఒక పరంపర... ఒక
సంప్రదాయం పరిరక్షింపబడుంటే అక్కడున్న
దేవాలయాలు బ్రహ్మాండంగా ఉన్నాయని, చరిత్ర
మర్చిపోతే వర్తమానం సజావుగా ఉంటుందా?
సంస్కృతి దెబ్బ తిందంటే సరిహద్దు దాటి శత్రువులు
లోపలికి ప్రవేశించినట్లే! ఒక్కసారి లోపలికి
అడుగుపెట్టిన శత్రువుకి విచక్షణ ఉండదు. అందుకే
విశ్వంఖలత పెరిగిపోయింది. కొన్ని చిన్న విషయాల
మాదిరిగానే ఉంటాయ్... ఈ గుడి... ఇరవై గజాల
స్థలంలో ఉంది. కానీ ఎన్నో ఏళ్ల చరిత్రకి సాక్ష్యం.
ఇలాంటి సాక్ష్యాలు మనకి అపారమైన స్ఫూర్తినిస్తాయ్.
స్ఫూర్తి కావాలంటే.. మంచి చెడు నేర్పుకోవాలంటే
ఎదురుగా సాక్ష్యం కావాలి. సున్నకి విలువ సంఖ్య
పక్కన చేరినప్పుడు పెరుగుతుంది.. సంస్కృతికి విలువ
సంవత్సరాలు గడిచేసరికి పెరుగుతూనే ఉంటుంది.
అయితే మార్పులు అనివార్యం. అనివార్యమైన
మార్పుల్లో ప్రాచీన సంస్కృతిని కొత్త వ్యూహాలతో
కాపాడుకోవాలి."

పక్కనే పట్టాభిరామయ్య ఉండి మాట్లాడుతున్నట్టు

అనిపించింది.

ఒంటరిగా ఎలా గడుస్తుందా అని
భయపడ్డాడు. ఆ భయం రాత్రి వల్ల
కలిగింది కాదు. మనిషి
దూరమైపోవడంవల్ల కలిగింది.

అప్పుడే పట్టాభి ముత్తాతగారు
ఇక్కడే కదలకుండా గడిపిన
విషయం గుర్తు వచ్చింది.

చరిత్రలో భౌతికంగా
కలిసిపోయిన వాళ్లంతా ఆత్మీయంగా
అక్కడే తిరుగుతున్న భావన కలిగింది.
ఎందరో మహానుభావులు శక్తి సంకల్పం ఆ
ప్రాంతాన్ని సజీవంగా వుంచినట్టు అనిపించింది.
ఎన్నో సంవత్సరాల పూజలు -
ఎన్నో సంవత్సరాలుగా వేద పఠనం -
ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఉత్సవాలు -
ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఎందరో మహానుభావుల
కృషి ఆ ప్రాంగణమంతా గాఢంగా పరుచుకుంది.

'ఆరా' అంటారు అలాంటిది -

అప్పుడే ఈ మధ్య కాలంలో చదివిన ఒక పుస్తకం
గుర్తుకు వచ్చింది.

వేలాది సంవత్సరాలు తిరుమల అర్చకుల
పరంపర.. కాలం ఆటుపోటులకి నిలబడి
దైవానికున్న శక్తిని ఎన్నోరెట్లు పెంచాయి, ఆ క్షేత్రంలోని
దేవాలయంలో తరాలుగా జరిగిన సేవలు.

పద్ధతి ప్రకారం సంప్రదాయాలని కొనసాగిస్తే
అవే నిజమైన శక్తిని అందించి, ప్రాచుర్యాన్ని
సంతరించుకుంటాయ్.

రకరకాల ఆలోచనలు పూలతోటలోంచి వీచిన
పరిమళపు వీచికల్లా -

గాఢంగా నిద్ర వట్టింది - పాజిటివ్
ఆలోచనల్లోని గొప్పతనం
అదే -

* * *

సరిగ్గా
అయిదు
గంటలకి -

'అంబా' అనే
అరుపు వినిపించింది -

ఏదో హాయిగా అనిపించింది.

పక్కమీద నుండి లేచాడు. అరగంట వట్టింది. స్నానం
పూర్తయ్యేసరికి -

తన ఇంట్లో ఉన్నట్టుగా తిరిగేస్తున్నాడు -

ఏనాటి అనుబంధమిది -

ఆ మరుక్షణం 'అంబా' గుర్తుకు వచ్చాడు. ఎలా ఉన్నాడో?
లక్ష్మణ్ ఫోన్ చేశాడు.

"ఏడుగంటలకి స్టర్టికి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు... యామిని
ఇంటికి వస్తోంది... ఆమె వచ్చాక నువ్వు రా... నేను
ఇంటికి వెళ్లివస్తా!" అన్నాడు.

లక్ష్మణ్ ఫోన్ పెట్టేసిన రెండు నిమిషాలకి ఇంటి ముందు
ఆటో ఆగింది!

యామిని లోపలికి వస్తూ -

"ఏమీ ఇబ్బంది పడలేదుగా..." అనడిగింది.

"ఏం లేదు..." అన్నాడు.

"మీరు హాస్పిటల్ కి వెళ్ళగలరా?"

"వెళ్తాను... లక్ష్మణ్ తో ఇప్పుడే మాట్లాడాను."

"దీపారాధన చేసి వచ్చేస్తాను." హడావిడిగా లోపలికి
కదిలింది.

బైటకి వచ్చేసరికి అక్కడే యామిని వచ్చిన ఆటో
కన్పించింది. ఆ ఆటోలో హాస్పిటల్ కి బయలు
దేరాడు.

ఆటో వాడు వీధి

మలుపు తిరుగు

తున్నప్పుడు అడిగిన

మాట శివరాంలో

ఆందోళన

కలిగించింది -

"ఏంటిసార్..."

గుడి, ఇల్లు

అమ్మేస్తున్నారట

కదా!" అని!



ఆస్పత్రికి జేరేడు కానీ మనసు మనసులో లేదు.
గుడి, ఇల్లు అమ్మేస్తున్నారా?
అలోచనే గుండెని నిలుపునా చీలుస్తున్నట్లు అనిపిస్తోంది.
లక్ష్మణ్ తో ఆ విషయం మాట్లాడాలనుకున్నాడు.
తను వచ్చిన వెంటనే లక్ష్మణ్ హడావిడిగా ఇంటికి
వెళ్లడంతో మాట్లాడే అవకాశం దొరకలేదు.

అపరేషన్ సక్సెస్ ఫుల్ గా పూర్తయ్యింది.
ఆ తరువాత మూడుగంటలకి లోపలికి పంపారు.
మత్తులో ఉన్న అంజిని చూస్తే జాలి వేసింది. ఒకరి
తరువాత ఒకరు వెళ్లి చూసి బైటకి వచ్చారు.
అప్పటికే మధ్యాహ్నం మూడు గంటలయ్యింది.
చానల్ కి లేటుగా వస్తానని చెప్పాడు.

“ఏమైనా సాయం కావాలంటే చెప్పండి....” లక్ష్మణ్ ని
అడిగాడు.

“నేను ఉంటాగా.... అవసరమైతే ఫోన్ చేస్తాను.”

“మరి మీ లంచ్?” యామిని అడిగింది.

“దారిలో చేస్తాను.”

“అదేంటి... ఇంత కష్టపడి మా గురించి వచ్చారు...

లక్ష్మణున్నా మీరు ఇద్దరూ ఉడిపి హోటల్ కెళ్లండి!”

“మరి నీకు?” అడిగాడు లక్ష్మణ్.

“నాకు

ఆకలిగా లేదు.”



ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

అంజి ఆస్పత్రిలో ఉన్నప్పుడు ముకుందరావు
మూడు నాలుగుసార్లు ఫోన్ చేశాడు. చానల్ లో తనతో
పనిచేస్తున్న అతను లీవ్ లో వెళ్లాడు. దాదాపు
పదహారు, పదిహేడు గంటలు అక్కడే సరిపోతోంది.

లక్ష్మణ్, యామిని కూడా ‘పర్వాలేదనేసరికి’
రొటీన్ లో పడిపోయాడు.

డిశ్చార్జ్ అవుతున్న రోజు
హాస్పిటల్ కి వెళ్లాడు.

కారు ఎక్కించారు. ముందు సీట్లో ఖైరతాబాద్ ఆయన
కూర్చున్నాడు.

“ఒక్కోసారి అంతే... దెబ్బ మీద దెబ్బ
పడుతుంటాయ్.. అప్పుడు ఇంకా ఎక్కువగా
ఆలోచించకూడదు. ధన్యమని ఓ మంచి



venkatesh

“అంజికి ఏమీ కాదు. భయం వదలకు.
నాలుగురోజుల్లో లేచి పరిగెడతాడు. మేం భోంచేసి
నీకు తెస్తాం.” అని బైటకి నడిచాడు.

హాస్పిటల్ నుండి బైటకి వస్తున్నప్పుడు వివరాలు
అడగొచ్చు అనుకున్నాడు కానీ అడగలేకపోయాడు -
ఎందుకంటే -

ఖైరతాబాద్ మామయ్య, బాబూజీ చేతుల్లో ఏవో
పేపర్లతో ఆసుపత్రిలోపలికి వెళ్తూ కనిపించారు.

* * *

అంజికి స్టాండ్ ఇచ్చారు. చేతికి సర్దర్ అయినా
కాళ్లకి కూడా బాగా దెబ్బలు తగిలాయి. రిస్క్
తీసుకోకుండా స్టాండ్ పట్టుకోమని సలహా ఇచ్చాడు
డాక్టర్.

చేతికట్టు వారానికి ఒకసారి మార్చుకోవాలట.
శివరాం లక్ష్మణ్ అంజిని చెరోవైపు పట్టుకుని

అక్కడికి
వాళ్లతో నరికి
ఖైరతాబాద్
మామయ్య హడావుడి
పడిపోతున్నాడు.

అతను ఇన్నోవా
తీసుకొచ్చాడు. అది
బాబూజీ అని మరిమరి
చెప్పన్నాడు.

నిర్ణయం
తీసేసుకోవాలి. అంజి చూడు!
చచ్చిబ్రతికాడు... ఇక ఆలోచించకు. బాబూజీ
అర్జెంటగా ముంబయి వెళ్లాడు. అతి సాధారణంగా
కన్సిస్టాడు కానీ ఇండియా అంతా బిజినెస్ చేస్తాడు.
ఏదో మాటవరసకి అన్నారు. డిశ్చార్జ్ అని. అంతే..
చూశావా?... వెసుకాముందు ఆలోచించకుండా కార్
పంపించాడు...”

శివరాం ముఖమ్మీద వాలుతూ అంజి మెల్లగా
అన్నాడు -

“అంతా నిర్ణయమయిపోయిందా?” అని!

శివరాం “ఏమో?” ఆ సంగతి తనకీ తెలీదు.
తెలుసుకుంటే ఉన్న మనశ్శాంతి కోల్పోతానన్న భయం
పట్టుకుంది.

లక్ష్మణ్ చెవి దగ్గర తలపెట్టి ఆ ప్రశ్నే అడిగాడు
అంజి.



లక్ష్మణ్ ఆనందర్భంగా, నిస్సహాయపు నవ్వు నవ్వాడు.

అంజి అమాయకమైన మొహంలో ఆందోళన ఎగిరిపడే అలలా ఉవ్విళ్లున లేచింది!

నాలుగు వారాలు గడిచాయి.

అంజి ఫిజియోథెరపీ చేయించుకొంటున్నాడు.

ఇంటికొచ్చిన శివరానికి యామిని, అంజి కనిపించకపోయేసరికి ఫోన్ చేసి ఆసుపత్రిలో ఉన్నారంటే అక్కడికి వచ్చాడు.

లోపల అంజికి ఫిజియోథెరపీ అవుతోంది.

“ఏం నిర్ణయం తీసుకున్నా?” ఎలా అడగాలో, తెలిక, అసలు అడగకపోతే బావుండదని అనిపించి ఆపుకోలేక అడిగాడు శివరాం.

“ఖాళీ చేయాలి.” హాస్పిటల్ కిటికీలోంచి బైటకి చూస్తూ అంది యామిని.

శివరాం కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి. యామిని చూస్తుండేమోనని, మరో వైపుకి తిరిగాడు!!

* * *

ఆ వారంలో-

ఖాళీ చేయాలి-

“అదివారం వస్తావా?...” లక్ష్మణ్ ఫోన్ చేశాడు.

ఒక్కో సామాను మెల్లగా దింపుతున్నారు.

ఎప్పటివో పాతవి.

గుండిగలు, ఇత్తడి బేసిన్లు, సామాన్లు.

పట్టుబట్టలు, పూజాసామాగ్రి

గంటలు, పూలనజ్జలు

ముందుగా దేవాలయం సామానా? యింటి సామానా?

ఏవి అందింతే అవి-

ఒక్కొక్కటిగా దింపుతున్నారు-

ఒక పక్కకి చేరుస్తున్నారు-

యామిని స్థూలు వేసుకొని తీస్తోంది.

అంతలోనే అంది-

“నేనా బరువు దింపలేను...” రక్కావ ఆగిపోయింది కూడా.

లక్ష్మణ్, శివరాం అక్కడికి వచ్చారు.

అక్కడ గోడకి చిన్న వస్తువులా కన్పిస్తున్న అపరిమితమైన బరువుని ఎలా దింపాలో ఎవరికీ అర్థం కాలేదు!!

* * *

బాజాలు మోగుతున్నాయ్-

ఏనుగును అపురూపంగా అలంకరించారు.

వేదఘోష వినిస్తోంది-

‘జై భజరంగభజి’ అని నినాదాలు వినిస్తున్నాయ్-

ఏనుగు అంబారీ మీద దేవుడు ఊరేగుతున్నాడు-

తరతరాల సంస్కృతి శిఖరారోహణ చేసినట్టుగా ఉంది-

ఊరేగింపు ముందుకు సాగుతోంది-

కోలాహలంగా-

* * *

పండగా వచ్చిందక్కడికి-

ఏనుగు ముందుకు కదుల్తోంది.

ఎవరో అంటున్నారు-

“అసలు గుడిని ఇంటిని అమ్మేస్తాన్నారే? అన్నీ ఫైనలైజ్ అయిపోయాయన్నారు... మరి ఇంతలో ఏమైంది?”

“ఏమో?... అయినా మంచే జరిగిందిగా...”

అభినందన పూర్వకంగా అంటున్నాడు రెండో అతను- ఆయనే-

“...ఇప్పటికీ ఎన్నో దేవాలయాలు ఆదరణ లేక కనుమరుగుయిపోతున్నాయ్... క్రమంగా ఆలయాల సంస్కృతి పోతే అస్తిత్వం ఏం ఉంటుంది.... ఇక్కడ ఒకప్పుడు గుడి ఉండేదని చెప్పుకునే పరిస్థితి వచ్చేది...” అంటూ ఇంకా ఏదో అంటున్నాడు-

ఊరేగింపులో నడుస్తున్న శివరాం చెవులకి వాళ్ల మాటలు బాజాల శబ్దంలో నృప్తిస్తూన్నట్టుగా వినిపిస్తున్నాయ్.

ఆరోజు తన కళ్లముందు -

నిర్ణయం మారిపోయింది

యామినికి ఆ ‘బరువు’ ఎదరవ్వకపోతే-

కాలగర్భంలో ఈ గుడి కలిసి పోయేది-

* * *

ఆరోజు-

సామాన్లు సర్దుతుంటే....

‘నేనీ బరువు తీయలేను....’ అంది యామిని.

శివరాం, లక్ష్మణ్ అక్కడికి వచ్చారు.

ఏమిటిన్నట్టు చూశారు.

ఎదురుగా గోడకి ఓ ఫోటో ఉంది.

ఆ ఫోటో ముడిచిన వ్యాస పీఠ మంత పొడుగ్గా ఉంది.

దానిమీద-

వరసగా పేర్లు....

“ఒక తరం ఎందుకు ప్రాణాలను సైతం

లెక్కచేయకుండా తరువాత తరానికి

వారసత్వపు విలువలని

అందించాలనుకొంటుంది? గొప్ప

నమ్మకంతో.. వచ్చేతరం కూడా అదే

స్ఫూర్తితో అదే ఆదర్శాన్ని కొనసాగిస్తుందన్న

ఆశతో... మా నాన్నగారు అనేవారు.

యుద్ధం జరిగినప్పుడు ఎందరో సైనికులు

వీర మరణం పొందుతారు... కానీ

మరెందరో కొత్తగా అదే ఉత్సాహంతో

యుద్ధ రంగంలోకి దూకుతారు.. సైన్యంలో

చేరుతారు.. ఎందుకంటే తమ కంటే

ముందు పోరాడినవారు ఇచ్చిన బలంతో,

ఆత్మవిశ్వాసంతో...

పట్టాభిరామయ్య.... సీతారామయ్య.. అంజనేయ ప్రసాద్...

సత్యమూర్తి... శ్రీమన్నారాయణ.... పట్టాభి..... తరతరాలుగా వాళ్ల వంశవృక్షాన్ని చూపిస్తున్న పటమిది.

అదే గోడకి ఉంది....

16వ శతాబ్దం నుండి ఈనాటి వరకు వంశ పారంపర్యంగా ఆ గుడి బాధ్యతలు నిర్వహించిన పేర్లు... ఆ పేర్లు చూస్తూ- యామిని గాఢంగా -

“ఒక తరం ఎందుకు ప్రాణాలను సైతం లెక్కచేయకుండా తరువాత తరానికి వారసత్వపు విలువలని అందించాలనుకొంటుంది? గొప్ప నమ్మకంతో.. వచ్చేతరం కూడా అదే స్ఫూర్తితో అదే ఆదర్శాన్ని కొనసాగిస్తుందన్న ఆశతో... మా నాన్నగారు అనేవారు. యుద్ధం జరిగినప్పుడు ఎందరో సైనికులు వీర మరణం పొందుతారు... కానీ మరెందరో కొత్తగా అదే ఉత్సాహంతో యుద్ధ రంగంలోకి దూకుతారు.. సైన్యంలో చేరుతారు.. ఎందుకంటే తమ కంటే ముందు పోరాడినవారు ఇచ్చిన బలంతో, ఆత్మవిశ్వాసంతో... ఎలాంటి మనిషికైన బలహీనక్షణాలు ఉంటాయ్... అప్పుడు ఊబిలోకి జారిపోతున్నట్టు పాతాళంలో కూరుకు పోతునట్టు భావిస్తారు... అప్పుడు తీసుకున్న నిర్ణయాలు ఏవీ ధృఢంగా, భద్రంగా ఉండవు... మా తాతగారు... రజాకార్ల ఊచకోత కొస్తున్నప్పుడే ధైర్యంగా ఈ గుడిలో గంట కొట్టారు... మా నాన్నగారు దేశభక్తిని, దైవభక్తిని అద్భుతంగా ప్రదర్శించారు... మరి నేను ఎందుకు వెనకడుగు వేయాలి..? ఆ వంశవృక్షం ఆయనతోనే ఆగిపోకూడదు. ముందుతరం వారికీ తెలియాలి.... ఈ స్ఫూర్తి వాళ్లు కొనసాగించాలి... ఓడిపోతున్నా

మనుకున్నప్పుడే రాజీ పడిపోతాం.. ఎదురు నిలబడితే ఎగిరిన అలైనా ఒదిగిపోతుంది..." ఏదో అపూర్వమైన శక్తి అవహించినట్లు మాట్లాడుతూనే ఉంది యామిని ధైర్యంగా, ధీరత్వంతో, స్థిరంగా-

"మరి సామాన్లు సరేద్దామా?" లక్ష్మణ్ ఉత్సాహంగా అన్నాడు.

"... సర్దుదాం... ఎలాగు అంబారీ ఉత్సవం చేయాలిగా... ఈ ఉత్సవాల కోసం కొత్త రంగులు వేయిద్దాం... నాన్నగారు పైనుండి చూస్తుంటారు.. కొత్త శోభయివ్వకపోతే బాధపడ్తారు...." అంది యామిని.

త్రివేణీ సంగమంలో పవిత్రస్నానం చేసినప్పటి అనుభూతి కలిగింది ఆ మాటలకి శివరాంకి.

తను సంకల్పించింది అదే.

అంతకు ముందే ఆ గుడి ప్రాంగణంలో రాత్రి పడుకున్నప్పుడు అదే సంకల్పం ఫలించాలని కోరుకున్నాడు.

* * *

ఊరేగింపు ముందుకు సాగుతోంది...

ఆ ఊరేగింపుని ముందుకు తీసుకెళ్తోంది....

యామిని....

వెనకగా....

తరతరాల స్ఫూర్తితో పాటు....

ఏనుగు, ఏనుగు అంబారీ పైవున్న దేవుడు

యామిని అడుగు జాడలలోనే కదుల్తున్నాను!!

సంస్కృతి నిలబడింది-

అస్తిత్వం చాటుతోంది-

దేశీయత జాతీయ జెండాలా తలెత్తుకు ఎగురుతోంది...."

* * *

కొన్నాళ్ల తరువాత-

జూబ్లీ బస్టాండ్‌లో శివరాం నన్ను కలిశాడు.

భుజానికో ఖద్దరు సంచీ ఉంది.

"ఎక్కడికి వెళ్తున్నావ్..."

"జన్నారం దగ్గరున్న గూడేనికి..."

"ఎక్కడుంది?"

"అదిలాబాద్ ప్రాంతం నిర్మల్ జిల్లాలో...."

"ఎందుకు?"

"మూలలని రక్షించుకోవడానికి! అడవి ప్రాంతంలో కార్చిచ్చులా వేరే సంస్కృతికి సంబంధించిన ధోరణులు ప్రవేశిస్తున్నాయ్... అసలుసినలైన సంస్కృతిని ఇప్పటికీ నిలుపుకొంటున్న వాళ్లని ప్రలోభాలకి గురిచేసి వాళ్ల అస్తిత్వమే మార్చేస్తున్నారని తెలిసింది. వాళ్లకి మన దేశీయ విద్య అందించాలి. ప్రలోభాలకి గురికాకుండా రక్షించాలి..."

"చానల్‌లో ఉద్యోగం..."

".... కల్తీ సారాయి ఏపూటకాపూట తయారు

చేసినట్టే కల్తీ వార్తలు రాయలేననిపించింది... నిజాయితీ పూర్తిగా పోయిందని కాదు... కానీ నేను జేరిన చోట అది కన్పించలేదు... అంతా అవకాశ వాదమే... నిర్దిష్ట ప్రణాళికలు కన్పించలేదు... అప్పుడే లక్ష్మణ్ అడిగాడు, జన్నారం అడవుల దగ్గరున్న గిరిజన పాఠశాలకి టీచర్‌గా వెళ్తావా అని.... క్షణం ఆలోచించలేదు. నిన్ను లక్ష్మణ్ చెప్పాడు. ఈరోజు బయలుదేరాను." నిజాయితీగా, నమ్మకంగా అన్నాడు.

"సంస్కృతి కోల్పోతే అస్తిత్వం కోల్పోతాం.... అస్తిత్వం కోల్పోతే జాతీయతా కోల్పోతాం. అస్తిత్వం ఏ మాత్రం గుర్తుపెట్టలేని ఉద్యోగం మానేశాను... సంస్కృతి మూలాలున్న గూడేనికి వెళ్తున్నాను. అక్కడ ఒక మొక్క వికసించినా ఆ పరిమాణాలు తరాలకి విస్తరిస్తుంది..." అన్నాడు కొత్త శక్తి వచ్చినవాడిలా.

(నేను రాయగలిగిన కథ అయిపోయింది... శివరాం ప్రయాణం ఇంకా సాగుతూనే ఉంది.

ఓం పూర్ణమదః

పూర్ణమిదం పూర్ణాత్ పూర్ణముదచ్చతే ।

పూర్ణస్య పూర్ణమదాయ పూర్ణమేవపశిశ్యతే ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

(ఈ నవలలోని సంఘటనలు, పాత్రలు, స్థలాలు ఎవరినీ ఉద్దేశించి రాసినవి కావు... కొన్ని వాస్తవ సంఘటనల స్ఫూర్తి మాత్రం ఉంది)

(సమాప్తం)

స్వర్ణీయ ఎం.డి.వై. రామమూర్తి స్మారక నవలల పోటీ



స్వర్ణీయ ఎం.డి.వై. రామమూర్తి స్మారకార్థం నిర్వహిస్తున్న 'నవలల పోటీ- 2020'ని ప్రకటిస్తూ జాగృతి జాతీయ వారపత్రిక రచయితలకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నది.

ప్రథమ బహుమతి
రూ. 25,000

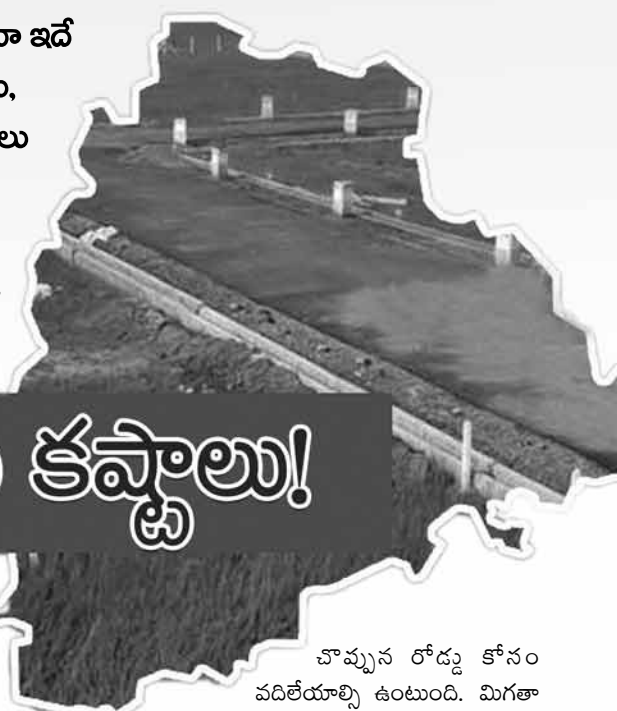
ద్వితీయ బహుమతి
రూ. 20,000

సూచనలు :

- నవల 125-150 (ఎ4, 15 పాయింట్) పేజీలకు మించరాదు.
- ఒక రచయిత ఒక్క నవల మాత్రమే పంపించాలి.
- సాధ్యమైనంతవరకు డిజిటీస్ చేయించిన నవలలు పంపితే మంచిది.
- ఇతివృత్తం భారతీయ జీవన విధానానికి, విలువలకు అద్దం పట్టేదిగా ఉండాలి.
- నవల మీద రచయిత పేరు ఉండరాదు. హామీపత్రంలో మాత్రమే పేర్కొనాలి.
- తుది నిర్ణయం జాగృతి సంపాదకమండలిదే. దీని మీద ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు తావు లేదు.
- నవలలు పంపవలసిన చిరునామా : 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్ - 500027.

నవలలు మాకు చేరవలసిన ఆఖరి తేదీ : 16 నవంబర్, 2020

ఎల్ఆర్ఎస్ (లే అవుట్ రెగ్యులరైజేషన్ స్కీమ్).. ఇప్పుడు రాష్ట్రమంతటా ఇదే చర్చనీయాంశంగా మారింది. కరోనా దెబ్బకు ఆర్థికంగా చితికిపోయి, ఉపాధి కోల్పోయి, అవకాశాలు సన్నగిల్లిపోయి ప్రజలు తీవ్ర ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్న వేళ కేసీఆర్ ప్రభుత్వం తాజాగా తెరమీదకు తెచ్చిన ఎల్ఆర్ఎస్ పథకం మూలిగే నక్క మీద తాటిపండు పడిన చందాన మారింది. దశాబ్దాల నాటి ఆస్తులను, నిర్మాణాలను కూడా క్రమబద్ధీకరించుకోవాలన్న నిర్ణయం అందరి పాలిట శాపంలా మారింది.



ఎల్ఆర్ఎస్ తెచ్చిన కష్టాలు!

రాష్ట్రంలోని ఖాళీస్థలాల క్రమబద్ధీకరణ కోసం ఈ ఆగస్టు 31న ఎల్ఆర్ఎస్ పథకాన్ని ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. దీని కోసం జీవో 131ని జారీచేసింది. దీని ద్వారా రాష్ట్రంలోని అన్ని నగరపాలక సంస్థలు, పట్టణాభివృద్ధి సంస్థలు, పురపాలక సంఘాలు, గ్రామ పంచాయతీల పరిధుల్లోని అనధికారిక ప్లాట్లు, లే అవుట్లను క్రమబద్ధీకరించుకునేందుకు అవకాశం కల్పించింది. అక్రమ లే అవుట్లు నివారించేందుకు, అసలైన యజమానులకే ఆస్తి దక్కేట్లు, భవిష్యత్తులో వివాదాలు తలెత్తకుండా ఉండేందుకు ఈ పథకం తోడ్పడుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. కానీ.. వివాదాలు లేని, అక్రమ లే అవుట్లు కాని ఆస్తులను కూడా ఇప్పటికిప్పుడు ఎల్ఆర్ఎస్కు దరఖాస్తు చేసుకోవాలని, ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ఫీజును కట్టి తీరాల్సిందేనంటూ తీసుకున్న నిర్ణయంపై సర్వతా విమర్శలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

ఇప్పటిదాకా పట్టణ ప్రాంతాల్లో లే అవుట్లు చేసి స్థలాలు విక్రయించేవారు ఎల్ఆర్ఎస్కు దరఖాస్తు చేసుకునేవారు. కానీ, ఇప్పుడు దాన్ని గ్రామీణ ప్రాంతాలకు కూడా వర్తింపజేయడంతో వ్యక్తిగతంగా ఆస్తులు బదలాయించుకున్న వాళ్లు కూడా ఎల్ఆర్ఎస్ కింద క్రమబద్ధీకరించుకోవాల్సిందేనని ప్రభుత్వం జీవోలో స్పష్టం చేసింది. అయితే.. ప్రతి లావాదేవీ లోనూ స్థలాన్ని రిజిస్ట్రేషన్ చేసే సమయంలో ఆస్తులు

కొన్నవాళ్లు స్టాంప్ డ్యూటీ, చలాన్ రూపంలో ఫీజులు చెల్లిస్తున్నారు. అలాంటి స్థలాలన్నింటికీ మళ్లీ ఇప్పుడు ఎల్ఆర్ఎస్ కింద దరఖాస్తు చేసుకోవడంతో పాటు.. క్రమబద్ధీకరణ రుసుం చెల్లించాలని మార్గదర్శకాలు రూపొందించింది. ఈ పరిణామం జనంలో ఆగ్రహావేశాలకు కారణమవుతోంది. ఇన్నాక్షన్ రిజిస్ట్రేషన్ శాఖ చేసిన రిజిస్ట్రేషన్లన్నీ అక్రమమేనా? చలాన్లు, స్టాంపు డ్యూటీలు ప్రభుత్వానికి చేరలేదా? అన్న ప్రశ్నలు వినిపిస్తున్నాయి. ఈ పథకంపై ముఖ్యంగా సామాన్యులు, మధ్యతరగతి ప్రజలు తీవ్ర నిరసనలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఇవి ఒకరకంగా బలవంతపు వసూళ్లే అని ఆరోపిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం పేదల నుండి ముక్కు పిండి డబ్బులు వసూలు చేస్తోందని విపక్షాలు ఆరోపిస్తున్నాయి.

ఈ పథకం ద్వారా కొందరు తమ స్థలాన్ని కోల్పోయే పరిస్థితి కూడా ఎదురవుతోంది. ప్రతి వీధిలో 30 ఫీట్ల రోడ్డు ఉండాలి. దాని కంటే తక్కువ ఉంటే ఖాళీస్థలాల నుంచి అంతమేరకు రోడ్డు స్థలంగానే పరిగణిస్తారు. అంటే ఈ పథకం ప్రకారం ఒక లే అవుట్లో 20 ఫీట్ల రోడ్డు మాత్రమే ఉంటే ప్రతి స్థలం యజమాని నుంచి ఇరువైపులా 5 ఫీట్ల చొప్పున రోడ్డుకు వదిలేసి నిర్మాణాలు చేసుకోవాలి. ఆ రోడ్డులో ఒకే లైన్ ఉంటే స్థలం నుంచి 10 ఫీట్ల

చొప్పున రోడ్డు కోసం వదిలేయాల్సి ఉంటుంది. మిగతా స్థలంలో మాత్రమే నిర్మాణాలు చేపట్టాలి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కొన్ని లే అవుట్లలో 20 ఫీట్ల నుంచి 25 ఫీట్ల రోడ్డు కూడా ఉన్నాయని, వాటికోసం లక్షల రూపాయలు చెల్లించి కొన్న స్థలాలు వదిలేయాల్సి రావడమంటే గుండె తరుక్కుపోతోందని, కష్టపడి కొనుక్కున్న స్థలాల్లో ఇళ్లు నిర్మించుకోక పోవడమే పాపమైపోయిందని యజమానులు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. హైదరాబాద్ పాతబస్తీ గల్లీలు చూస్తే కనీసం ఆటో కూడా పట్టనంతగా స్థలాలు అక్రమించుకొని ఇళ్లు నిర్మించుకున్నారని, వాటిని అడిగే ధైర్యం ప్రభుత్వానికి ఉందా? అని రాజధాని వాసులు కొందరు ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నారు.

నిరసనలతో జీవోకు సవరణలు

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా వెల్లువెత్తిన నైరాశ్యం, అసెంబ్లీలో విపక్షాలు నిలదీయడంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం వెనక్కి తగ్గింది. సభలో చర్చ జరిగిన మరుసటిరోజు జీవో నెంబర్ 131ని సవరిస్తున్నట్లు ప్రకటించింది. మొదట జారీచేసిన జీవోలో పేర్కొన్న క్రమబద్ధీకరణ రుసుంను తగ్గించింది. భూముల క్రమబద్ధీకరణకు ఇప్పుడున్న మార్కెట్ విలువ కాకుండా రిజిస్ట్రేషన్ సమయంలో ఉన్న మార్కెట్ విలువ ఆధారంగానే ఎల్ఆర్ఎస్ రుసుం వసూలు చేయనున్నట్లు ఆ ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొంది. అలాగే, 2015లో జారీచేసిన ఉత్తర్వుల ప్రకారమే ఎల్ఆర్ఎస్ రుసుంను చెల్లిస్తే సరిపోతుందని వెల్లడించింది. ఈ పథకం ద్వారా గతంలో అపరిష్కృతంగా ఉన్న దరఖాస్తులను కూడా మరోసారి పరిశీలిస్తామని మంత్రి కేటీఆర్ చెప్పారు. సాదా బైనామాలతో సాగిన లావాదేవీలకు సంబంధించిన ఆస్తుల అంశాన్ని కూడా సమీక్షిస్తామని

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా వెల్లువెత్తిన నైరాశ్యం, అసెంబ్లీలో విపక్షాలు నిలదీయడంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం వెనక్కి తగ్గింది. సభలో చర్చ జరిగిన మరుసటిరోజు జీవో నెంబర్ 131ని సవరిస్తున్నట్లు ప్రకటించింది. మొదట జారీచేసిన జీవోలో పేర్కొన్న క్రమబద్ధీకరణ రుసుంను తగ్గించింది. భూముల క్రమబద్ధీకరణకు ఇప్పుడున్న మార్కెట్ విలువ కాకుండా రిజిస్ట్రేషన్ సమయంలో ఉన్న మార్కెట్ విలువ ఆధారంగానే ఎల్ఆర్ఎస్ రుసుం వసూలు చేయనున్నట్లు ఆ ఉత్తర్వుల్లో పేర్కొంది.

ఆయన అన్నారు. అయినా ఈ పథకంపై విమర్శల దాడి మాత్రం ఆగడం లేదు. పైసా పైసా కూడబెట్టి ఎంతో కష్టపడి స్థలాలు కొంటే ఈ బాధలు ఏమిటన్న ప్రశ్నలు వినిపిస్తున్నాయి. అనలే కొవిడ్-19 కారణంగా బతుకు భారంగా మారితే ఈ నిర్ణయం మరింత ఇబ్బందులకు గురిచేసేలా ఉందని స్థలాల యజమానులు వాపోతున్నారు. నామమాత్రపు ఫీజులే అన్నది పేరుకు మాత్రమేనని.. స్లాబుల పద్ధతి ప్రవేశపెట్టినప్పటికీ, క్రమబద్ధీకరణ కోసమే లక్షలకు లక్షలు కట్టాల్సి వస్తోందని.. ఉన్న ఆస్తులు కూడా అమ్ముకునే పరిస్థితి ఎదురవుతోందని ఆవేదన వ్యక్తంచేస్తున్నారు. డబ్బులు లేనిసమయంలో ప్రజలను బాధ పెట్టవద్దని, ఆర్థిక సంబంధ అంశాలలో పేదలను దృష్టిలో ఉంచుకొని నిర్ణయాలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నారు.

ఖజానా భర్తీ కోసమేనా?

ఎల్ఆర్ఎస్ పథకం లక్ష్యం ప్రభుత్వ ఖజానాను నింపడమేనని అర్థమవుతునే ఉంది. ఎల్ఆర్ఎస్కు దరఖాస్తు చేసుకునే సమయంలో ఫీజు వెయ్యి రూపాయల చొప్పున చెల్లించాలంటున్నారు. ఆ తర్వాత చార్జీలు షరామామూలుగానే చెల్లించాలి. ఎల్ఆర్ఎస్ దరఖాస్తుల రూపంలో ప్రభుత్వానికి ఇప్పటికే వందకోట్ల రూపాయల ఆదాయం చేకూరింది. ప్రతిరోజు భారీఎత్తున దరఖాస్తులు వస్తున్నాయి. దీనికోసం ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా ఒక పోర్టల్ను కూడా రూపొందించింది. ఆ పోర్టల్ ద్వారా ఎవరికి వారే ఎల్ఆర్ఎస్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. అవసరమైన డాక్యుమెంట్లు అప్లోడ్ చేయడంతో పాటు.. ఫీజు ఆన్లైన్లోనే చెల్లించాలి. మీసేవ కేంద్రాల్లో కూడా చెల్లించవచ్చు. ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వచ్చే పథకం కావడంతో ఎల్ఆర్ఎస్ దరఖాస్తుల గడువును మరికొంత కాలం పెంచే అవకాశం కూడా కనిపిస్తోంది. గ్రామీణ

ప్రాంతాల్లో ఉన్నవారికి సరైన అవగాహన లేకపోవడం వల్ల పూర్తిస్థాయిలో దరఖాస్తులు రావడం లేదు. గడువు పొడిగిస్తే దరఖాస్తుల సంఖ్య పెరుగుతుందని, ఫలితంగా ఆదాయం కూడా పెరుగుతుందని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నట్లుగా తెలుస్తోంది.

నిరంతర ప్రక్రియగా మార్చాలన్న విజ్ఞాపులు

ఎల్ఆర్ఎస్ పథకం నిరంతర ప్రక్రియగా మార్చాలన్న డిమాండ్లు కూడా వినిపిస్తున్నాయి. ఎందుకంటే దరఖాస్తులకు గడువు విధించడం, ఇప్పటికప్పుడు దరఖాస్తు చేసుకోవాలని ఒత్తిడి తేవడం,



క్రమబద్ధీకరణ ఫీజులు కూడా గడువు లోగానే చెల్లించాలని కరాఖండీగా చెప్పడం వల్ల కొందరు ఉన్న ఆస్తులు అమ్మితే తప్ప ఆ ఫీజులు చెల్లించలేని పరిస్థితి ఉందని వేడుకుంటున్నారు. ఇప్పుడు కచ్చితంగా కట్టాలంటే స్తోమత ఉన్నవాళ్లు మాత్రమే చెల్లించగలుగుతారని, మిగతావాళ్లంతా అప్పులబారిన పడతారని ప్రభుత్వం దృష్టికి తెస్తున్నారు. అలా

కాకుండా.. తమ స్థలాల్లో నిర్మాణాలు చేసుకునేందుకు సంసిద్ధమైన సమయంలో అయితే.. మానసికంగా, ఆర్థికంగా సిద్ధమై ఉంటారని, ఆ సమయంలో ఎల్ఆర్ఎస్ ఫీజులు చెల్లించే అవకాశం కల్పిస్తే ప్రయోజనకరంగా ఉంటుందని కోరుతున్నారు. ఎలాగూ ఎల్ఆర్ఎస్ లేకుంటే నిర్మాణాలకు అనుమతి ఇచ్చే అవకాశం లేనందున, ఈ వెసులుబాటు కల్పిస్తే ప్రజలకు మేలు చేసిన వాళ్లవారని చెబుతున్నారు.

ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో తీవ్ర వ్యతిరేకత

ఎల్ఆర్ఎస్ పథకం అటు వనవాసీలనూ

ఆగ్రహానికి గురిచేస్తోంది. ఏకంగా దీనికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమమే మొదలైంది. ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో కూడా ఎల్ఆర్ఎస్ అమలు చేయాలనడం 1/70 చట్టానికి తూట్లు పొడవడమే అని ఆరోపిస్తున్నారు. ఈ క్రమంలోనే కొడ్రుం భీమ్ జిల్లా జైన్లలో వనవాసీలు జంగ్ సైరన్ మోగించారు. ఎల్ఆర్ఎస్, ఆస్తుల సర్వేపై మండిపడ్డారు. ఏజెన్సీ భూముల జోబీ రాబోమని ఎన్నికల సమయంలో హామీ ఇచ్చిన సీఎం కేసీఆర్.. ఇప్పుడు ఎల్ఆర్ఎస్ పేరుతో నోటిఫైడ్ ప్రాంతంలోని భూములను గిరిజనేతరులకు రెగ్యులరైజ్ చేసే కుట్రకు తెరలేపారని ఆరోపించారు. ఎల్ఆర్ఎస్, ఆస్తుల సర్వేలను వెంటనే నిలిపేయాలని డిమాండ్ చేస్తూ జై నూర్ మండల కేంద్రంలో మహాధర్మాన్ని నిర్వహించారు. ఏజెన్సీలో ఏదైనా చేయాలంటే పెసా కమిటీ తీర్మానం చేయాలని, కానీ, ప్రభుత్వం ఆ కమిటీని లెక్కలోకి తీసుకోకుండా ఎల్ఆర్ఎస్ నిర్ణయం తీసుకోవడంపై ఏజెన్సీ ప్రాంత వాసులు నిరసనలు చేపడుతున్నారు. మరోవైపు ఎల్ఆర్ఎస్ పథకం పలు చట్టాలకు విరుద్ధంగా ఉందని పలు ప్రజా సంఘాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు, కాంగ్రెస్ పార్టీ కోర్టును ఆశ్రయించాయి. ఫోరం ఫర్ గుడ్ గవర్నెన్స్ హైకోర్టులో పిటిషన్ కూడా దాఖలు చేసింది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

3ంపే 'కరోనా కార్గి' తెల్పించా? సాఫ్ట్ కాదు!
కార్గి ఇంకా ప్రయోగ ఉపకరణే అంటు! కేరె ఏదయినో
కోడుకోండి!



మనం గెలిచాం!

పూర్ణిమ

వెన్నెల... వెన్నెల... వెన్నెల..

ఊరంతా పండువెన్నెల్లో తనివితీరా జలకాలాడి అలసిపోయి మత్తుగా

నిద్రపోయినట్టు నిశ్శబ్దంగా అయిపోయింది.

ఎదురుగా ఉన్న నీలి సముద్రం కాస్తా.. పాల సముద్రంలా మారిపోయినట్టు

గర్వంతో ఎగసిపడుతోంది. 'ఇలాంటి పార్లమె రాత్తులంటే శరత్కి ఎంత ఇష్టమో!'

ఇదే కార్తీకపార్లమె రోజు, ఇదే డాబా మీద.. ఇలానే కూర్చుని ఎదురుగా సముద్రాన్ని

చూస్తూ రాత్రంతా ఎంత ఆనందంగా గడిపేసామో! తలుచుకోగానే ఒక్కసారిగా

మనసంతా దిగులు ఆవరించింది.

అక్కడ శరత్ ఎలా ఉన్నాడో..! మంచుకొండల్లో... చలికి వణుకుతూ తను

ఇబ్బంది పడుతుంటే నేనిక్కడ వెన్నెల చూస్తూ పరవశించిపోవడమా!

ఒక్కసారిగా లేచి గదిలోకి వెళ్లి తలుపేసుకున్నాను.

ఎంత తలుపు బిగించినా కిటికీ సందుల్లోంచి చొరబడి మరి గదిలో

వెన్నెల నీడలు పరుచుకున్నాయి. చీకటివెలుగులతో గదంతా మసగ్గా

తయారైంది, అచ్చం నా మనసులానే. ఎంత వద్దనుకున్నా హరిక మాటలే

గుర్తుకొస్తున్నాయి. ఈ రోజు అసలు నన్ను తను కలవకుండా ఉంటే

బాగుండేదేమో!

* * *

ఈ రోజు మధ్యాహ్నం నుంచి నేను తీసుకో వాల్సిన క్లాసులు ఏమీలేవని ప్రిన్సిపాల్‌ని అనుమతి అడిగి ఇంటికి బయలుదేరాను.

క్యాబ్ కోసం రోడ్డు మీద వేచి చూస్తుండగా పక్కన కారు ఆగింది. అందులోంచి 'హేయ్ స్నేహా!' అంటూ పలకరించిన ఆ అమ్మాయిని వెంటనే గుర్తుపట్ట లేకపోయాను.

'హేయ్, నన్ను గుర్తుపట్టలేదు కదూ! నేను, హరిక!' చటుక్కున గుర్తొచ్చింది. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ తనలో చాలా మార్పు వచ్చింది.

'ఓ.. సారీ, చాలా రోజులైంది కదా చూసి' నేను నసుగుతుండగానే 'నో ప్రాబ్లమ్ డియర్, ఎనిమిదేళ్లు అవుతోంది మనం కలిసి. కానీ నువ్వేం మారలేదు. అందుకే దూరం నుంచే నిన్ను గుర్తు పట్టాను. అవునూ ఎక్కడికి వెళుతున్నావ్?'

'ఇంటికే, క్యాబ్ కోసం వెయిటింగ్.'

'పద, నేను డ్రాప్ చేస్తాను.'

'వద్దు.. వద్దు నీకెందుకు బ్రబుల్. నేను వెళ్లిపోతాను.'

'ఇందులో బ్రబుల్ ఏముంది. నీకు వేరే పనేం లేకపోతే కాసేపు బీచ్‌కి వెడదాం. తరువాత నిన్ను దింపేస్తాను.'

'ఓకే'. నేను కారు ఎక్కాను.

ఎప్పుడో ఎనిమిదేళ్ల క్రితం ఎన్‌సిసి క్యాంపుకి వెళ్లినప్పుడు హరికతో పరిచయం. మా కాలేజీలు వేరు వేరు అవ్వడంతో క్యాంప్స్‌లో మాత్రమే కలిసేవాళ్లం. ఆ బ్యాచ్‌మేట్స్ అందరం కూడా ఉరకలేసే ఉత్సాహంతో సమాజానికి, దేశానికి సేవ చెయ్యాలనే తపనతో ఉండేవాళ్లం. శరత్ ఆర్మీలో, వరుణ్ నేవీలో చేరాలని అప్పుడే నిశ్చయించుకున్నారు. మేమందరం కూడా ఎంతో ఎంకరేజ్ చేసాం. దేశానికి సేవ చేయాల్సిన బాధ్యత దేశ పౌరులందరికీ ఉందని మేమంతా చాలా గట్టిగా విశ్వసించేవాళ్లం. అప్పుడే హరిక, వరుణ్ ప్రేమలో పడ్డారు. ఐదేళ్ల క్రితం పెళ్లి జరిగింది. కానీ శరత్ ఆ టైంకి డ్యూటీలో ఉండడం వల్ల నేను కూడా వెళ్లేలేదు.

'ఏయ్ స్నేహా, ఎక్కడికి వెళ్లిపోయావ్' హరిక పిలుపుతో ఈ లోకంలోకి వచ్చాను. నా ఆలోచనలో

Madan

బీచ్ కి వచ్చేతామని చూసుకోలేదు.

‘ఏం లేదు. మన పాత విషయాలే గుర్తు చేసుకుంటున్నాను. నువ్వు చెప్పు, మీరిద్దరూ ఎలా ఉన్నారో, ఎక్కడ ఉంటున్నారనలు?’ ఇసుకలో నడుస్తూ అడిగాను.

‘మా పెళ్లయ్యాక ఇద్దరికీ బెంగళూరులోనే ఉద్యోగాలొచ్చాయి. రెండేళ్ల క్రితం ప్రాజెక్ట్ పనిమీద వరుణ్ కెనడా వెళ్లాడు. అప్పటినుంచి నేనిక్కడ, తనక్కడ. నేనూ బ్రై చేస్తున్నాను, అక్కడికి వెళ్లడానికి. ఇంకో రెండుమూడు నెలల్లో నేనూ వెళ్లిపోతాను. ఇప్పుడే వెకేషన్ తీసుకొని అమ్మవాళ్ల దగ్గరికి వచ్చాను.’

ఇద్దరం కూర్చున్నారు.

‘అయితే ఈ విషయాలేమీ మాకు తెలీవు. వరుణ్ నేవీలో చేరతానని అంటుండేవాడు కదా! శరత్ అప్పుడప్పుడు అంటుండేవాడు ‘ఏ రివల్యూట్ డే పెరేడ్ లోనో మేం కలుస్తాం’ అని.. ఇక ఆ అవకాశం లేదన్నమాట’ నవ్వుతూ అన్నాను.

‘ఆ.. చాలా రోజులు ఉండేది ఆ కోరిక. నేనయితే కచ్చితంగా చెప్పేసాను. మా పెళ్లి జరగాలంటే అలాంటి ఆలోచన మానెయ్యమని! చాలా టైం పట్టింది తనని ఒప్పించడానికి. వాళ్ల పేరెంట్స్ కూడా నా వైపు ఉండే సరికి చివరికి ఒప్పుకున్నాడు.’

‘అదేంటి హారిక! నువ్వెందుకంత ఫోర్స్ చేసావ్? అప్పుట్లో నువ్వు వరుణ్ కి చాలా ఊతం ఇచ్చేదానివి. ఇంటికొక్కళ్లయినా సైన్యంలో చేరాలని డిజిటల్ కూడా చేసావ్. మరి ఇదేంటి?’ ఆశ్చర్యంగా అడిగాను.

‘ఓ.. ఫర్ గెట్ స్నేహా, చదువుకునే వయసులో ఏదో ఆవేశంలో ఉంటాం, ప్రాక్టికల్ గా ఆలోచించాలి కదా! తనక్కడో, నేనక్కడో. ప్రతిక్షణం తను క్షేమంగా ఉన్నాడా లేదా అనే బెన్చర్ నేను భరించలేను. ఏడాదికి రెండునెలలో, మూడు నెలలో కలవడం. మిగిలిన టైం అంతా తన కోసం ఎదురు చూడడం నా వల్ల కాదు బాబోయ్! అందుకే ప్రాక్టికల్ గా ఆలోచించా, అంతే. అవునూ, అంతా మా గురించే మాట్లాడుకుంటున్నాం, మీ విషయాలేమి చెప్పనేలేదు.’

‘శరత్ తను అనుకున్నట్టే సైన్యంలో చేరాడు. మూడేళ్ల క్రితం ఎన్.ఎస్.జి.లోకి తీసుకున్నారు.. ప్రస్తుతం వాళ్ల క్యాంపు కార్గిల్ దగ్గర ఉంది.’

‘ఎన్.ఎస్.జి. అంటే?’

‘నేషనల్ సెక్యూరిటీ గార్డ్స్. అత్యవసర సమయాలలో వాళ్లని పిలుస్తారు. మూడేళ్ల తరువాత మళ్లి ఆర్మీకి వెళ్లిపోతారు. ఇంకో ఆరునెలల్లో శరత్ కి ఢిల్లీలో క్వార్టర్స్ అలాటే అవుతుంది. అప్పుడు నేను అక్కడికి షిఫ్ట్ అవుతాను. అంతవరకూ ఇక్కడ కాలేజీలో లెక్చరర్ గా జాబ్ చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు నాకు నాలుగో నెల. డెలివరీ అయ్యాక, ఢిల్లీ వెళ్లాక ఏం చెయ్యాలో ఆలోచిస్తాను.’

‘వావ్, కంగ్రాట్స్! ఇంతసేపు చెప్పనేలేదు.’ నేను నవ్వి ఊరుకున్నాను.

కాసేపు మా మధ్య మౌనం రాజ్యమేలింది.

‘స్నేహ, ఇలా అడుగుతున్నానని ఏమి అనుకోకు. ఈ టైంలో నీ భర్త పక్కనే ఉండాలని అనిపించడం లేదా!’ నిశ్శబ్దాన్ని భగ్గుం చేస్తూ అడిగింది హారిక.

‘ఈ టైంలోనే ఏముంది. ఎప్పుడూ తాను నా పక్కన ఉంటే బాగుంటుందనే అనిపిస్తుంది నాకు. ప్రస్తుతం మీ ఇద్దరూ కూడా విడిగానే ఉంటున్నారు కదా! నీకు అలానే ఉంటుంది కదా!’ నవ్వుతూ అన్నాను.

‘నా సంగతి వేరు. వరుణ్ ఎక్కడున్నాడో, ఎలా ఉన్నాడో, ఏం చేస్తున్నాడో నాకెప్పటికప్పుడు తెలుస్తూనే ఉంటుంది. తాను సేఫ్ గా ఉన్నాడనే ధైర్యం నాకుంది. కానీ నీకలా కాదు కదా! శరత్ క్షేమం గురించి నీకు భయంగా ఉండదా?’

‘ఎందుకుండదు? ప్రతిక్షణం నా శరత్ ఎలా ఉన్నాడో, ఏం చేస్తున్నాడో అని నా మనసు పడే వేదన నీకెలా చెప్పను హారిక! మంచుకొండల్లో, ఇసుక దారుల్లో, మండుబెండల్లో ఎన్ని ఇబ్బందులు పడుతున్నాడో, ఏ గాయాల పాలవుతున్నాడో అని ప్రతిక్షణం నా మనసు కొట్టుకుంటూనే ఉంటుంది. కానీ ఒక సైనికుడి భార్యనై ఉండి నా పిరికితనాన్ని నీకెలా చెప్పుకోగలను?’ మౌనంగా ఉండిపోయాను.

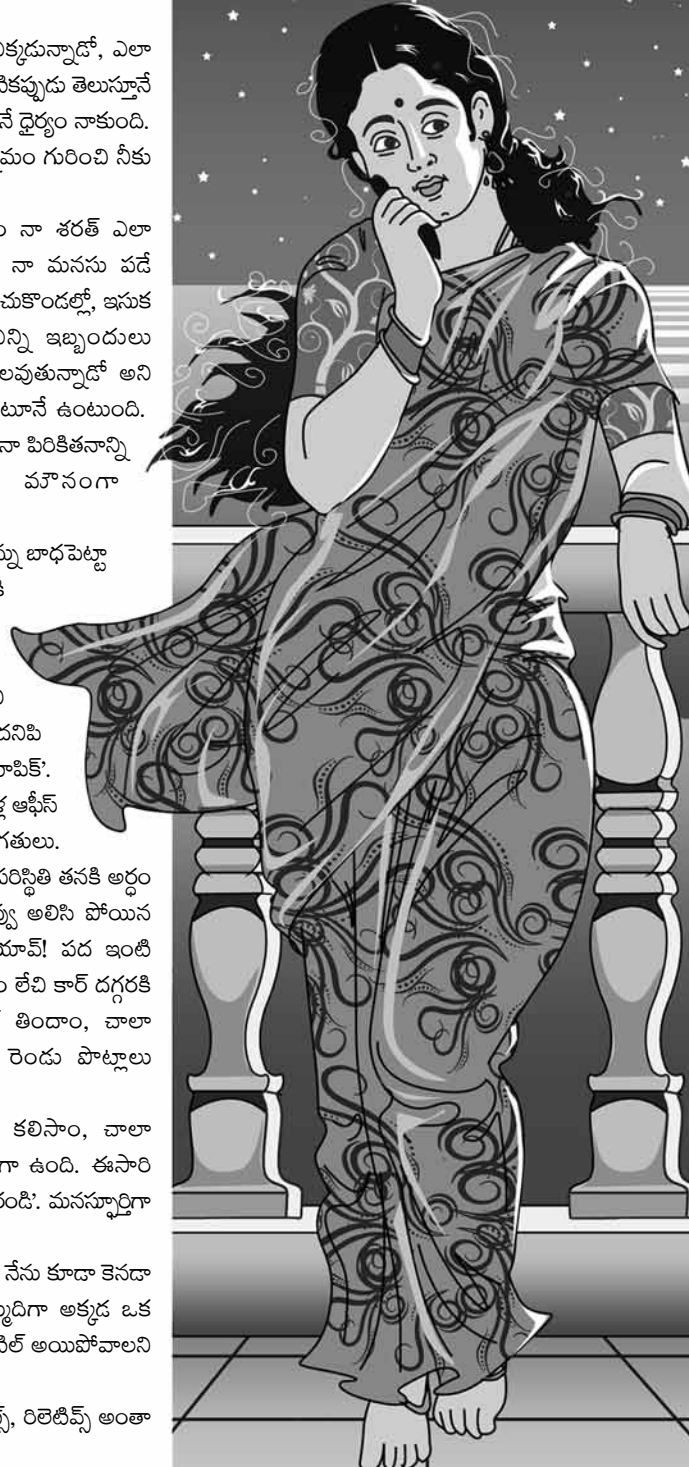
‘సారీ స్నేహ! ఇలా అడిగి నిన్ను బాధపెట్టా నేమో, కానీ నేను వరుణ్ ని నేవీలోకి వెళ్లనియకుండా తప్పు చేసానా అనే గిల్టీ ఫీలింగ్ అప్పుడప్పుడు కలుగుతూ ఉంటుంది. నీ మౌనంతో నా నిర్ణయం తప్పు కాదనిపి స్తోంది. లీవిట్, లెటర్స్ చేంజ్ ద టూపిక్.’

ఏవేవో కబుర్లు చెప్తోంది. వాళ్ల ఆఫీస్ విషయాలు, పాత మిత్రుల సంగతులు. అన్యమనస్కంగా వింటున్నా. నా పరిస్థితి తనకి అర్థం అయినట్టుంది ‘సరే స్నేహ, నువ్వు అలిసి పోయినట్లున్నావ్, బాగా డల్ అయిపోయావ్! పద ఇంటి దగ్గర దింపుతాను’ అంది. ఇద్దరం లేచి కార్ దగ్గరకి వచ్చాం. ‘ఉండు, మురీమిక్సర్ తిండాం, చాలా రోజులయింది తిని!’ అంటూ రెండు పొట్లాలు పట్టుకొచ్చింది.

‘మొత్తానికి అనుకోకుండా కలిసాం, చాలా రోజులకి హారిక.. చాలా హ్యాపీగా ఉంది. ఈసారి వరుణ్ వచ్చినప్పుడు ఇద్దరూ కలిసిరండి. మనస్ఫూర్తిగా చెప్పాను.

‘ఇక ఇప్పట్లో మళ్లి రామోయ్! నేను కూడా కెనడా వెళ్లిపోవాలని బ్రై చేస్తున్నా. నెమ్మదిగా అక్కడ ఒక సాఫ్ట్ వేర్ కంపెనీ పెట్టి అక్కడే సెటిల్ అయిపోవాలని నా ప్లాన్.’

‘అదేంటి.. మీ ఇద్దరి పేరెంట్స్, రిలెటివ్స్ అంతా ఇక్కడే ఉన్నారు కదా’.



'నిజం చెప్పాలంటే స్నేహ, అక్కడికి ఒకసారి వెళ్లి చూస్తే మరి వెనక్కి రావాలనిపించదు. అక్కడి ప్రజల్లో ఉండే డిసిప్లిన, సివిక్సెన్స్ ఇక్కడ ఏవి, చెప్పు! అక్కడ ట్రాఫిక్ జాం అనేదే ఉండదు. అక్కడ రోడ్డు మన ఇంట్లో మార్బుల్స్ లాగా నీట్ గా ఉంటాయి. నేను గడచినదాది ఒక నెల ఉన్నాను అక్కడ. ఆ నీట్ నెస్ నాకైతే విపరీతంగా నచ్చేసింది. మన ఇండియాలో ఏముంది చెప్పు. ఎక్కడ చూసినా ఒకటే రోడ్, రద్దీ. గాలిలో, నీళ్లలో పొల్యూషన్. ఎక్కడ చూసినా చెత్త, చెదారం.' మిక్సర్ తినేసి కాగితం రోడ్డు మీదకి విసిరేస్తూ కారెక్కింది.

'కెనడాలో కూడా ఇలా రోడ్డు మీదకి విసిరేస్తావా ట్రాష్' నవ్వుతూ అంటూ అవి తీసుకెళ్లి పక్కనే ఉన్న డస్ట్ బిన్ లో వదేసి వచ్చాను.

'అక్కడ అలా విసిరేస్తే జైలులోకే' తానూ నవ్వుతూ కార్ స్టార్ట్ చేసింది.

'అదేమరి, అక్కడ స్ట్రీట్ రూల్స్ ఉన్నాయి కాబట్టి అంతా జాగ్రత్తగా ఉంటాం. అదే ఇక్కడికొస్తే అన్నీ రోడ్ల మీదే పడేస్తాం. ముందు మనం మారితే కదా ఇంకాకళ్లని మార్చగలిగేది. మన ఇల్లు బాగాలేకపోతే శుభ్రం చేసుకుంటాం కానీ ఎదురిల్లు బాగుందని వెళ్లిపోం కదా! సారీ, నిన్ను పర్సనల్ గా అనాలని కాదు. ఇండియా అంతా చెత్త, పొల్యూషన్ అన్నావ్ కాబట్టి చెప్పన్నా.'

'ఇదొక్కటే కాదు స్నేహ, ఇండియాలో ప్రాణానికి గ్యారంటీ ఏముంది, బయటకెళ్లినవాడు సేఫ్ గా వెనక్కి వస్తాడో లేదో! ఏ ఫ్లైఓవర్ ఎప్పుడు కూలుతుందో! చాట్ తినడానికో, సినిమా చూడడానికో వెళ్లిన వాళ్లు ఏ బాంబు పేలుళ్లకు బలవుతారో తెలీదు. ఇంకా బస్సు, రైల్ ప్రయాణాలంటే చెప్పక్కర్లేదు. ఇలా ప్రతిక్షణం టెన్షన్ తో నేను బతకలేను. కెనడా సేఫ్ కంట్రి. టెర్రరిజం సమస్య కూడా లేదు. నా ఆలోచనలు సిల్లీగా అనిపించొచ్చు నీకు. కానీ నేను

'నిజం చెప్పాలంటే స్నేహ, అక్కడికి ఒకసారి వెళ్లి చూస్తే మరి వెనక్కి రావాలనిపించదు. అక్కడి ప్రజల్లో ఉండే డిసిప్లిన, సివిక్సెన్స్ ఇక్కడ ఏవి, చెప్పు! అక్కడ ట్రాఫిక్ జాం అనేదే ఉండదు. అక్కడ రోడ్డు మన ఇంట్లో మార్బుల్స్ లాగా నీట్ గా ఉంటాయి. నేను గడచినదాది ఒక నెల ఉన్నాను అక్కడ. ఆ నీట్ నెస్ నాకైతే విపరీతంగా నచ్చేసింది. మన ఇండియాలో ఏముంది చెప్పు. ఎక్కడ చూసినా ఒకటే రోడ్, రద్దీ. గాలిలో, నీళ్లలో పొల్యూషన్. ఎక్కడ చూసినా చెత్త, చెదారం.' మిక్సర్ తినేసి కాగితం రోడ్డు మీదకి విసిరేస్తూ కారెక్కింది.

ముందే చెప్పినట్లు ప్రాక్టికల్ గానే ఆలోచిస్తాను' మాటల్లోనే ఇల్లు వచ్చేసింది.

'లోపలికి రా! అత్తయ్యని పరిచయం చేస్తాను' దిగుతూ ఆహ్వానించాను.

'ఇప్పుడు కాదు స్నేహ, ఒక ఫంక్షన్ ఉంది. మాటల్లో పడి ఇప్పటికే లేట్ అయ్యాను. మమ్మీ వెయిట్ చేస్తుంటుంది. ఇల్లు చూసా కదా. వీలైనప్పుడు మళ్లీ వస్తా. బై' వెళ్లిపోయింది.

* * *

ఫోన్ రింగ్ తో ఈ లోకంలోకి వచ్చాను. నెంబర్ చూసి నాలో ఆనందం పొంగుకొచ్చింది. 'శరత్' ఆనందంగా అరిచాను.

'ఏమోయ్.. హాయిగా పౌర్ణమి చంద్రుడ్ని చూస్తూ, ఎంజాయ్ చేస్తూ, నన్ను మర్చిపోయావ్ కదూ, అందుకే.. త్వరగా ఫోన్ లిఫ్ట్ చెయ్యడం లేదు..'

'నువ్వు లేకుండా ఎంజాయ్ మెంట్ ఏమిటి శరత్. తలుపులు వేసుకుని రూమ్ లో కూర్చున్నా.'

'నీ వాయిస్ ఏంటి అంత డల్ గా ఉంది? హెల్త్ బాలేదా' కంగారుగా అడిగాడు శరత్.

'బానే ఉంది. గడచిన ఏడాది ఈరోజు మనిద్దరం

కలిసి ఎంత సంతోషంగా గడిపామో! మరిప్పుడు నువ్వక్కడ నానా అవస్థలు పడుతుంటే నేనెలా ఎంజాయ్ చెయ్యగలను'.

'నువ్వోసారి రూమ్ లోంచి బయటకి రా. చెప్తాను'.

'ఎందుకు' అంటూనే బయటకి వచ్చాను.

'ఇప్పుడు తలెత్తి చూడు. నువ్వు, నేను ఇద్దరం ఒకే చంద్రుడ్ని చూస్తున్నాం. ఒకే ఆకాశం క్రింద ఉన్నాం, ఒకే గాలి పీలుస్తున్నాం. అన్నిటికీ మించి ఒకే గడ్డమీద ఉన్నాం. ఇంకా మనం వేరు వేరుగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తోందా?' నా దగ్గర సమాధానం లేదు.

'ఈ మంచుకొండల మీద వెన్నెల పడి ఎంత అందంగా ఉందో తెలుసా స్నేహ! ఇండాకటి నుంచి కళ్లు విప్పార్చుకుని చూస్తున్నా కానీ స్నేహ ఇక్కడలేదే అని నేను కళ్లు మూసుకుని బంకర్ లోకి వెళ్లి పడుకోలేదు. ఇప్పుడలా చెయ్యాలంటావా!' శరత్ మాటలకి ఫక్కున నవ్వాను.

'వేరీగుడ్, అలా నవ్వుతూ ఉండు. నువ్వలా నవ్వుతూ ఉంటే నేను ఇక్కడ ఉత్సాహంతో ఉంటాను. అక్కడ మన పాప కూడా హ్యాపీగా ఉంటుంది.'

'పాపా!? నువ్వు బాబు కావాలంటావేమో అనుకున్నా, తరువాతి తరం సోల్టర్ కోసమని' నవ్వుతూ అన్నాను.

'ఇప్పుడిప్పుడే ఆర్మీలో కొన్ని విభాగాలలో అమ్మాయిలకి రిక్రూట్ మెంట్ మొదలయింది. మన పాప పెద్దయ్యేసరికి వూర్తిస్థాయిలో ఉంటాయి. నువ్వు ఇదివరకు ఎప్పుడూ ఫీల్ అయ్యేదానివి కదా, అమ్మాయిలని ఎందుకు చేర్చుకోరు అని. నీ కోరిక మన అమ్మాయి తీరుస్తుందిలే. ఓకే, మరి ఉంటానూరా. హెల్త్ జాగ్రత్త శరత్ ఫోన్ పెట్టేసాడు.

చెళ్లిన ఎవరో కొట్టినట్లయింది. నిజమే సైన్యంలో చేరే అవకాశం నాకు లేదని అంత బాధపడిన నేను, ఈరోజు ఉన్నట్టుండి ఇంత బలహీనమైపోయానేంటి!

'స్నేహ, అలా మంచులో నిలబడ్డావేం, పాలు తాగాలి, లోపలికిరా!' అత్తయ్య పిలుపుకి లోపలికి వచ్చి పాలు తాగేసాను.

'ఇంక పడుకో, బైం పడకొండు అవుతోంది. నిద్రచాలకపోతే హెల్త్ పాడవుతుంది ఈ బైంలో'.

'పడుకుంటాను కానీ, అత్తయ్యా, మిమ్మల్ని ఒక విషయం అడగనా!'

'ఏంటమ్మా?'

'మామయ్య కూడా సోల్టర్ కదా. మళ్లీ శరత్ కూడా అందులోకి వెడతానంటే ఎందుకు ఒప్పు కున్నారు?. పైగా తను మీ ఓన్లీ చైల్డ్'

అత్తయ్య నా పక్కన కూర్చున్నారు. నా చెయ్యి తన చేతిలోకి తీసుకుని 'ఇప్పుడు చెప్పు స్నేహ, నువ్వు వచ్చినప్పటి నుండి చూస్తున్నాను. చాలా కలతగా ఉన్నావ్. అడిగితే ఏం లేదన్నావ్. కానీ నీ ప్రశ్నతోనే నువ్వేదో మథనపడుతున్నావని తెలుస్తోంది. మీ పెళ్లికి

మీకు 'కోకో' ఫ్రెండ్ గా క్లౌడ్ 'ప్లాప్లా' డోసం
చేయిస్తానని అప్పటికే డాక్టర్ గారికి హామీచెప్పాను!
రెండు కోకోలూ క్లౌడ్ రుచిచెప్పా?



ముందే శరత్ ఆర్మీలో చేరాడు. నువ్వెంతో సపోర్ట్ కూడా చేసావ్. మరి ఇవాళ ఈ ప్రవృత్తి వచ్చిందంటే ఏదో జరిగి ఉంటుంది. నేను శరత్తో కాదు, నీకూ అమ్మనే. నీ మనసులో ఏమున్నా నిస్సంకోచంగా చెప్పు.'

ఇంక ఆగలేకపోయాను. హరికత్తో సంభాషణ అంతా వివరంగా చెప్పాను. 'అయినా తను అన్నదనే కాదత్తయ్యా. నాకు కూడా చాలాసార్లు అనిపిస్తుంది. ఆదర్శాల వేడిలో తను ప్రమాదపు దారి ఎంచుకుంటే ఆపకుండా పారపాటు చేసానా అని. అప్పుడే గట్టిగా ఆపి ఉంటే తను వరుణ్ లాగే సేఫ్గా ఏదో జాబ్ చేసుకునేవాడేమో. ఇప్పుడు చూడండి! ప్రతిక్షణం టెన్షన్. ఇక్కడ మనందరం హాయిగా నవ్వుకునే వేళ తనే శత్రువులతో యుద్ధంలో ఉన్నాడో, ఏ గాయాల పాలవుతున్నాడో, అసలు బ్రతికి ఉన్నాడో, లేదో.' దుఃఖంతో గొంతు రావట్లేదు.

'స్నేహ ... తప్పు. ఏమిటా ఆలోచనలు!'

'సారీ అత్తయ్యా! కానీ మీరు ఒక మేజర్ భార్య, మరొకరికి తల్లి. అందుకే నా వేదన మీకు అర్థం అవుతుందని చెప్పున్నా. మిమ్మల్ని టెన్షన్ పెట్టాలనో, భయపెట్టాలనో కాదు' నాకు దుఃఖం ఆగట్లేదు.

అత్తయ్య నన్ను తన ఒళ్లో పడుకోబెట్టుకున్నారు. ఒక పది నిమిషాలు నేను ఏడుస్తూనే ఉండిపోయాను. అత్తయ్య ఏమి అనకుండా తల నిమిరుతూ ఉండి పోయాడు.

నెమ్మదిగా నాలో భావావేశం తగ్గింది. 'సారీ అత్తయ్యా, కంగారు పెట్టేసాను' కళ్లు తుడుచుకుంటూ ఒళ్లో నుంచి లేచాను.

'పిచ్చిపిల్లా! ఇంత దుఃఖం కదుపులో దాచుకుని తిరుగుతున్నావా? చూడు స్నేహ, ఒక విషయం ఎప్పుడూ గుర్తుపెట్టుకో! ఒక సైనికుడికి ఉండే ధైర్యం, మనో నిబ్బరం కంటే సైనికుడి భార్యకి రెట్టింపు ఉండాలి. ఎందుకంటే సైనికుడు కనిపించే శత్రువులతో పోరాడతాడు. కానీ సైనికుడి భార్య కనపడని శత్రువులతో అనుక్షణం పోరాడాల్సి వస్తుంది. అవేమిటో తెలుసా, పిరికితనం, ఓంటరితనం, భయం. ఈ శత్రువులని జయించే మనోనిబ్బరం నీకుంటేనే అక్కడ నీ భర్త కూడా ఏ పోరాటంలో అయినా విజయం సాధిస్తాడు. ఏ సైనికుని విజయానికి అయినా కావలిసింది కుటుంబ సభ్యుల ప్రోత్సాహం, భార్య చిరునవ్వు. శరత్ చిన్నప్పటి నుండి వాళ్ల నాన్నగారి లాగే తానూ ఉండాలని కోరుకున్నాడు. అందులో కష్టనష్టాలు తెలిసినా మేం అభ్యంతరం చెప్పలేదు. ఎందుకంటే ఒక మనిషి ఆశయం ముందరయినపుడు మనందరం సంతోషంగా సహకరించాలి. మనందరం, ముఖ్యంగా నువ్వుచే సహకారమే వాడికి కొండంత బలం. నువ్వే ఇలా క్రూంగిపోయావంటే వాడి ఆత్మ విశ్వాసం దెబ్బతిందా? నువ్వే ఆలోచించు. ఇక ప్రమాదం అంటావా! అది లేనిదిక్కడ? మనం రేపొద్దున దాకా

ఇంక ఆగలేకపోయాను. హరికత్తో సంభాషణ అంతా వివరంగా చెప్పాను. 'అయినా తను అన్నదనే కాదత్తయ్యా. నాకు కూడా చాలాసార్లు అనిపిస్తుంది. ఆదర్శాల వేడిలో తను ప్రమాదపు దారి ఎంచుకుంటే ఆపకుండా పారపాటు చేసానా అని. అప్పుడే గట్టిగా ఆపి ఉంటే తను వరుణ్ లాగే సేఫ్గా ఏదో జాబ్ చేసుకునే వాడేమో. ఇప్పుడు చూడండి! ప్రతిక్షణం టెన్షన్. ఇక్కడ మనందరం హాయిగా నవ్వుకునే వేళ తనే శత్రువులతో యుద్ధంలో ఉన్నాడో, ఏ గాయాల పాలవుతున్నాడో, అసలు బ్రతికి ఉన్నాడో, లేదో.' దుఃఖంతో గొంతు రావట్లేదు.

ఉంటామని గ్యారంటీ ఉందా? ఏ భూకంపమో వచ్చి ఈ ఇల్లు కూలిపోవచ్చు. సునామి వచ్చి మనం కొట్టుకుపోవచ్చు. ఏ కారణం లేకుండానే అసలు గుండె కొట్టుకోవడం ఆగిపోవచ్చు. ఏ దేశంలో అయినా ఎవరూ గ్యారంటీ ఇవ్వలేనిది ప్రాణం. అలాగని ప్రతిక్షణం భయపడుతూ బతకం కదా! బతికినన్నాళ్లు మనం సంతోషంగా ఉంటూ, పది మందికి ఉపయోగపడుతూ అర్థవంతంగా బతకాలి.' అత్తయ్య మాటలకి కొంచెం కొంచెం టెన్షన్ తగ్గుతూ వచ్చింది.

'చాలా రాత్రి అవుతోంది. ఈరోజుకి నేను నీ దగ్గర పడుకుంటాను. ఉండు తలుపులు అన్నీ వేసేసి వస్తా'. అత్తయ్య లేచారు.

'పద్మత్తయ్య, నేను ఇప్పుడు బానే ఉన్నాను. మీరు పడుకోండి.'

'సరే అయితే.' లైట్ ఆపేసి అత్తయ్య వెళ్లిపోయారు. శరీరం, మనసు రెండూ అలిసిపోవడంతో నిద్రలోకి జారుకున్నాను.

* * *

పొద్దున్న వెలుకువ వచ్చేసరికి ఎనిమిది

అయిపోయింది. బ్రష్ చేసుకుని హాల్లోకి వచ్చేసరికి అత్తయ్య కాఫీ తెచ్చారు.

'నన్ను నిద్ర లేపలేకపోయారా అత్తయ్యా, చాలా లేట్ అయింది.'

'ఇప్పుడేమంత మునిగిపోయే పనులున్నాయని, పొద్దున్నే లేపడానికి. ఈ రోజైలాగు అదివారమే కదా, కాఫీ తాగు!' అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్లారు.

'కెనడాలో ప్రవాసాంగ్రుడు వరుణ్ గారి హత్య'. కాఫీ తాగుతూ పేపర్లో హెడ్లైన్స్ చూసి నా చేతిలో కాఫీ జారిపోయింది. ఆ శబ్దానికి అత్తయ్య, మామయ్య పరిగెత్తుకొచ్చారు.

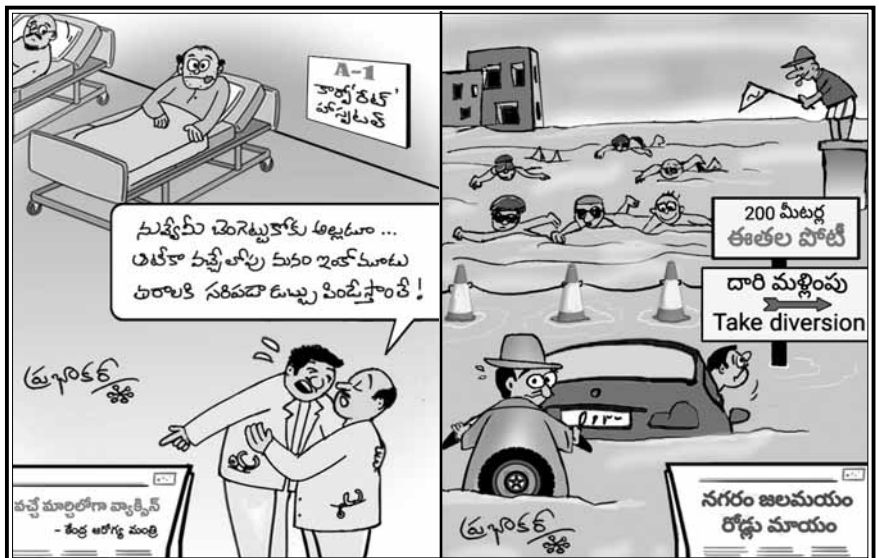
'స్నేహ, ఏమైంది?'. అత్తయ్య కుదుపుకి షాక్ నుంచి తేరుకున్నాను. 'అత్తయ్యా, హరిక భర్త ఇతనే!' ఇన్ బాక్స్లో వరుణ్ ఫోటో చూస్తుంటే కన్నీళ్లుగట్టేదు. 'జానకి, ముందు మంచి నీళ్లు తీసుకురా!.' మామయ్య అన్నారు.

'స్నేహ, ముందు నువ్వు స్థిమితపడు. కూర్చోని నీళ్లు తాగు ముందు.'

'లేదత్తయ్య, హరిక దగ్గరకి వెళ్తానా ఒకసారి!'. 'వెళ్తువు గాని! ముందు రిలాక్స్ అవ్వు. నువ్వే ఇలా ఉంటే తనకేం చెప్పగలవు? మొహం చన్నీళ్లతో కడుక్కుని కానీని పాలు తాగు. నేను నీకు తోడు వస్తాను. సరేనా!' కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ తలూపాను.

హరిక ఇంటిదగ్గర పరిస్థితి దారుణంగా ఉంది. వరుణ్ తల్లికి హార్ట్ ఎటాక్ వచ్చిందిట. బస్యాయాలో ఉంది ఆవిడ. వరుణ్ తండ్రిని ఓదార్చడం ఎవరి వల్లా కావట్లేదు. హరిక పేరెంట్స్ పరిస్థితి కూడా ఏమి బాగాలేదు. హరిక డిప్రెషన్లోకి వెళ్లిపోయింది. మాట, పలుకు లేకుండా స్తబ్ధంగా ఉండిపోయింది. 'అర్ధరాత్రి తెలిసింది ఈ విషయం. అప్పటి నుంచి ఇదిలాగే ఉంది.' వాళ్ల పిన్ని ఎవరికో చెప్తోంది.

'అసలెలా జరిగింది?' వాళ్లే అడిగారు.



రోడ్డు మీద నడుస్తుంటే ఎవరో ఉన్నాది అందరిని పట్టల్ని కాల్చినట్టు కాల్చేశాడు. వాడిని వాడు కూడా కాల్చుకుని అక్కడే చచ్చాట్ట దరిద్రుడు. పాపం వరుణ్ మార్నింగ్ వాక్కి వెళ్లి బలయిపోయాడు. జరిగి కూడా రెండు రోజలయి పోయింది. వరుణ్ ఐడికార్డు పట్టుకెళ్లక పోయేసరికి పోలీసులు ఎంక్వయిరీ చేసి మనకి తెలియచేయడానికి రెండురోజులు పట్టింది.' వాళ్ల పిన్ని చెప్తోంది.

అంటే నిన్న సాయంత్రం తను నాకు వరుణ్ గురించి చెప్పేటప్పటికే తను ఈ ప్రపంచంలో లేడా! ఆ ఆలోచన నాకే ఇంత కష్టంగా ఉంది. పాపం హరిక ఎలా తట్టుకోగలడు?

'స్నేహ, వెళదాం పద. మళ్లీ వద్దువు గాని. హరిక కాస్త తేరుకున్నాక' అత్తయ్య నన్ను బయలుదేరదీసారు.

*** * ***

రెండు నెలలు గడిచిపోయాయి. వరుణ్ కార్యకమాలన్నీ జరిగిపోయాయి. హరిక కూడా ఇప్పుడిప్పుడే షాక్లో నుంచి బయటకి వస్తోంది. వీలైనప్పుడల్లా తనని కలుస్తున్నాను. తనని మామూలు స్థితికి తేవడానికి నాకు చేతనయిన ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. రేపు తను మళ్లీ జాబ్లో చేరడానికి బెంగళూరు వెడుతోంది. ఒకసారి రమ్మని కాల్ చేసింది. వెళ్లేసరికి ప్యాకింగ్ చేసుకుంటోంది. ఈ రెండు నెలల్లో ఎంతో చిక్కిపోయింది. నేను మొదట చూసిన హరికకి, ఇప్పటికి పోలికలేదు. ఇద్దరం టెర్రస్ మీద కూర్చున్నాం.

'ప్యాకింగ్ అయిపోయినట్టేనా!' అడిగాను. తలాపింది.

'ఏదో మాట్లాడాలన్నావ్.' మళ్లీ నేనే అడిగాను.

'ఎలా చెప్పాలో తెలివ్లేదు'.

'ఫర్వాలేదు. నువ్వెలా చెప్పిన నేను అర్థం

చేసుకుంటాను.'

'ఒకరకంగా చెప్పాలంటే నేను ఎక్కడో ఒకచోట కన్సెషన్ ఇచ్చుకోవాలి. అందుకే నిన్ను పిలిచాను అనుకో.' నాకర్థం కాలేదు తనేమంటుందో!

'ఆ రోజు బీచ్లో మనం కలిసినప్పుడు పైకి చెప్పలేదు కానీ, నీ మీద చాలా జాలిపడ్డాను. ఏమాత్రం భద్రతలేని జీవితాలు మీవి, నీతో పోలిస్తే నేనెంతో అదృష్టవంతురాలిని అని పొంగిపోయాను. కానీ అప్పటికే వరుణ్.. దుఃఖంతో మాటలగి పోయాయి.

'ఫ్లీజ్ హరిక, కంట్రోల్ యువర్ సెల్ఫ్! ఎవరి చేతుల్లోనూ ఏమీలేదు. ఎవరి ఆయుష్షు ఎంత ఉందో అంతే.'

'అదే నేనూ తెలుసుకున్నాను. మా ఇద్దరికి ఎంత అందమైన ఫ్యూచర్ ఉందోనని భ్రమపడ్డాను. కనీసం వరుణ్ తనకి ఇష్టమైన నేవీలో చేరనిచ్చినా విధి నిర్వహణలో సంతోషంగా చనిపోయేవాడేమో! కేవలం నా వల్ల అందరూ ఉండి కూడా అనాథలాగా అక్కడ కన్నుమూసాడు.' తను కంట్రోల్ చేసుకోలేక పోయింది.

'ఇప్పుడు కూడా నీ ఆలోచన తప్పే హరిక. నీ వల్ల ఏమీ జరగలేదు. అలా జరగాలని ఉంది జరిగింది, అంతే.'

'నువ్వేమన్నా చెప్పు స్నేహ. నిజాయితీగా నా మనసులో మాట చెప్పాలనిపించింది. చెప్పాను. ఇప్పుడు నాకు కాస్త తేలికగా ఉంది' కళ్లు తుడుచు కుంటూ అంది హరిక.

*** * ***

హరిక వెళ్లి నాలుగు నెలలు అయిపోయింది. రెగ్యులర్గా ఫోన్లో మాట్లాడుతుంటుంది. జరిగిన విషయంలో నుంచి కాస్త కాస్త బయటపడుతోంది. నాకు తొమ్మిదో నెల వచ్చేసింది. శరత్కి ఎన్ఎస్జి కమెండోగా పోస్టింగ్ పూర్తి అయిపోవచ్చింది. ఢిల్లీలో

పోస్టింగ్ ఇచ్చి క్వార్టర్ల కూడా అలాటే చేసారని పొద్దున్నే కాల్ చేసాడు. లీవ్ శాంక్షన్ అయింది అని, రెండురోజుల్లో ఇంటికి వస్తున్నానని చెప్పాడు. విన్న క్షణం నుంచి ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతున్నాను. డెలివరీ అయ్యాక మేము ముగ్గురం కలిసి మొదలు పెట్టే కొత్త జీవితం గురించిన ఊహలతో రాత్రి నిద్రే పట్టలేదు.

మార్నింగ్ భారంగా నిద్ర లేచాను. జాబ్కి కూడా ఇవాళే ఆఖరి రోజు. రాజీనామా ఇచ్చేసాను. ఫేర్వెల్ పార్టీ ఇవాళ. అందుకే కాస్త భారంగా అనిపించినా బయలుదేరాను.

ఫేర్వెల్ పార్టీలో అందరూ నేను వెడుతున్నందుకు బాధపడుతూనే నా కొత్త జీవితం సంతోషంగా సాగాలని శుభాకాంక్షలు తెలియచేసారు. ఇంటికి బయలు దేరుతుండగా సడన్గా హరిక కనిపించింది.

'హరికా.. నువ్వు ఇక్కడ...!' ఆశ్చర్యంగా అడిగాను.

'అనుకోకుండా వచ్చా. నీకు కాల్ చేస్తే స్విచ్ ఆఫ్ వచ్చింది. ఇంటికి చేశాను. అంటే ఇక్కడ ఉన్నావని చెప్పారు. సరే ఇక్కడే కలుద్దామని వచ్చాను.'

'అయ్యో, నేనసలు ఈ హడావుడిలో మొబైల్ ఆఫ్ అయిందని చూసుకోలేదు. సరే నా ప్రోగ్రాం అయిపోయింది ఇంటికి వెళ్దాం వస్తావా?' అడిగాను.

'వెళ్దాం పద.. బాగా టైర్లగా ఉన్నావు. నిన్ను డ్రాప్ చేస్తాను. మరి ఇలా తొమ్మిదో నెల దాకా వర్క్ చెయ్యడం ఎందుకు స్నేహ! కొంచెం ముందే లీవ్ తీసుకోవచ్చు కదా!' అడిగింది హరిక.

'ఎలాగూ మానేస్తున్నా. అందుకే వీలైనంత వరకు వచ్చాను. ఇంక డెలివరీ అయి, ఢిల్లీ వెళ్లి అక్కడ బేబీతో సహా సెల్ అవ్వడం ఇవన్నీ అయ్యేసరికి ఎలాగూ పెద్ద గ్యాప్ వస్తుంది నా జాబ్కి. అన్నట్టు రేపు శరత్ వస్తున్నాడు హరికా!'. నా గొంతులో ఎక్కుయిట్మెంట్.

'వావ్ గుడ్. ఎన్నాళ్లయింది తను వెళ్లి?'

'ఎనిమిది నెలలు, నేను కన్స్టేబుల్ అయ్యానని తెలిసిన రోజే తను వెళ్లిపోయాడు. కనీసం ఈ హ్యాపీ న్యూస్ సెలెబ్రేట్ కూడా చేసుకోలేకపోయాం. అయితే డెలివరీ టైంకి నా దగ్గర ఉంటానని ప్రామిస్ చేసాడు'. ఉత్సాహంగా చెప్పుకుపోతున్న నేను సడన్గా ఆగిపోయి, ఏమిటి, తనెంతో బాధలో ఉంటే నేనిలా మాట్లాడుతున్నా అని స్మరించింది.

హరికకి అర్థం అయినట్లుంది. 'ఫ్లీజ్ స్నేహ, డోంట్ హెసిటేట్ టు షేర్ యువర్ హ్యాపీనెస్ టు మి.. నాకు నిజంగా చాలా హ్యాపీగా ఉంది నిన్నిలా చూస్తుంటే. అసలు మొత్తం ఎన్నాళ్లు కలిసి ఒకే దగ్గర ఉన్నాను మీరు.' అడిగింది.

'పెళ్లి అయిన ఈ ఐదేళ్లలో మేమిద్దరం కలిసి ఉన్నది ఐదునెలల ఇరవైరోజులు. కొన్నిసార్లు లీవ్ శాంక్షన్ అయినా ఏదన్న ఎమర్జెన్సీ వస్తే శరత్



ఉండిపోయేవాడు. ఇంతవరకు ఏ పెళ్లి రోజు కలిసి సెలిబ్రేట్ చేసుకోలేదు. అయితే ఒక సోల్టర్ వైఫ్ ఇలా అనుకోకూడదులే' నవ్వుతూ అన్నా.

'బహుశా మీ బేబీకి అమ్మానాన్నలతో ఉండాలని కోరికేమో. బయటకి వచ్చే లోపే సెట్ చేసిస్తోంది అంతా'. హరిక కూడా నవ్వింది.

మాటల్లోనే ఇల్లు వచ్చేసింది. ఇంకా లోపల అడుగు పెట్టకుండానే అత్తయ్య ఎదురొచ్చారు. 'ఏమయ్యావే స్నేహ.. ఫోన్ స్పీచ్ అఫ్ చేశావ్..'

'అయ్యో, చూసుకోలేదు అత్తయ్యా ఛార్జ్ అయిపోయింది ఫోన్లో. లాస్ట్ డే అని అంతా మాట్లాడుతుంటే లేట్ అయిపోయింది. అయినా ఏమైంది ఇప్పుడు.. కళతప్పి ఉన్న అత్తయ్య మొహం చూస్తే ఏదో భయం.

'ఏం లేదు. శరత్ కాలే చేసాడు. శ్రీనగర్ లో ఏదో ఎమర్జెన్సీ వచ్చిందని చెప్పాడు. పైట్ స్టార్డ్ అయ్యే ముందు కాలే చేసాడు, నువ్వు దొరకలేదు. ఇంకో పది నిమిషాల్లో మళ్ళీ చేస్తాడేమో!' చాలా మామూలుగా చెప్పాలని అత్తయ్య చేస్తున్న ప్రయత్నం తెలిసిపోతోంది. రేపు శరత్ వస్తాడని అందరం ఎంతో ఆశతో ఎదురు చూస్తుంటే ఇలా జరుగుతోందేమిటి కళ్లు తిరిగినట్టు అనిపించి సోఫాలో కూలబడ్డాను.

అత్తయ్య పక్కన కూర్చుని మంచినీళ్లు తాగించారు. 'స్నేహ, నువ్విప్పుడు బేలగా మారకూడదు. నీ గొంతులో శరత్ కి నువ్వు భయపడుతున్నట్లు స్పూరిస్తే తన మనోబలం చెదరొచ్చు. నేను ఇంతకు ముందే చెప్పాను కదా. యుద్ధానికి వెళ్లే సైనికుడి కన్నా అతని కుటుంబానికి ధైర్యం ఎక్కువ ఉండాలి. మన వల్ల అతనెప్పుడూ స్ట్రాంగ్ అవ్వాలి కానీ వీక్ కాకూడదు' అత్తయ్య మాటలకి తలూపాను.

ఇంతలో ఫోన్ మోగింది. శరత్ కాలే. అత్తయ్య చెప్పినట్టు నిజంగా ధైర్యంగా ఉండగలనా, నాలో ఏదో భయం. వణుకుతున్న చేతులతో ఫోన్ అందుకున్నాను.

'హలో స్పీట్ హార్ట్' శరత్ గొంతు వింటుంటేనే ఆపుదామన్నా ఆగకుండా నీళ్లు తిరిగాయి కళ్ళలో.

'హలో స్నేహ, ఆర్ యూ ఆలైట్' శరత్ అడుగుతున్నాడు. నన్ను నేను సంభాళించుకున్నాను.

'ఐ యామ్ ఫైనల్ శరత్, మరి సోల్టర్ అండ్ బెటాలియన్ రెడీనా ముందుకి దూకడానికి' నా గొంతులో వణుకు రానివ్వకుండా నా శాయశక్తులా ప్రయత్నించాను.

రెడీ స్నేహ.. నా లైఫ్ లో కల్లా బిగ్గెస్ట్ టాస్క్ ఇది. ఇప్పుడు మేము ఎదుర్కొనే ఈ టెర్రరిస్టు గ్రూప్ మన ఇండియన్ ఆర్మీని సోఫల్ మీడియాలో పబ్లిక్ గా ఛాలెంజ్ చేసింది, తనని పట్టుకోమని. మనమేమిటో చూపించే అవకాశం ఇంత త్వరగా వస్తుందనుకోలేదు. వాళ్ల ఆచూకీ మొత్తానికి తెలిసింది. ఇంకో

ఐదు నిమిషాల్లో అక్కడుంటాం.' వింటుంటేనే అర్థం అవుతోంది నాకు వాళ్లు వెళ్లేది ఎంత ప్రమాదంలోకో.

'స్నేహ, వింటున్నావా!'

'ఆ, చెప్పు శరత్.'

'స్నేహ నాకు తెలుసు నువ్వెంత ఎదురుచూస్తున్నావో నా కోసం. కానీ ఈ దేశానికి నేనిచ్చిన మాట నిలబెట్టుకునే అవకాశం వచ్చింది. అందుకు ఐ యామ్ వెరీ హ్యాపీ, ఈ పరిస్థితిలో ఒకవేళ నీకిచ్చిన మాట నిలబెట్టుకోలేకపోతే నువ్వు మన బేబీ నన్ను క్షమిస్తారు కదూ!' మొదటిసారిగా శరత్ గొంతులో గిట్టి ఫీలింగ్.. నో, నేనతని బలం కావాలి కానీ, బలహీనత కాదు.

'శరత్ ఎప్పుడూ అలా అనుకోకు. నిన్ను చూసి నేనెంత గర్వపడుతున్నానో తెలుసా. రేపు మన బేబీ అయినా అంతే. తన తండ్రి తనకి మాత్రమే కాదు ఈ దేశానికి సంరక్షకుడు అని గర్వంగా ఫీల్ అవుతుంది. నువ్వే చెప్పావుగా నేనెప్పుడూ నీతోనే

అత్తయ్య పక్కన కూర్చుని మంచినీళ్లు తాగించారు. 'స్నేహ, నువ్విప్పుడు బేలగా మారకూడదు. నీ గొంతులో శరత్ కి నువ్వు భయపడుతున్నట్లు స్పూరిస్తే తన మనోబలం చెదరొచ్చు. నేను ఇంతకు ముందే చెప్పాను కదా. యుద్ధానికి వెళ్లే సైనికుడి కన్నా అతని కుటుంబానికి ధైర్యం ఎక్కువ ఉండాలి. మన వల్ల అతనెప్పుడూ స్ట్రాంగ్ అవ్వాలి కానీ వీక్ కాకూడదు' అత్తయ్య మాటలకి తలూపాను.

ఉన్నానని. ఈ యుద్ధంలో కూడా నీతోనే ఉన్నాం మేము. గెలుపు మనదే, క్షేమంగా వెళ్లి విజయంతో తిరిగిరా.'

'థాంక్స్ రా, ఇప్పుడు నా కాన్సిడెన్స్ రెట్టింపయింది. మరి ఉంటాను. బై' శరత్ ఆపేసాడు. అంతవరకూ లోపల ఎక్కడో దాక్కున్నా కన్నీటి చుక్క బయటకి జారింది. హరిక భుజం మీద చెయ్యివేసి దగ్గరకి తీసుకుంది.

'యు ఆర్ కరెక్ట్ స్నేహ, ఎంత నార్మల్ గా మాట్లాడావో, నీలోని బాధ అన్నలు తెలిసీయకుండా! నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది, ఎలా మాట్లాడగలిగావా అని.'

'తప్పుదు హరికా! ఇదివరకు అత్తయ్య ఒకసారి చెప్పారు సైనికుడికి ఉండే ధైర్యానికి రెట్టింపు ధైర్యం అతని భార్యకి ఉండాలి అని. ఆవిడే నాకు ఆదర్శం. ఆవిడని చూడు. ఆవిడ తండ్రి యుద్ధంలో మరణించారు. ఆమె భర్త ఆర్మీలోనే కాలు కోల్పోయారు. అయినా ధైర్యంగా ఒక్కానొక్క కొడుకుని సైన్యంలోకి పంపారు. అందరం నేను, నా కుటుంబం అనుకుంటే ఈ దేశం ఏమవుతుంది. తప్పుదు.' ఉద్వేగంగా అన్నాను.

తలూపింది హరిక.

'నువ్వెళ్లు హరిక.. నేను బానే ఉన్నాను. రేపు

మార్నింగ్ వెళ్లాలనన్నావు కదా!'

'లేదు స్నేహ.. నేను వెళ్లేను. నా జర్నీ పోస్టుపోస్ట్ చేసుకుంటాలే' ఎంత చెప్పినా హరిక వినలేదు. ఉండిపోయింది.

క్షణం ఒక యుగం లాగా గడుస్తోంది. పైకి అందరం మామూలుగా ఉందామని ప్రయత్నిస్తున్నా ఫలించడంలేదు. ఎవ్వరం భోజనాలు చెయ్యలేదు. హరిక బలవంతంగా పాలు తాగించింది నాచేత. భగవంతుడిని ప్రార్థించడం తప్ప నేనేం చేయలేకపోతున్నాను. ఎవరితో మాట్లాడాలనిలేదు.

'ఈ ఆపరేషన్ సక్సెస్ అవుతుంది. నా శరత్ క్షేమంగా వస్తాడు. బెటాలియన్ అంతా క్షేమంగానే ఉంటారు.' నాకు నేను మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పుకుంటూనే ఉన్నాను. నాలో ఉన్న భయాన్ని అధిగమించడానికి ప్రయత్నిస్తూనే ఉన్నాను. ఈ సంఘర్షణలోనే భారంగా తెల్లవారింది.

నా ఫోన్ మోగింది. శరత్ నెంబర్.



'శరత్, నువ్వేనా' గట్టిగా అరిచేసాను.

'స్నేహ.. ఎస్ నేనే.. వి ఆర్ ఒన్.. మనం గెలిచాం. ఆపరేషన్ సక్సెస్' శరత్ హ్యాపీగా అరుస్తున్నాడు.

'నువ్వెలా ఉన్నావ్.. మిగిలిన వాళ్లంతా!'

'ఐ యామ్ ఫైనల్. ఇద్దరు సోల్టర్స్ కి బాగా గాయాలయ్యాయి. బట్ అవుట్ అఫ్ డేంజర్.' ఒక్కసారిగా రాత్రి నుంచి ఉన్న టెన్షన్ అంతా పోయి రిలీఫ్ గా ఊపిరి తీసుకున్నాను.

'ఓకే స్నేహ.. రేపు మార్నింగ్ కి వచ్చేస్తా. అందరికి చెప్పు మరి. బై.' కాలే కట్ చేసాడు శరత్.

ఎదురుగా ఉన్న అత్తయ్యకి నా మాటలతోనే అర్థం అయిపోయింది. సంతోషంగా నవ్వుతూ వెళ్లారు మామయ్యకి చెప్పడానికి.

అప్పుడే బాత్రూంలో నుంచి హరిక బయటకి వచ్చింది. 'హరిక, శరత్ కాలే.. అంతా క్షేమం, మనం గెలిచాం!' సంతోషంగా కౌగిలించుకున్నా.

'ఎందుకు గెలవం స్నేహ.. శరత్ లాంటి వీర సైనికులు మన సరిహద్దుల్లో, వాళ్లని వెన్నుండి ప్రోత్సహించే మీలాంటి కుటుంబాలు దేశం లోపల ఉన్నంత వరకూ మనం గెలుస్తాం. గెలుస్తూనే ఉంటాం జైహింద్' ఉద్వేగంగా అంది హరిక.

జైహింద్.



శక్తి స్వరూపి



యాదేవీ సర్వభూతేశు శక్తి రూపేణ సంస్థితా

నమస్తస్యై నమస్తస్యై నమస్తస్యై నమో నమః

అధికమాసం అశ్వయుజం ఈ సంవత్సరానికి ప్రత్యేకం. ప్రతి 19 సంవత్సరాలకొకసారి వస్తుంది. అధికమాసంలో చేసే పూజలు, దానాలతో అధిక ఫలం ప్రాప్తిస్తుందని పెద్దలు చెబుతారు. నవరాత్రులలో ఉపాసన పద్ధతిని అనుసరించి, ప్రాంతాలను బట్టి అమ్మవారిని ఇలా అలంకరిస్తారు.

పాద్యమి - శైలపుత్రి/ విధియ - బ్రహ్మచారిణి/ తదియ - చంద్రఘంట/ చవితి - కుష్మాండదుర్గ/ పంచమి - స్కందమాత/షష్ఠి - కాత్యాయని/ సప్తమి - కాళరాత్రి దుర్గ/అష్టమి - మహాగౌరి/ నవమి - సిద్ధి ధాత్రి

మొదటిరోజు ఒక ముత్తైదువని, రెండవరోజు ముగ్గురు, మూడవరోజు ఐదుగురు ఇలా పెంచుతూ, లేదా రోజు ఒక్కరినే, మరొక పద్ధతి రోజుకు 9 మంది చొప్పున పూజిస్తారు. ఈ విధంగానే 'బాలపూజ' కూడా చేస్తారు. అఖండ దీపారాధన మంటపారాధనలతో ముక్కోటి దేవతలను ఆవాహన చేస్తారు.

యాదేవీ సర్వ భూతేశు మాతృరూపేణ సంస్థితా

నమస్తస్యై నమస్తస్యై నమస్తస్యై నమో నమః

ఆర్థితో అమ్మా అని పిలిస్తే నేనున్నానంటూ ఆప్యాయంగా అక్కన జేర్చుకునే ఆ తల్లికి ఏమిచ్చి రుణం తీర్చుకోగలం, త్రికరణ శుద్ధిగా మనలను మనం అర్పించుకోవడం తప్ప! ఆ జగనాత్మను సేవించే భాగ్యం నవరాత్రుల రూపంలో లభించడం మన జన్మకు లభించిన అద్భుత వరం.

రాత్రి ప్రాశస్త్యాన్ని శివుని వల్ల తెలుసుకున్నది పార్వతీదేవి. ఆ పరమశివుడే నవరాత్రులు ఆ తల్లి పేరిట పవిత్రదినాలుగా వర్ణిల్లేటట్లు వరమిచ్చాడు. అవి చైత్రమాసంలో వసంత నవరాత్రులుగా, అశ్వయుజమాసంలో శరన్నవరాత్రులుగా ప్రాచుర్యం పొందాయి. శరన్నవరాత్రులనే 'దేవి నవరాత్రులు' అని, దసరా అని అంటారు. రావణుని మీద విజయం సాధించిన రాముడు 'విజయ దశమి'ని జరుపుకున్నాడని ప్రతీతి.

యజుర్వేదానుసారంగా నవరాత్రులను మూడు భాగాలుగా విభజింపవచ్చును. మొదటి మూడురోజులకు దుర్గాదేవిని, తరువాత మూడురోజులు లక్ష్మీదేవిని, చివరి మూడురోజులు సరస్వతీ దేవిని ప్రధానంగా కొలుస్తారు. తొమ్మిది రోజులు ఆచరించలేనివారు ఐదు లేదా మూడు రోజులు ఆచరిస్తారు. అదీ వీలుకాకపోతే కనీసం ఒక్క రోజునైనా ఆచరించడం విధాయకం. సువాసిని పూజ, బాల పూజ, ప్రసాదం అమ్మవారి అలంకారాన్నిబట్టి మారుతుంటాయి.

నవరాత్రులలో దేవిని నవమూర్తులు గానూ, నవశక్తులుగానూ ఆరాధిస్తారు. అయినా ఏ రోజు ఏ స్వరూపం అనేది నిర్దిష్ట నిర్ణయంగా కనిపించదు. తిథి,

నక్షత్రాలను బట్టి అనాటి రూపవిశేషం ఉంటుంది. ఆ తల్లి రూపాలు ప్రాంతీయ ఆచారాలను బట్టి వేరువేరుగా ఉంటాయి. అంటే శృంగేరి పీఠంలో, విజయవాడ కనకదుర్గ సన్నిధిలో దసరా ఉత్సవాలు, తిరుపతి శ్రీవారి సన్నిధిలో బ్రహ్మాత్సవాలు జరుగుతుంటాయి కాబట్టి, ఆయా ప్రాంతాలవారీగా అమ్మవారి రూపాలు మారతాయి. నవశక్తులు గాయత్రీమాతలో నిక్షిప్తమై ఉన్నాయని పెద్దల భావన.

నవరాత్రులలోని ఒక్కొక్క రోజు జగన్మాతలోని ఒక్కొక్క కోణాన్ని దర్శింపచేస్తాయి. ఆయా తిథులలో అమ్మవారి అవతార విశేషం, సమర్పించాల్సిన నైవేద్యం, జపించాల్సిన మంత్రం, గాయత్రి ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

పాద్యమి - బాలా త్రిపురసుందరి - పాల పాయసం

దిసకర కిరణైః జ్యోతి రూపే శివాభ్యే

హేమ వర్ణే హిమ కర కిరణా భాసమానేస్తుమాదే

సకల జయకరీ, శక్తి బాలే నమస్తే॥

అని మొదటి రోజున బాల స్వరూపంగా పూజించాలి

బాల గాయత్రి : ఓం త్రిపురేశ్వర విద్యుహే కామేశ్వర్యై చ ధీమహి తన్నో బాలా ప్రచోదయాత్॥

ఈ బాల గాయత్రి సహస్ర గాయత్రిగా జపిస్తే మంచి ఫలితం లభిస్తుంది.

విధియ - అన్నపూర్ణేశ్వరి - పాయసాన్నం

అన్నపూర్ణే సదాపూర్ణే శంకర ప్రాణవల్లభే

జ్ఞానవైరాగ్య సిద్ధుర్థం భిక్షాం దేహి చ పార్వతి॥

మాతాచ పార్వతీదేవి పితా దేవో మహేశ్వరః

అన్నపూర్ణ గాయత్రి : అన్నపూర్ణాయై విద్యుహే జగన్మాత్రే చ ధీమహి తన్నో దేవి ప్రచోదయాత్॥

తదియ - శ్రీమహాలక్ష్మి - గుడాన్నం

మాతర్మమామి కమలే కమలాయతాక్షి

శ్రీవిష్ణు హృత్మలవాసిని విశ్వమాతః

క్షీరదణే కమల కోమల గర్భగౌరి

లక్ష్మీప్రసీద సతతం సమతాం శరణ్యే॥

లక్ష్మీగాయత్రి : ఓం మహాలక్ష్మ్యై చ విద్యుహే సర్వసిద్ధ్యై చ ధీమహి తన్నో దేవి ప్రచోదయాత్॥

ఓం అమృతవాసిన్యై చ విద్యుహే వద్యులోచన్యై చ ధీమహి

తన్నో లక్ష్మీః ప్రచోదయాత్॥ అని పఠించినా మంచిదే.

చవితి - గాయత్రి దేవి - కట్టు పొంగలి అన్నం

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం

భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్॥

అని పఠించినట్లయితే తల్లి కరుణిస్తుంది.

పంచమి - శ్రీలలితాదేవి - పులిహోరన్నం

అన్నపూర్ణత చరిత్రా వాంచితార్థ ప్రదాయినీ

అబాలగోపవిదితా సర్వాసుల్లంఘ్య శాసనా॥

శ్రీ లలితగాయత్రి : లలితాయై చ విద్యుహే కామేశ్వర్యై చ ధీమహి ఔతన్నో దేవి ప్రచోదయాత్॥

షష్ఠి - శ్రీదుర్గాదేవి - చిల్లు లేకుండా అల్లపు గారెలు

ప్రథమా శైల పుత్రీ చ ద్వితీయ బ్రహ్మచారిణీ

తృతీయా చంద్రఘాటేతి కుష్మాండతేతి చతుర్థికి

ణి ఆవాహన

పంచమాస్మంద మాతేతి షష్ఠా కాత్యేయనేతివ

సప్తమ కాల రాత్రివ అష్టమా వేతి భైరవీ

నవమా సర్వస్థితే నవదుర్గా ప్రకీర్తితా॥

దుర్గా గాయత్రి : ఓం మహా దుర్గాయై విద్మహే సర్వ శక్తయైచ ధీమహి తన్నో దుర్గా ప్రచోదయాత్

సప్తమి - మూలా నక్షత్రం - సరస్వతీదేవి - కొబ్బరి అన్నం

సరస్వతీత్వయం దృష్ట్వా వీణా పుస్తక ధారణీ

హంస వాహన సమాయుక్తా విద్యాదానకరీ మమ॥

సరస్వతీ గాయత్రి : సరస్వత్యైచ విద్మహే బ్రహ్మసత్వియైచ ధీమహి తన్నో వాణీ ప్రచోదయాత్॥

అష్టమి - మహిషాసురమర్దని - శాకాన్నం, కేసరిబాణ్

జయ జయ హే మహిషాసుర మర్దని రమ్యకపర్దిని శైలసుతే

మహిషాసురమర్దని గాయత్రి : మహిషమైవ విద్మహే జగన్మాత్రైచ ధీమహి తన్నో మాతా ప్రచోదయాత్ ॥

నవమి - శ్రీరాజరాజేశ్వరి - చిత్రాన్నం, అడ్డూలు అంబా పాలిత భక్తరాజనిశం అంబాష్టకం యః పఠేత్ దంబాలోక కటాక్షవిక్షలలితా ఐశ్వర్య మహ్యహతా అంబాపావన మంత్ర రాజ పరనాథంతీశ మోక్ష ప్రదా చిద్రూపీ పరదేవతా భగవతీ శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ॥

రాజరాజేశ్వరి గాయత్రి : రాజేశ్వర్యైచ విద్మహే శ్రీభవానీయైచ ధీమహి తన్నో దేవి ప్రచోదయాత్॥

నవరాత్రి పూజా నియమావళి

1. ప్రతిరోజూ ఉదయాన్నే తలస్నానం చేయాలి
2. నిత్యం చక్కని పిండిమంటలతో నైవేద్యం చేయాలి
3. ప్రతిరోజూ నేలమీద నిద్రపోవాలి
4. ఆఖరి మూడు రోజులు ఉపవాసం ఉండాలి
5. మిగిలిన రోజుల్లో ఒక్కపూట భుజించాలి.
6. దేవీ భాగవతం పారాయణం చేయాలి.
7. శ్రీదేవి సప్తశతీ నిత్యపారాయణం చేయాలి.
8. దుర్గా ద్వాత్రిశంన్నామ స్తోత్రం 108 సార్లు పారాయణం చేయాలి.
9. శ్రీ లలితా సహస్ర పారాయణం 108 సార్లు మంచిది.

సువాసినీ పూజ : ప్రతిరోజూ ఒక ముత్యముదమను అమ్మవారిగా భావనచేసి ఆమెకు సర్వ ఉపచారాలు చేయాలి. వస్త్రం, ఫలం సమర్పించాలి.

స్త్రీమూర్తిగా ఎదిగి క్రమం

దేవీ నవరాత్రుల ఆచరణలో స్త్రీత్వానికి అత్యంత ప్రాధాన్యముంది. అమ్మవారి సందేశం అవతార ఘట్టాలలో కనిపిస్తుంది. ఆడపిల్లగా పుట్టిన క్షణం నుంచి సంపూర్ణ మహిళగా స్త్రీమూర్తి ఎదిగి క్రమాన్ని చూపించింది.

మొదటిరోజు - 'బాల'గా అవతరిస్తుంది అమ్మవారు. అప్పుడే పుట్టిన ఆడపిల్ల ఆకర్షణీయంగా అందరినీ తన దరికి రప్పించుకుంటుంది.

రెండోరోజు - 'అన్నపూర్ణ'గా అన్నప్రాశనం చేయించుకుంటుంది. ఆహారం

స్వీకరించి శారీరక, మానసిక వికాసం పొందుతుంది.

మూడోరోజు - 'లక్ష్మి'గా ఎదుగుతుంది. పట్టు పరికిణీ ధరించి, చిరుమువ్వల సందడితో కళకళలాడుతూ తిరుగుతుంది.

నాలుగోరోజు - 'గాయత్రి దేవి'గా వికసిస్తుంది. పసితనాన్ని వీడి జ్ఞానాన్ని సముపార్జించుకుంటూ శక్తిని ప్రకటించే ప్రయత్నం చేస్తుంది.

అయిదోరోజు - 'శ్రీలలిత'గా అవతారమెత్తుతుంది. ఈ అవతారంలో అమ్మవారిని పరిశీలనగా చూస్తే దేవతలందరి శక్తులను పొంది శక్తి స్వరూపుణిగా కనిపిస్తుంది. అదేవిధంగా ఆడపిల్ల తన ఇంట్లోని పెద్దలను, పిన్నులను పరిశీలిస్తూ వారి మంచిచెడులను విశ్లేషిస్తూ తనను తాను తీర్చిదిద్దుకుంటుంది.

ఆరోరోజు - 'శ్రీదుర్గాదేవి' అవతారంలో అన్యాయాన్ని సహించలేని ఆవేశమూర్తిగా దర్శనమిస్తుంది. 15 నుంచి 18 సంవత్సరాల వయసులో ఆడపిల్లలో ఉండే ఆవేశం కనిపిస్తుంది.

ఏడోరోజు - మూలా నక్షత్రంలో 'సరస్వతి' రూపంలో అగుపిస్తుంది. జ్ఞాన వికాసాని అయిన ఆ తల్లి చిరునవ్వుతో సౌమ్యంగా, ప్రశాంతంగా గోచరిస్తుంది. పరిశీలన శక్తితో, విచక్షణా జ్ఞానంతో ప్రకృతిపై పరిశీలనాత్మక దృష్టిని సారీస్తుంది.

విద్యను ముగించి యుక్త వయస్సుతో నిండుగా, కన్నుల పండువగా కనిపిస్తుంది. సమాజంపై అవగాహన పెంచుకుని పరిస్థితులను ఎలా ఎదుర్కొనాలో తనకు తెలుసుకున్న పరిపూర్ణ వ్యక్తిత్వం సరస్వతి అవతారంలో అమ్మవారు ప్రదర్శిస్తారు.

ఎనిమిదోరోజు - 'మహిషాసుర మర్దని'గా విజృంభిస్తుంది. దుష్ట సంహారం చేసిన కాళికలా ఆవేశపూరితంగా కనిపిస్తుంది. పరిపూర్ణ యువతి సమాజంలోని ప్రతికూల పరిస్థితులపై సాధించే విజయానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది.

తొమ్మిదోరోజు - 'శ్రీరాజరాజేశ్వరి' రూపంలో సౌమ్యంగా ఉంటుంది. ముందురోజు ఆవేశంగా రాక్షస సంహారం గావించిన అమ్మవారు తొమ్మిదో రోజున ప్రశాంతమూర్తిగా మారుపోతుంది. చిరునవ్వుతో ఆప్యాయతను కురిపించే శ్రీరాజరాజేశ్వరిని దర్శించుకుంటే మన మనస్సు పులకరిస్తుంది.

వివాహంతో ముత్యముదువగా, సంతాన ప్రాప్తితో తల్లిగా మారిన తర్వాత చెదరని చిరునవ్వుతో, సంసారాన్ని చక్కదిద్దుకునే మహిళగా దర్శనమిస్తుంది. ఆవేశాన్ని దరిచేరనివ్వక, ఎదుటివారికి ఆనందాన్ని

పంచడానికి, సమాజాన్ని సుసంపన్నం చేయడానికి ప్రయత్నం సాగించే పరిపూర్ణతను సంతరించు కుంటుంది. స్త్రీ ఎలా నడుచుకోవాలో అమ్మవారు 'నవరాత్రుల్లో'నూ సూచనప్రాయంగా చెప్పింది.

జమ్మిపూజ - బంగారం దానం

పాండవులు అజ్ఞాతవాసానికి వెళుతూ ఆయుధాలను జమ్మిచెట్టు (శమీ వృక్షం)పై దాచిపెడతారు. అజ్ఞాతవాసం పూర్తయిన సమయానికే కొరవులు విరాటరాజ్యంపైకి దండయాత్రకు వస్తారు. ఆ రోజు విజయదశమి. అజ్ఞాత వాసాన్ని ముగించుకుని ఆయుధపూజ చేసి కొరవులపై విజయం సాధిస్తాడు అర్జునుడు. అప్పటి నుంచీ విజయదశమి రోజున జమ్మిచెట్టును పూజించడం, ఆయుధాలకు, పనిముట్లకు, వాహనాలకు పూజ చేయడం ఆనవాయితీగా వస్తోంది. కొన్ని ప్రాంతాల్లో జమ్మి ఆకును బంగారం అంటూ పెద్దలకు ఇచ్చి నమస్కరించి దీవెనలు పొందుతారు. తమకంటే చిన్నవాళ్లకు 'బంగారం' ఇచ్చి ఆప్యాయంగా కౌగిలించుకుంటారు. ఏ కార్యం తలపెట్టినా విజయం సాధిస్తామన్న ప్రగాఢ విశ్వాసంతో చాలామంది నూతన కార్యాలకు శ్రీకారం చుడతారు.



చిన్న టీబెట్‌గా గుర్తింపు పొందిన బాల్టిస్తాన్‌లో కుమారుల పాలనలో బౌద్ధం వ్యాప్తి చెందింది. 8వ శతాబ్దంలో ఇది లలితాదిత్యుని రాజ్యంలో భాగంగా ఉండేది. 15వ శతాబ్దంలో మిర్ షంశుద్దీన్ అనే ముస్లిం మిషనరీ ఈ ప్రాంతంలో ఇస్లాంను ప్రచారం చేశాడు.

1586లో అక్బర్ పంపిన సేనలు కశ్మీర్‌ను ఆక్రమించుకున్నాయి. అప్పుడే లద్దాఖ్ రాజకుమారితో జరిగిన వివాహం సందర్భంగా బాల్టిస్తాన్, లద్దాఖ్ లలో కొంత ప్రాంతం అక్బర్‌కు దక్కింది. ఆ తరువాత కొంతకాలానికి బాల్టి ప్రజలు స్వాతంత్ర్యం పొందినా షాజహాన్ కాలంలో మళ్లీ ఈ ప్రాంతం ముస్లిం రాజ్యంలో భాగమయింది. లద్దాఖ్, బాల్టిస్తాన్, కిష్మవార్లను కశ్మీర్ రాజ్యంలో భాగం చేశారు. మొఘలుల కాలంలో ఈ ప్రాంతానికి ఢిల్లీ, జమ్ముకశ్మీర్లతో గట్టి సంబంధాలు ఏర్పడ్డాయి. కానీ మొఘల్ సామ్రాజ్యం బలహీనపడినప్పుడు కశ్మీర్‌కు చెందిన ఆఫ్ఘన్ గవర్నర్ ఈ ప్రాంతాన్ని ఆక్రమించు కున్నాడు. ఆ తరువాత ఆరు దశాబ్దాలపాటు ఈ ప్రాంతం నిరంకుశ పాలనలో మగ్గింది. సిక్కు సామ్రాజ్యం విస్తరిస్తున్నప్పుడు తమను ఆఫ్ఘన్ నిరంకుశ పాలన నుంచి విముక్తం చేయవలసిందంటూ కశ్మీర్‌కు చెందిన ప్రతినిధి బీర్బల్ ధార్ మహారాజా రంజిత్ సింగ్‌ను వేడుకున్నాడు. కశ్మీర్ పై సైనిక చర్య చేయడానికి అయ్యే ఖర్చు అంతా తామే భరిస్తామని కూడా తెలియజేశాడు. సిక్కులు ఆఫ్ఘన్‌లను ఓడించారు కానీ కశ్మీర్‌ను మాత్రమే ఉంచుకుని, జమ్మును రాజా గులాబ్ సింగ్‌కు 1820లో జాగీర్‌గా ఇచ్చారు. 1836లో మహారాజా రంజిత్ సింగ్ అనుమతితో గులాబ్ సింగ్ లద్దాఖ్‌ను ఆక్రమించుకున్నాడు. అలాగే 1840లో గులాబ్ సింగ్ సైనికాధికారి అయిన జొరావర్ సింగ్ బాల్టిస్తాన్‌ను ఆక్రమించి అక్కడ మహమ్మద్ షా అనే నామమాత్రపు పాలకుడిని సింహాసనంపై కూర్చోబెట్టాడు. 1842లో మహారాజా రంజిత్ సింగ్ నియమించిన కశ్మీర్ గవర్నర్ కల్నల్ నాథూ షా గిల్గిత్‌ను ఆక్రమించాడు. అలా బాల్టిస్తాన్ లద్దాఖ్ సామ్రాజ్యంలో కలిసింది.

గిల్గిత్ బాల్టిస్తాన్ పై పాక్ కుతంత్రం

చరిత్రంతా చేతులు

అమృత్ సర్ ఒప్పందం

1846లో బ్రిటిష్ వాళ్లతో జరిగిన యుద్ధం తరువాత సిక్కులు లాహోర్ ఒప్పందం చేసుకున్నారు. ఒప్పందం ప్రకారం బియాస్, నల్లజల మధ్య ప్రాంతాలన్నీ బ్రిటిష్ వారి అధీనంలోకి వెళ్లాయి. అలాగే సిక్కులు కోటి రూపాయలు కప్పం కూడా కట్టారు. జమ్ముకశ్మీర్ తో సహా అన్ని పర్వత ప్రాంతాలను బ్రిటిష్ వారికి అప్పజెప్పుడానికి సిక్కులు ఒప్పుకున్నారు. అప్పుడు 75 లక్షలు చెల్లిస్తే జమ్ము కశ్మీర్ కు స్వతంత్ర రాజును చేస్తామని బ్రిటిష్ వాళ్లు డోగ్రా రాజుతో బేరసారాలు చేశారు. కంగ్రాతో పాటు రావి, బియాస్ ల మధ్య ప్రాంతాలు బ్రిటిష్ వారి స్వాధీనమయ్యాయి.

అమృత్ సర్ ఒప్పందం ప్రకారం 75 లక్షల రూపాయలు బ్రిటిష్ వాళ్లకి చెల్లించి మహారాజా గులాబ్ సింగ్ జమ్ముకశ్మీర్ స్వతంత్ర రాజుగా గుర్తింపు పొందాడు. జమ్ము కశ్మీర్ పూర్తి స్థాయి సార్వభౌమ రాజ్యంగా అవతరించింది. ఇందులో జమ్ము, కశ్మీర్, లద్దాఖ్, గిల్గిత్, చిలాస్, బాల్టిస్తాన్ లు ఉన్నాయి. అయితే చివరి మూడు ప్రాంతాలను కలిపి ఉత్తర ప్రాంతాలు అనేవారు. కానీ 1857 ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం తరువాత ఈ ప్రాంతంలో రష్యా ప్రాబల్యం పెరుగుతుండడం చూసి చిత్రాల్, యాసీన్ లను తన అధికారంలోకి తీసుకోవలసిందిగా బ్రిటిష్ వాళ్లు మహారాజా గులాబ్ సింగ్ ను కోరారు. డోగ్రా అధికారాన్ని అంగీకరించిన చిత్రాల్ పాలకులు ప్రతి మూడేళ్లకు ఒకసారి కప్పం కట్టడానికి ఒప్పుకున్నారు. 1877లో మేజర్ జాన్ బిర్డ్ లెఫ్ రాజకీయ ప్రతినిధిగా గిల్గిత్ ఏజెన్సీని ఏర్పాటుచేశారు. 1881లో ఏజెన్సీను ఉపసంహరించినా, ఈ ప్రాంతంలో ఆఫ్ఘన్ల కార్యకలాపాలు పెరగడంతో 1889లో మళ్లీ ఏజెన్సీను నియమించారు.

గిల్గిత్ ప్రాధాన్యతను బ్రిటిష్ పాలకులు బాగా గుర్తించారనడానికి ఈ ఎఫ్. నైట్ మాటల్లో గుర్తు. “హంజా నది ముఖంలో ఉన్న ఈ ప్రాంతం రెండు వైపులా నుంచి వచ్చే గిరిజన మూకలను అడ్డుకునేందుకు చాలా కీలకమైంది. ఆ విధంగా గిల్గిత్ కశ్మీర్ రాష్ట్రానికి ఎంతో విలువైనది” అని నైట్ అన్నాడు. అలాగే కర్జన్ కూడా

“దురాక్రమణ దారులు ముందుకు రావాలంటే ఈ ఉత్తర ద్వారం నుంచే రావాలి” అని అన్నాడు. ఈ ప్రాంతాల వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యతను గుర్తించారు కాబట్టే బ్రిటిష్ వాళ్లు ఇక్కడి పాలకులకు ప్రత్యేక హోదా కల్పించారు. గిల్గిత్ ప్రాంతపు అంతర్గత, బాహ్య భద్రతను చూసేందుకు 1913లో గిల్గిత్ స్కాట్స్ అనే ప్రత్యేక దళాన్ని ఏర్పాటుచేశారు.

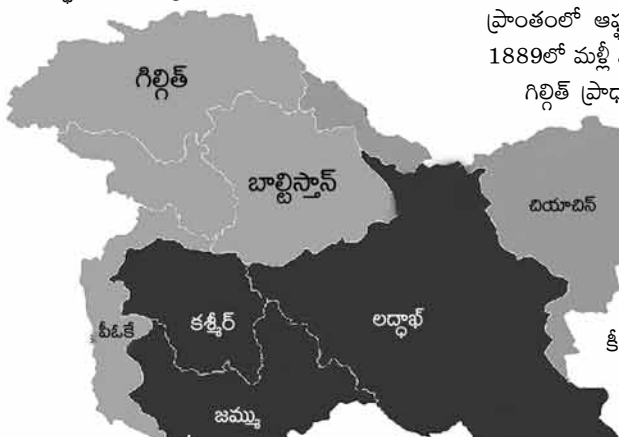
గిల్గిత్ లీజు

1917 విప్లవం తరువాత ఈ ప్రాంతంలో రష్యా కార్యకలాపాలు పెరగడంతో ఆందోళన చెందిన మహారాజా హరిసింగ్ గిల్గిత్ బాల్టిస్తాన్ ను 60 ఏళ్లకు బ్రిటిష్ వారికి లీజుకు ఇచ్చాడు. 1935 మార్చి 26న ఒప్పందం జరిగింది. దీని వల్ల సింధు నది కుడివైపున దాటి ఇతర ప్రాంతాలపైన కూడా బ్రిటిష్ వైస్రాయ్ కు పౌర, సైనిక అధికారాలు లభించాయి. మహారాజా నియంత్రణలో ఉన్నప్పటికీ 1935 నుండి 1947 వరకు ఈ ప్రాంతపు పరిపాలన పూర్తిగా బ్రిటిష్ వారి చేతిలోనే ఉంది. గిల్గిత్ కు ఎడమవైపున ఉన్న ప్రాంతం, దర్దిస్తాన్, బాల్టిస్తాన్ లు మహారాజా ప్రత్యక్ష నియంత్రణలో ఉండేవి.

బ్రిటిష్ వాళ్ల కళ్లు ఎప్పుడు కశ్మీర్ పైనే ఉండేవి. అందుకనే మహారాజా వల్ల ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారంటూ పదేపదే కశ్మీర్ విషయాల్లో జోక్యం చేసుకునేవారు. అమృత్ సర్ ఒప్పందాన్ని ఉల్లంఘిస్తూ కశ్మీర్ లో రాజకీయ ప్రతినిధిని నియమించడమేకాక మహారాజా ప్రతాప్ సింగ్ ను తొలగించారు. ఈ ప్రాంతపు వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యతను గుర్తించిన బ్రిటిష్ పాలకులు క్రమంగా మహారాజా అధికారాలను తగ్గిస్తూ వచ్చారు. మహారాజా ప్రతాప్ సింగ్ అభ్యంతరం తెలిపినప్పటికీ రాజ అమర్ కుమారుడైన హరిసింగ్ ను తరువాతి రాజుగా ప్రకటించారు. కానీ బ్రిటిష్ పాలకులను ధిక్కరించి గిల్గిత్ వరకు ఉన్న ప్రాంతాన్ని తన అధికారంలోకి తెచ్చుకున్నారు మహారాజా హరిసింగ్. గిల్గిత్ వజారత్ అయిన గిల్గిత్ తహసీల్, ఆస్టర్, బుంజీకి చెందిన నియాబత్ లు కశ్మీర్ దర్బార్ ప్రత్యక్ష నియంత్రణలో ఉండేవి. ఇక్కడి అధికారిని వజీర్-ఈ-వజారత్ అనేవారు.

గిల్గిత్ పతనం

బ్రిటిష్ వాళ్లు 60 ఏళ్ల గిల్గిత్ లీజు ఒప్పందాన్ని రద్దు చేశారు. దానితో గిల్గిత్ వజారత్, గిల్గిత్ ఏజెన్సీ ప్రాంతాలు మహారాజా ప్రత్యక్ష అధికారంలోకి వచ్చాయి. 1947 ఆగస్టు, 1 నాటికి గిల్గిత్ ఏజెన్సీ



మారడమే!

అధికారాలు మహారాజాకు బదలాయించాలని బ్రిటిషర్లు అనుకున్నారు. అందుకు ప్రయత్నాలు కూడా చేశారు. ఘనసార సింగ్ను గవర్నర్గా నియమించారు. కానీ మిగిలిన బ్రిటిష్ అధికారులు పాకిస్తాన్ వైపుకు చేరిపోవడంతో పరిపాలన పూర్తిగా స్తంభిల్చింది. సహాయం అందించాలన్న మహారాజా అభ్యర్థనలు ఎవరు పట్టించుకోలేదు. ఇంతలోనే గిల్గిత్కు 34 మైళ్ల దూరంలో బుంజీ దగ్గర ఉన్న కశ్మీర్ ఫిరంగి దళాన్ని తొలగించిన బ్రిటిష్ వాళ్లు అక్కడ సిక్కులు, ముస్లింలతో కూడిన 6వ ఫిరంగి దళాన్ని నియమించారు. ఆ దళంలో ఉన్న ముస్లింలు గిల్గిత్ స్కాట్ దళాలను క్రమంగా పాకిస్తాన్ పక్షానికి తిప్పారు.

పాకిస్తాన్ మద్దతుతో గిరిజన మూకలు దాడి చేయడంతో సైనిక సహాయాన్ని ఆర్మీస్తూ మహారాజా హరిసింగ్ జమ్ముకశ్మీర్ను భారత్లో విలీనం చేస్తున్నట్లు ప్రకటించాడు. అయితే అంతలోనే శ్రీనగర్ పాకిస్తాన్ వశమయిందని పుకార్లు వ్యాపించాయి. ముస్లిం మూకలు చుట్టుముట్టడంతో ముస్లిమేతరుల ప్రాణాలు కాపాడటం కోసం గవర్నర్ ఘనసార సింగ్ లొంగిపోయాడు. దానితో రైస్ ఖాన్ నేతృత్వంలో 'పీపుల్స్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ గిల్గిత్, బాల్టిస్తాన్' ఏర్పాటు చేసినట్లు ప్రకటించారు. 6వ ఫిరంగి దళంలోని ముస్లిం సైనికులు తోటి సిక్కు సైనికులను హతమార్చారు. గిల్గిత్ స్కాట్స్కు చెందిన మేజర్ బ్రౌన్ 1947 నవంబర్, 4న పాకిస్తాన్ జెండా ఎగురవేశాడు. ఆ తరువాత హంజా, నగర్ పాలకులు పాకిస్తాన్ తో కలిశారు. విలీనం తరువాత పాకిస్తాన్ ప్రతినిధిగా షా మహమ్మద్ ఆలం 1947 నవంబర్, 16న గిల్గిత్ చేరుకున్నాడు.

తిరుగుబాటు తీరుతెన్నులు

బ్రిటిష్ వాళ్లు ప్రదర్శించిన నిర్లక్ష్య, అనుకూల ధోరణి మూలంగా పాకిస్తాన్ అనుకున్నది చేయ గలిగింది. అప్పట్లో ఈ ప్రాంతంలో ఉన్న బ్రిటిష్ అధికారులంతా పాకిస్తాన్కు అనుకూలంగానే వ్యవహరించారు. ముఖ్యంగా మేజర్ బ్రౌన్, హైదర్ ఖాన్, బాబర్ ఖాన్లు పూర్తిగా పాకిస్తాన్ కోసం పనిచేశారు. అందుకనే ఆ తరువాత పాకిస్తాన్ మేజర్ బ్రౌన్కు మరణానంతరం 'స్టార్ ఆఫ్ పాకిస్తాన్' పురస్కారంతో గౌరవించింది.

మొదటినుంచి ఈ ప్రాంతాన్ని పరిరక్షిస్తామంటూనే బ్రిటిష్ వాళ్లు ఇక్కడ వేర్పాటు బీజాలను నాటారు. మహారాజా హరిసింగ్ను స్థానికులు, అలాగే సామంతులు వ్యతిరేకించారన్నది కేవలం బ్రిటిష్



మహారాజా హరిసింగ్తో సర్దార్వల్లభ్భాయ్ పటేల్ (1948)

వాళ్లు పుట్టించిన కట్టుకథ. నిజానికి హంజా, నాగర్ పాలకులు తప్పించి పూనియల్, కొహ్ గీజర్, యాసీన్, అస్సోమన్ మొదలైన ప్రాంతాల పాలకులు పూర్తిగా హరిసింగ్కు మద్దతు తెలిపారు. కానీ గిల్గిత్ స్కాట్లో హమ్జా, నాగర్ సేనలే ఎక్కువగా ఉండడంతో గిల్గిత్ గవర్నర్ ఏమి చేయలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. పైగా అక్కడ బ్రిటిష్ వాళ్లు కొత్తగా నియమించిన 6వ ఫిరంగి దళంలో ఉన్న సిక్కులకు ఆ ప్రాంతం పూర్తిగా కొత్త.

గిల్గిత్ను ఆక్రమించుకున్న తరువాత ఐసాన్ ఆలీ నేతృత్వంలోని పాక్ సేనలు 6వ ఫిరంగి దళంతో కలిసి బాల్టిస్తాన్ పై దాడి చేశాయి. జోజీల కనుమ, కార్గిల్, డ్రెస్ల గుండా పాకిస్తాన్ దళాలు చొప్పుకు వచ్చాయి. మహారాజా సేనలకు సహాయంగా వచ్చిన థాపా నేతృత్వంలోని భారత సేనలు అనేక ప్రతికూల పరిస్థితుల మూలంగా పాక్ సేనలను నిలువరించ లేకపోయాయి. కానీ కార్గిల్ ప్రాంతాన్ని మాత్రం నిలబెట్టుకోగలిగాయి. అయితే బాల్టిస్తాన్ సహా చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలను పాకిస్తాన్ ఆక్రమించుకుంది. జమ్ము కశ్మీర్లో అంతర్భాగమైన గిల్గిత్, బాల్టిస్తాన్ను ఆక్రమించినా దానికి పాకిస్తాన్ రాజ్యాంగ గుర్తింపు కూడా ఇవ్వలేదు. ఆక్రమిత జమ్ముకశ్మీర్ ప్రాంతం నుంచి తన దళాలను ఉపసంహరించుకోవాలని ఐక్య రాజ్య సమితి కమిషన్ 1948లో పాకిస్తాన్ను కోరింది. కానీ మార్చి 1949లో పాకిస్తాన్ కశ్మీర్ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖను కొత్తగా ఏర్పాటుచేసింది.

కరాచీ ఒప్పందం

1949 ఏప్రిల్ 28న పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వంలో ఏ శాఖ లేని మంత్రి గుర్మానీ ఆజాద్ కశ్మీర్ అధ్యక్షుడుగా, ముస్లిం లీగ్కు చెందిన సర్దార్ మహమ్మద్ ఇబ్రాహిం ఖాన్ కరాచీ ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు. రక్షణ, విదేశీవ్యవహారాలు, ఐక్యరాజ్యసమితితో సంప్రదింపులు పాకిస్తాన్

చూసుకుంటుంది, గిల్గిత్ బాల్టిస్తాన్కు పాకిస్తాన్ పార్లమెంట్లో ఎలాంటి ప్రతినిధ్యం ఉండదన్నవి ఆ ఒప్పందంలోని ముఖ్య అంశాలు. ఈ ఒప్పందంతో ఉత్తర ప్రాంతాలుగా పేర్కొనే గిల్గిత్ ఏజెన్సీ ప్రాంతాలు పాకిస్తాన్ నియంత్రణలోకి వెళ్లాయి. 1950లో కశ్మీర్ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ ఈ ఉత్తర ప్రాంతాల పాలనను చేపట్టింది. ఆ తరువాత ఈ మంత్రిత్వ శాఖ పేరును ఉత్తర ప్రాంతాల మంత్రిత్వ శాఖగా మార్చారు.

చైనా, పాకిస్తాన్ సరిహద్దు ఒప్పందం

గిల్గిత్ వరినర ప్రాంతాలను పాకిస్తాన్ ఆక్రమించిన తరువాత 1953లో చైనా మొదటి సైనిక దురాక్రమణకు పాల్పడింది. అంతకు పూర్వం హంజాలో తనకు పరిపాలనా పరమైన నియంత్రణ ఉందని చైనా ఎప్పుడు వాదించలేదు. కానీ 1959 నాటికి హంజా, గిల్గిత్లకు చెందిన 6వేల చదరపు మైళ్లు తమ భూభాగమంటూ చైనా మ్యాప్లను విడుదల చేసింది. ఇది చాలక 1963లో చైనా, పాకిస్తాన్ల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందం ప్రకారం హంజా, నాగర్లలో మరో 5,700చదరపు కిలోమీటర్ల భూభాగాన్ని పాకిస్తాన్ చైనాకు ధారదత్తం చేసింది. ఈ ఒప్పందంపై భారత్ తీవ్ర అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది.

ఉత్తర ప్రాంతాల గురించి పాకిస్తాన్ మొదటి నుంచి రెండునాల్గల ధోరణినే అవలంబించింది. ఒకసారి అవి జమ్ముకశ్మీర్లో భాగమంటుంది. కానీ మరోసారి ఆ ప్రాంతాలు మహారాజాపై తిరుగుబాటు చేసి పాకిస్తాన్లో కలిపాయని, కనుక అవి తమవని అంటుంది. గిల్గిత్ బాల్టిస్తాన్ను తమ దేశంలో ఐదవ రాష్ట్రంగా ప్రకటించుకోవాలని పాకిస్తాన్ 1970 నుంచి ప్రయత్నిస్తోంది. కానీ వివిధ కారణాలవల్ల ఆ ప్రయత్నం ఇప్పటివరకు నెరవేరలేదు. అయినా ఆశ మాత్రం వదులుకోలేదు. ★

గత ఏడాది 'రూలర్'తో జనం ముందుకు వచ్చిన

సాబో రిలీజ్ తో సెకండ్ ఇన్నింగ్స్ మొదలు పెట్టాల్సింది. దాని వెనుకే మరో మూడు నాలుగు సినిమాలనూ తీసుకొచ్చేయాలని పవన్ భావించారు. కానీ తానొకటి తలస్తే... దైవం వేరొకటి తలచిందన్నట్లుగా కరోనా కారణంగా ఈ ప్రాజెక్ట్ అన్నీ పెండింగ్ పడిపోయాయి. 'షరీల్ సాబో' వచ్చే ఏడాదే విడుదల కానుంది. ఇక పవన్ కోసం మరింతకాలం వేచి ఉండలేక ఆ తర్వాత సినిమా చేయాల్సిన క్రిష్ ఈ లోగా 'కొండపాలం' అనే నవలను వైష్ణవ్ తేజ్ తో మీడియం రేంజ్ మూవీగా తెరకెక్కిస్తున్నారు. పవన్ తో మూడో సినిమా చేయాల్సిన

అందరి ఆశలు 2021 పైనే!

చిరంజీవి కరోనా సమయంలో చిత్రసీమలోని వివిధ శాఖలకు చెందిన కార్మికులను ఆదుకోవడానికి ఎంతో సమయం కేటాయించారు. అయితే తన 'ఆచార్య' సినిమాను పట్టాల్కించడానికి మాత్రం అలాంటి చొరవ చూపలేకపోయారు. దాంతో 'ఆచార్య' విడుదల వచ్చే ఏడాదికి వెళ్లిపోయింది. అయితే... చిరు వచ్చే ఏడాది ఏకంగా మూడు సినిమాలు రిలీజ్ చేస్తారనే టాక్ వినిపిస్తోంది. రాబోయే జనవరిలోనే 'లూసీఫర్', 'వేదాళం' రీమేక్ చిత్రాలనూ చిరంజీవి నెట్ఫ్లైక్స్ తీసుకెళ్లిపోతారని అంటున్నారు. ఏదేమైనా ఈ ఏడాది చిరంజీవి సినిమా లేకుండానే గడిచిపోతోంది. ఒక్క చిరంజీవి అనే కాదు... చాలామంది అగ్ర కథానాయకుల విషయంలో ఇదే

‘అజ్ఞాతవాసి’ పరాజయం తర్వాత పొలిటికల్ గా
కివ్ అయిన పవన్ కళ్యాణ్ ఈ ఏడాది ‘వక్రీల్

ఈ ఏడాది అద్భుతవంతులు ఎవరంటే ఇటు మహేశ్, అటు అల్లు అర్జున్. సంక్రాంతి సీజన్‌లో వీరిద్దరూ సరిలేరు నీకెవ్వరు, అల వైకుంఠపురములో! సినిమాలతో సూపర్‌హిట్స్ అందుకున్నారు. సో.. కూల్‌గా వచ్చే ఏడాది మహేశ్ 'సర్కార్ వారి పాట'తో, బన్నీ 'పుష్ప' సినిమాతో అభిమానులను పలకరిస్తారు. ఇక టాలీవుడ్ క్రేజీ హీరో విజయ్ దేవరకొండ ఈ ఏడాది ఫిబ్రవరిలో 'వరల్డ్ ఫేమస్ లవర్'తో నిరాశకు గురిచేశాడు. వచ్చే సంవత్సరం పాన్ ఇండియా మూవీ 'లైగర్'తో సత్తా చాటుతా నంటున్నాడు. ఈ రకంగా మన హీరోలందరూ సాధారణ సిని ప్రేక్షకులకు, అభిమానులకు వచ్చే ఏడాదే విసేదాన్ని అందించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. మరి వీరిలో ఎంతమంది బాక్సాఫీస్ బరిలో విజయం సాధిస్తారో చూడాలి.

వాసరకర : సీనియర్ జర్నలిస్ట్



అన్యాయంపై న్యాయం సాధించిన విజయం,
చెడుపై మంచి పైచేయిగా మారిన సందర్భం
ఇది విజయదశమి పర్వదినం
వరాలనిచ్చే తల్లి సకలసంపదలను
మీకు ప్రసాదించాలని కోరుకుంటూ..

విజయదశమి శుభాకాంక్షలు

సాయి ప్రసాద్, భాగ్యనగర్

విజయదశమి శుభాకాంక్షలతో..

VIJAYA SHREE MARKETING AGENCIES

విజయశ్రీ మార్కెటింగ్ ఏజెన్సీస్



Authorised Dealer for :

TEXMO INDUSTRIES
AN ISO 9001/14001 COMPANY



Jain Irrigation Systems Ltd.
Small Ideas, Big Revolutions.



M. Raji Reddy

e-mail: vijayashreerr@gmail.com | Cell: 99595 66122 / 9848586460 / Ph: (S) 08413-223195
S.No. : 11-183, Mahaveer Complex, SHAMSHABAD - 501218.



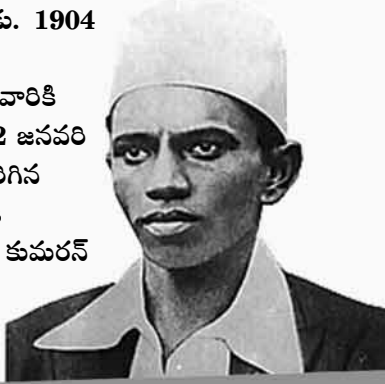
On this auspicious occasion of Durga Puja,
may goddess Durga take away
all your worries and
bless you with health, wealth & prosperity.

**Happy
DUSSEHRA**

Smt. P. SUCHITA

BJP Karyakartha, Jillelaguda, Hyderabad.





★



విద్యాదాయిని సరస్వతీ..
ధనరూపిణ మహాలక్ష్మీ..
శక్తి స్వరూపిణి జగదాంబ..
ముగ్గురమ్మలు కలిసి మీ ఇంట వెలిసి
అందరికీ విద్యా, ధనం, శక్తి
ప్రసాదించాలని కోరుకుంటూ..

విజయదశమి
శుభాకాంక్షలు..



Constant care
early cure



S.V. POOJA HOSPITAL

Plot No.33, Dharma Reddy Colony, Phase - II,
Hydernagar, Kukatpally, Hyderabad -500 072.
Ph : 040-48511992.

Prof. Dr. K. Ram Singh
M.S. Gen. Surgeon
PROFESSOR OF SURGERY
Osmania Medical College
Osmania General Hospital, Hyd.



Dr. P. Premalatha
MBBS, D.G.O.
Obstetrician & Gynaecologist
Regd No. 42239

ఇక్కడ అన్ని రకాల ఆపరేషన్స్ చేయబడును

For Appointment Call : 9515 455 455

రికార్డుల మొనగాళ్లు..



క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

ప్రపంచవ్యాప్తంగా అత్యంత ఆదరణ కలిగిన క్రికెట్ కాలానుగుణంగా తన గమనాన్ని మార్చుకుంటూ వస్తోంది. సాంప్రదాయ సంగీతం లాంటి టెస్ట్ క్రికెట్, పాశ్చాత్య సంగీతం లాంటి వన్డే క్రికెట్, పాప్ మ్యూజిక్ లాంటి టి-20 ఫార్మాట్లతో కొట్లాడుమంది అభిమానులను కట్టిపడేస్తుంది. ఐదు రోజులపాటు సహనానికి పరీక్షగా నిలిచే టెస్ట్ క్రికెట్ రికార్డులను తలచుకోగానే మాస్టర్ సచిన్ టెండూల్కర్ ద్రవిడ్; ఒక్కరోజులో తేలిపోయే వన్డే క్రికెట్ అనగానే వీరేంద్ర సెనాగ్, ధోని, విరాట్ కోహ్లా, రోహిత్ శర్మ పేర్లతో ఉన్న రికార్డులే మనకు గుర్తుకువస్తాయి. అలాగే 2006-07 సీజన్లో ప్రారంభమైన టి-20 అంతర్జాతీయ మ్యాచ్ల నుంచి భారత దేశవాళీ ఐపీఎల్ వరకూ భారత స్టార్ క్రికెటర్ల ఆధిపత్యమే కొనసాగుతోంది.

పరుగుల యంత్రం

వన్డే, టెస్ట్ క్రికెట్ విభాగాలలో మాత్రమే కాదు,

టి-20 క్రికెట్లో సైతం పరుగుల జోరులో భారత కెప్టెన్ కోహ్లానే అందరికంటే ముందున్నాడు. టి-20 క్రికెట్లో 9 వేల పరుగుల మైలురాయిని చేరిన తొలి భారతీయ క్రికెటర్ గా రికార్డుల్లో చోటు సంపాదించాడు. గల్ఫ్ దేశాలు వేదికగా జరుగుతున్న ఐపీఎల్ 13వ సీజన్ లీగ్ మ్యాచ్లో బెంగళూరు రాయల్ ఛాలెంజర్స్ సారథిగా కోహ్లా ఈ ఘనతను సొంతం చేసుకోగలిగాడు. తను ఆడిన 271వ టి-20 మ్యాచ్లో ఈ రికార్డును నెలకొల్పాడు.

ఉత్తమ వికెట్ కీపర్

భారత్కు టి-20, వన్డే ప్రపంచకప్లతో పాటు మినీ ప్రపంచకప్ నూ అందించిన మహేంద్రసింగ్ ధోనీ ఐపీఎల్లోనూ తన జోరును కొనసాగిస్తున్నాడు. దుబాయ్ వేదికగా కింగ్స్ పంజాబ్ జట్టుతో ముగిసిన లీగ్ మ్యాచ్లో చెన్నై సూపర్ కింగ్స్ కెప్టెన్ కమ్ వికెట్ కీపర్ ధోని మరో రికార్డు సాధించాడు. ఐపీఎల్ చరిత్రలో వంద క్యాచ్లను అందుకున్న రెండో వికెట్

కీపర్ గా నిలిచాడు. కింగ్స్ పంజాబ్ కెప్టెన్ రాహుల్ ఇచ్చిన క్యాచ్ ను పట్టడంతో ధోని వంద క్యాచ్ల ఫీట్ ను సాధించాడు. అత్యధిక ఔట్లలో భాగమైన వికెట్ కీపర్లలో ధోని తొలి స్థానంలో ఉన్నాడు. 139 ఔట్లలో భాగమయ్యాడు. క్యాచ్లు, స్టంపౌట్లతో కలుపుకుని దీన్ని సాధించాడు.

రోహిత్ తదాభూ

ముంబై ఇండియన్స్ కెప్టెన్ రోహిత్ శర్మ సైతం టి-20 ఫార్మాట్లో ప్రధానంగా ఐపీఎల్లో సూపర్ హిట్టర్ గా తన ప్రత్యేకతను నిలుపుకుంటూ వస్తున్నాడు. ఐపీఎల్లో అత్యధికంగా 196 మ్యాచ్లు ఆడిన తొలి క్రికెటర్ ధోనీ కాగా; 194 మ్యాచ్లతో రోహిత్ రెండో స్థానంలో కొనసాగుతున్నాడు. అంతేకాదు.. ఐపీఎల్ 2015, 2017, 2019 సీజన్లలో ముంబై ఇండియన్స్ జట్టును విజేతగా నిలిపిన ఘనతను సొంతం చేసుకున్నాడు. టి-20 ఫార్మాట్లో నాలుగు శతకాలు బాదిన భారత తొలి క్రికెటర్ రికార్డు కూడా రోహిత్ పేరునే ఉంది. ప్రస్తుత ఐపీఎల్ సీజన్ ముగిసే నాటికి ఈ ముగ్గురు మరిన్ని అరుదైన రికార్డులు నెలకొల్పే అవకాశం లేకపోలేదు!

ఈ ముగ్గురు మొనగాళ్లలో ఇప్పటికే ధోనీ సంపూర్ణ టైర్లైంట్ ప్రకటించడంతో అంతర్జాతీయ టి-20 మ్యాచ్లో పరుగులు, విజయాలతో పాటు రికార్డులు సాధించాల్సిన బాధ్యత భారత కెప్టెన్ విరాట్ కోహ్లా, వైస్ కెప్టెన్ రోహిత్ శర్మలపై ఎంతైనా ఉంది.

వ్యాసకర్త : సీనీయర్ జర్నలిస్ట్

విందు.. వినోదం... పెండ్లి.. పేరంటం...

అన్నింటా మీ నేస్తం.

క్రేన్

వక్క పలుకులు

వీటికి సాటి మరేవి లేవు

www.craneindia.net

ఇప్పుడు మీ కోసం సరికొత్త ప్యాకింగ్లో సరికొత్త రుచులతో



వారఫలాలు

2020 అక్టోబర్ 19 నుంచి 25 వరకు



సింహంభట్ల సుబ్బారావు

6300674054



మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు నిదానించినా పూర్తి కాగలవు. అదనపు ఆదాయం సమకూరుతుంది. ప్రత్యర్థులు స్నేహితులుగా మారి చేయూతనందిస్తారు. వివాదాలు పరిష్కారం. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు సంతోషకరమైన సమాచారం. పారిశ్రామికవర్గాలకు ఊరట. రచయితలు, కళాకారులకు కార్యసిద్ధి. 23, 24 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. సవగ్రహస్తోత్రాలు పఠించండి.



వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

అనుకున్న కార్యక్రమాలు పూర్తి. ఆలోచనలు కార్యరూపం దాలుస్తాయి. రాబడి సంతృప్తినిస్తుంది. అప్పులు తీరే మార్గం ఏర్పడుతుంది. స్నేహితుల నుంచి శుభవార్తలు వింటారు. విద్యార్థులు కొత్త అవకాశాలు దక్కించుకుంటారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు ఊరట. రాజకీయవేత్తల యత్నాలు సఫలం. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు శుభవర్తమానాలు. 24, 25 తేదీల్లో వ్యయప్రయాసలు. మానసిక అశాంతి. శ్రీ లక్ష్మీస్తోత్రాలు పఠించండి.



మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పాదాలు

మీ నిర్ణయాలు అందర్నీ ఆశ్చర్యపరుస్తాయి. ఆదాయం మెరుగవుతుంది. విద్యార్థులకు కొత్త అవకాశాలు. ఆధ్యాత్మిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటారు. ముఖ్యమైన పనులు పూర్తి. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులు సమర్థతను చాటుకుంటారు. కళాకారులకు అవకాశాలు దక్కుతాయి. రచయితలు, క్రీడాకారులు అనుకున్నది సాధిస్తారు. 19, 20 తేదీల్లో బంధువులతో తగాదాలు. శారీరక రుగ్మతలు. దుర్గాస్తోత్రాలు పఠించండి.



కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

మీ అంచనాలు, ఊహలు ఫలించాయి. నిరుద్యోగులు, విద్యార్థులకు అనుకూల పరిస్థితులు. చేపట్టిన కార్యక్రమాలు విజయవంతం. పలుకుబడి పెరుగుతుంది. కాంట్రాక్టులు దక్కుతాయి. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు వివాదాలు తీరతాయి. పారిశ్రామికవేత్తల యత్నాల్లో పురోగతి. రచయితలు, క్రీడాకారులకు ప్రోత్సాహకరం. 20, 21 తేదీల్లో స్నేహితులు, బంధువులతో తగాదాలు. వృధా ఖర్చులు. ఆంజనేయ దండకం పఠించండి.



సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

ఆదాయం వృద్ధి. రుణాలు తీరే అవకాశం. మీ సమర్థతను చాటుకుంటారు. వివాహ, ఉద్యోగ యత్నాల్లో పురోగతి. వ్యాపారులు విస్తరణ కార్యక్రమాలు పూర్తి చేస్తారు. ఉద్యోగులు అటంకాలు అధిగమిస్తారు. రాజకీయవేత్తలకు ఊహించని పిలుపు అందవచ్చు. కళాకారులు, రచయితలు లక్ష్యాలు సాధిస్తారు. 22, 23 తేదీల్లో కుటుంబ, ఆరోగ్య సమస్యలు. శ్రీరామరక్షా స్తోత్రాలు పఠించండి.



కన్య : ఉత్తర 2,3,4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు వాయిదా. స్నేహితులు, బంధువులతో విభేదాలు. స్వల్ప శారీరక రుగ్మతలు. వివాదాలు చికాకు పరుస్తాయి. స్థిరాస్తులపై అగ్రిమెంట్లు వాయిదా. గృహ నిర్మాణాల్లో జాప్యం. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అలస్యం. ఉద్యోగులకు ఊహించని మార్పులు. కళాకారులకు చికాకులు. రాజకీయవేత్తలు, క్రీడాకారులకు అంచనాల్లో పొరపాట్లు. 22, 23 తేదీల్లో శుభవార్తలు. విష్ణుధ్యానం చేయండి.



తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

అదనపు ఆదాయం. బంధువుల నుంచి శుభ వర్తమానాలు. వాహనాలు, ఆభరణాలు కొనుగోలు. కొత్త కాంట్రాక్టులు లభిస్తాయి. వ్యాపారులకు తగినంత లాభాలు. ఉద్యోగులకు అనుకూల పరిస్థితులు. రాజకీయవేత్తలకు ఊహించని అవకాశాలు. కళాకారులు, రచయితలకు ముఖ్య సమాచారం. 23, 24 తేదీల్లో స్నేహితుల నుంచి ఒత్తిళ్లు. వృధా ఖర్చులు. సుబ్రహ్మణ్యష్టకం పఠించండి.



వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

రాబడి సంతృప్తికరం. కొత్త కార్యక్రమాలు పూర్తి. వాహనాలు, భూములు కొనుగోలు. కొన్ని వివాదాలు పరిష్కారం. వ్యాపారులు పెట్టుబడులకు తోడు అనుకున్న లాభాలు సాధిస్తారు. ఉద్యోగులకు అనుకూలకాలం. కళాకారులకు కొత్త అవకాశాలు. రచయితలు, క్రీడాకారులు లక్ష్యాలు పూర్తిచేస్తారు. 21, 22 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. బంధువులతో వివాదాలు. హనుమాన్ ఛాలీసా పఠించండి.



ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు విజయవంతం. పలుకుబడి కలిగిన వారితో పరిచయాలు. విద్యార్థులకు



మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

చేపట్టిన కార్యక్రమాలు విజయవంతం. శ్రేయోభిలాషుల సూచనలు అమలు చేస్తారు. అనుకోని విధంగా కాంట్రాక్టులు దక్కుతాయి. వాహనసౌఖ్యం. వ్యాపారులకు అనుకోని లాభాలు. రాజకీయవేత్తలకు కొత్త ఆశలు విగురిస్తాయి. కళాకారులు, క్రీడాకారులకు ప్రోత్సాహకరం. 23, 24 తేదీల్లో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. స్వల్ప అనారోగ్యం. విష్ణుసహస్రనామ పారాయణ చేయండి.



కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

అదనపు ఆదాయం. ఆస్తి వివాదాలు పరిష్కారం. చిత్రవిచిత్ర విషయాలు తెలుస్తాయి. ప్రముఖుల నుంచి ముఖ్య సమాచారం అందుతుంది. వ్యాపారులకు లాభాలు. కొత్త పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు ఉన్నతస్థితి. పారిశ్రామిక వేత్తలు, కళాకారులు, రచయితలు పట్టుదలతో అవకాశాలు సాధిస్తారు. 19, 20 తేదీలలో స్నేహితులతో వివాదాలు. శ్రీ నృసింహస్తోత్రాలు పఠించండి.



మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ఆదాయం ఊరటనిస్తుంది. అప్పుల బాధలు తొలగుతాయి. కుటుంబ సమస్యలు, ఆస్తి వివాదాల నుంచి బయటపడతారు. ఉద్యోగయత్నాలు ఫలించాయి. కొత్త పరిచయాలు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు అనుకూలస్థితి. రాజకీయవర్గాలకు ఒత్తిడులు తొలగుతాయి. కళాకారులు, క్రీడాకారులకు పరిస్థితులు అనుకూలించాయి. 20, 21 తేదీల్లో ఖర్చులు అధికం. గణేశాష్టకం పఠించండి.

పదరసం - 293

అడ్డం

1. నేడు (3)
3. మందమారుతం (4)
8. గట్టు (2)
10. తడబడిన చీమ (3)
11. దిగంబర సన్యాసి (4)
12. యుద్ధం (3)
13. పూయబడినది (2)
14. మేల్కొనరు (3)
16. ఒక గ్రహం (3)
17. తడబడిన తృజించది (4)
19. తికమకపడిన ఆపేక్షపడు (4)
21. స్త్రీ (2)
22. అంజనాదేవి పతి (3)
24. తడబడిన మాధుర్యమైన (4)
27. ప్రథమా విభక్తి ప్రత్యయాలు (4)
30. వల్లరి (3)
31. చివర (2)
33. నిలువు 29 ఏకవచనం (3)
34. దండం (2)
35. అటుగా లోచమస్తకం (2)
36. చవి బహువచనం (2)
37. చుట్రం (2)

నిలువు

1. వానతుప్పరతో వీచే గాలి (4)
2. స్త్రీ (2)
4. తడబడిన యుక్తవయసు అమ్మాయి (4)
5. వాయువు (2)
6. లేకరి (5)
7. ముఖము (3)
9. భీష్మపితామహుడి మరో పేరు (5)
15. అమ్మతో సమానమైన సోదరుని భార్య (4)
16. విష్ణువు (4)
18. పొయ్యిలో మంట రాజేయడానికి వాడే కర్ర (5)
19. మట్టిగాజు (5)
20. తగినది ఆద్యంతాలు కోల్పోయింది (2)
23. చిగురించు (4)
25. స్వప్నం (2)
26. నీతి నియమాలకు సంబంధించినది (4)
28. మూటకు వేసేది బహువచనంలో (3)
29. తడబడిన పురజనులు (3)
32. శీర్షాసనమేసిన వీధి (2)

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి నవంబర్ 02 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసినవారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యం.

1	2			3	4	5	6		7
8				9		10			
		11					12		
13					14	15			
		16				17			18
19	20				21				
22				23		24	25	26	
		27	28		29		30		
31	32		33					34	
35			36				37		

పదరసం-293

పేరు :

చిరునామా:.....

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

పదరసం-293

1	అ	ను	మ	తి	6	గు	ల	క	రా	5
2	ధ				7	జ్ఞ				గు
3	కం	8	ది	9	పొ	10	వు			11
4		12	న	వు	గ		13	హ	రం	14
5	రా	క		16	వె	ల్లి	క			17
6	క	రు	గు				20	ము	గ్గ	న
7	21	పొ	దు	వ్య	వ	సా	యం			
8	క		న			రం	23	కొ	ల	24
9	26	లు	27	రు	మ		గ		న	28
				29	వే	దు	క		30	స్థ

సమాధానాలు

విజేతలు: తిప్పావర్రుల తులశమ్మ - హైదరాబాద్, వి. రామలింగాచారి, కె.విశ్వ ప్రసాద్ - యాదాద్రి, తిప్పావర్రుల శ్రీలక్ష్మి, డి. సుబ్రహ్మణ్యం, డి.వి.యంకప్ప ప్రసాద్ - నెల్లూరు, ఇంకొంట్ల బ్రహ్మాంధ్ర స్వామి, డి. రామలింగయ్య - ఒంగోలు, యస్. రాజు - కర్నూలు, కడలి ప్రకాశరావు - విజయనగరం, ఎన్.వి.యస్. శర్మ, జి.వి. మురళిమోహన్ - తూర్పుగోదావరి, గడ్డం సరేష్, పెయ్యేటి సీతామహాలక్ష్మి, గడియారం రవీంద్ర - చిత్తూరు.

బహుమతి పొందిన విజేత : కె. విశ్వప్రసాద్, యాదాద్రి

పదరసం సమాధానాలను పంపవలసిన చిరునామా
పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, కాచిగూడ, హైదరాబాద్ - 27.

విజయదశమి పుష్కాంకులతో..



DURGA LAKSHMI RESIDENCY

@ PADMASRI HILLS, NEAR SUN CITY



UPCOMING PROJECT

@ BOLLARAM, NEAR ALWAL, KOMPALLY



DL Infrastructure

BUILDERS & DEVELOPERS

Cell : 9440833027/9395555513



SRI CHERUKURI CONSTRUCTIONS

BUILDERS & DEVELOPERS

Cell : 9395555513

తామెవరూ, ఎటువంటి ఘనచరిత్రకు వారసులూ
మన భావితరాలకు తెలియాలి గదా!
ఆ దృష్టితో రూపొందించినదే ఈ బాల పుస్తకమాల

భారత భారతి



నవేలత



అతి తక్కువ ఖరీదులో లభిస్తున్న అత్యంత ఉపయోగకరమైన
భారత భారతి పుస్తకమాలను మీ ఇంటిలో,
పాఠశాలలో చదివించండి.
మీ పిల్లలు సవ్యమైనది ఎదగడానికి దోహదపడండి.

భారత భారతి బాల పుస్తకమాలగా ఇప్పటికి వెలువడిన
166 పుస్తకాలు విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి 15 రూపాయలు.
మొత్తం సెట్ 2150 రూపాయలకే లభిస్తుంది.



సాహిత్యనికేతన్

3-4-852, కేశవనిలయం,
బర్మత్పురా, హైదరాబాద్ - 27.
దూరవాణి : 040-27563236



సాహిత్యనికేతన్

ఏలూరురోడ్, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

శ్రీ గురుభ్యోనమః : శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్య మహాసంస్థానం దక్షిణామూర్త్యు శ్రీ శారదా పీఠం శృంగేరి పాలిత బ్రహ్మచారి

శ్రీ కనకదుర్గా శ్రీ నాగలక్ష్మీ అమ్మవార్ల శరన్నవరాత్రోత్సవములు

కనకదుర్గా క్రాస్ రోడ్స్, బిషేర్ బాగ్, భాగ్యనగర్ - 500 029.

ఫోన్ : 040 - 2323 7431, 2323 0858 | e-mail : kdnltemple@gmail.com

శ్రీ! దేహి సాభాగ్యం ఆరోగ్యం దేహదేవి పరం సుఖం రూపం దేహి జయం దేహి యశోదేహి ద్విశో జహి:

సనాతనముగా బిషేర్ బాగ్ చౌరస్తాలో వెలిసియుండి భక్తులకు కొంగుబంగారమై సదా కాపాడుతూ

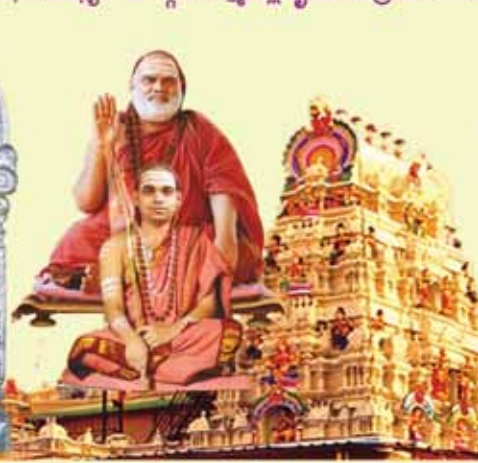
శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్య మహాసంస్థానం దక్షిణామూర్త్యు శ్రీ శారదా పీఠాధీశ్వర అనంత శ్రీవిభూషిత శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీ తీర్థ మహాస్వామి వారు మరియు శ్రీ విధుశేఖర భారతీ స్వామి వారి దివ్య అనుగ్రహ ఆశీస్సులతో

శ్రీ శర్వారి నామ సంపత్సర్ ఆశ్చీయుజ శుద్ధ పాడ్యమి శనివారము 17.10.2020 నుండి ఆశ్చీయుజ శుద్ధ దశమి సోమవారము 26.10.2020 వరకు శ్రీ కనకదుర్గా, శ్రీ నాగలక్ష్మీ అమ్మవార్లకు శరన్నవరాత్రోత్సవములు జరుగును.

కాపున భక్తులు అధిక సంఖ్యలో పాల్గొని అమ్మవార్ల కృపకు పాత్రులు కాగలరని మనవి.



శ్రీ కనకదుర్గా అమ్మవారు



శ్రీ నాగలక్ష్మీ అమ్మవారు

కార్యక్రమ వివరణలు

16.10.2020 శుక్రవారము (మహాలయ అమావాస్య)

ఉ.గం.9.00లకు మూల విరాట్టులకు మహాబలాభిషేకము

17.10.2020	శనివారము	పాడ్యమి	శ్రీ శైలపుత్రీదేవి అలంకారం
18.10.2020	ఆదివారము	విదియ	శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి అలంకారం
19.10.2020	సోమవారము	తదియ	శ్రీ వైష్ణవిదేవి అలంకారం
20.10.2020	మంగళవారము	చవితి	శ్రీ మహాగౌరీ దేవి అలంకారం
21.10.2020	బుధవారము	పంచమి	శ్రీ మహాసరస్వతీదేవి అలంకారం
22.10.2020	గురువారము	షష్ఠి	శ్రీ మహాలక్ష్మీదేవి అలంకారం
23.10.2020	శుక్రవారము	సప్తమి	శ్రీ మహాకాళీదేవి అలంకారం
24.10.2020	శనివారము	అష్టమి	శ్రీ మీనాక్షీదేవి అలంకారం
25.10.2020	ఆదివారము	నవమి	శ్రీ రాజరాజేశ్వరీదేవి అలంకారం
26.10.2020	సోమవారము	దశమి	శ్రీ విజయదుర్గాదేవి అలంకారం

26.10.2020

సోమవారము రాత్రి 7.30ని.లకు

నిజాం కాలేజ్ గ్రౌండ్స్ లో

రావణ దహనం

తరుపరి శమీపూజ,

ఘటహారతి



Guruseva Dhurina, Padmsri Dr.V.R. GOWRISHANKER (C.E.O. and Administrator, Sri Sharada Peetham Sringeri)

KASI V.RAO (Branch Head) | M. RAMARAJU (Chairman)

భక్తులకు విజయదశమి శుభాకాంక్షలు..